

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**YAŞLI BAKIM ALANINDA ÇALIŞAN PERSONELİN
YAŞLILARA YÖNELİK TUTUMLARINI ETKİLEYEN
FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: ANKARA ÖRNEĞİ**

Mehmet GÖKDAL

**SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Ayşe Sezen SERPEN**

**ANKARA
2019**

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**YAŞLI BAKIM ALANINDA ÇALIŞAN PERSONELİN
YAŞLILARA YÖNELİK TUTUMLARINI ETKİLEYEN
FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: ANKARA ÖRNEĞİ**

Mehmet GÖKDAL

**SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Ayşe Sezen SERPEN**

**ANKARA
2019**

Etik Beyan

Ankara Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne;

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlayıp sunduğum “Yaşlı Bakım Alanında Çalışan Personelin Yaşlılara Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Ankara Örneği” başlıklı tez; bilimsel ahlak ve değerlere uygun olarak tarafımdan yazılmıştır. Tezimin fikir/hipotezi tümüyle tez danışmanım ve bana aittir. Tezde yer alan araştırma tarafımdan yapılmış olup tüm cümleler, yorumlar bana aittir. Yukarıda belirtilen hususların doğruluğunu beyan ederim.

Öğrencinin Adı Soyadı: Mehmet GÖKDAL

Tarih: .../.../2019

İmza:

KABUL ve ONAY

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Sosyal Hizmet Anabilim Dalında

Mehmet GÖKDAL tarafından hazırlanan

“Yaşlı Bakım Alanında Çalışan Personelin Yaşlılara Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Ankara Örneği” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından

YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile kabul/ret edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: .../.../2019

İmza

Unvanı Adı ve Soyadı

Üniversitesi

Jüri Başkanı

İmza

Unvanı Adı ve Soyadı

Üniversitesi

Raportör

İmza

Unvanı Adı ve Soyadı

Üniversitesi

Üye

İmza

Unvanı Adı ve Soyadı

Üniversitesi

Üye

İmza

Unvanı Adı ve Soyadı

Üniversitesi

Üye

Tez hakkında alınan jüri kararı, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır.

İmza

Unvanı Adı ve Soyadı

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

İÇİNDEKİLER

Etik Beyan	ii
Kabul ve Onay	iii
İçindekiler	iv
Önsöz	vi
Simgeler ve Kısaltmalar	vii
Çizelgeler	viii
1. GİRİŞ	1
1.1. Önem	2
1.2. Varsayımlar	2
1.3. Sınırlılıklar	2
1.4. Kavramlar ve Tanımlar	3
1.4.1. Yaşlanma ve Yaşlılık Olgusu	3
1.4.1.1. Yaşlanma ve Yaşlanma Çeşitleri	5
1.4.1.2. Yaşlılık Döneminin Genel Özellikleri	6
1.4.1.2.1. Yaşlılık Döneminin Fiziksel Özellikleri	6
1.4.1.2.2. Yaşlılık Döneminin Psikolojik Özellikleri	7
1.4.1.2.3. Yaşlılık Döneminin Sosyal Özellikleri	8
1.5. Dünyada ve Türkiye’de Yaşlı Nüfusu	8
1.5.1. Dünyada Yaşlı Nüfusu	9
1.5.2. Türkiye’de Yaşlı Nüfusu	10
1.6. Tutum Kavramı ve Yaşlılara Yönelik Tutum	11
1.6.1. Tutum Kavramı	11
1.6.2. Yaşlılara Yönelik Tutum	11
1.7. Yaşlılık ve Sosyal Hizmet	13
1.8. Yaşlı Bakım Hizmeti ve Personeli İle İlgili Güncel Uygulamalar	17
1.8.1. Bakım Hizmeti ve Yaşlı Bakım Kavramı	18
1.8.2. Türkiye’de Yaşlı Bakım Hizmetleri	19
1.8.2.1. Evde Bakım Hizmeti	19
1.8.2.2. Kurumsal Bakım Hizmeti	21
1.8.2.2.1. Huzurevleri ve HYBRM	21
1.8.2.2.2. Yaşlı Yaşam Merkezleri	23
1.8.3. Ankara İlinde Yaşlı Bakım Hizmetlerinin Durumu	23
1.8.4. Huzurevlerinde Çalışan Meslek Elemanları, Yaşlı Bakım Personeli ve İşe Alım Süreçleri	24
1.9. Yaşlılara Yönelik Tutumlarla İlgili Alanyazın Araştırması	26

2. GEREÇ ve YÖNTEM	31
2.1. Araştırma Evren ve Örneklemi	31
2.2. Veri Toplama Araçları	31
2.2.1. Kogan Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği	32
2.3. Süre ve Olanaklar	32
2.4. Verilerin Çözümlemesi	33
3. BULGULAR	34
3.1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler	34
3.2. Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular	41
3.3. Katılımcıların Sosyo-demografik Değişkenlere Göre YKTÖ Toplam Puanlarının Karşılaştırılması	105
4. TARTIŞMA	110
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	118
ÖZET	122
SUMMARY	123
KAYNAKLAR	124
EKLER	134
Ek-1. Aydınlatılmış Onam Formu	134
Ek-2. Sosyo-Demografik Bilgi Formu	136
Ek-3. Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği	139
Ek-4. Ölçek Kullanım İzni	140
Ek-5. Kurum İzin Yazısı	141
Ek-6. Etik Kurul İzni	142
ÖZGEÇMİŞ	144

ÖNSÖZ

Bu çalışma huzurevinde çalışan meslek elemanı ve bakım personelinin yaşlı bireylere yönelik tutumlarının belirlenmesi ve bu tutumları etkileyen faktörlerin irdelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Öncelikle bilgi ve birikimleriyle yolumu aydınlatan, çalışmamın tüm aşamalarında değerli fikirleri ile bana destek olan ve tecrübesini, bilgisini ve yardımını esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Ayşe Sezen SERPEN'e teşekkür ederim.

Çalışma verilerimin analizi sürecinde yükümü omuzlayan değerli dostum Dr. Üzeyir FİDAN'a, her an ve her konuda yanımda olduklarını hissettiren değerli arkadaşlarım Jülide Göksu ATEŞ, Nagehan BALCI, Kibar ECİR ve İsmet ÖZKAN'a, motivasyon ve telkinleriyle yanımda olan ve bana bu süreçte destek olan iş arkadaşlarım Seda ÜNAL ve Sibel DEMİREL'e, en sıkıntılı anlarımda bile yüzümü güldüren yoldaşım Betül FİDAN'a ve son olarak her zaman bana inanan ve beni koşulsuz seven, maneviyatını her an yanımda hissettiğim sevgili annem Resule GÖKDAL'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. İyi ki varsınız...

SİMGELER VE KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AÇSHB	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
ASPB	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
BM	Birleşmiş Milletler
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
EYHGM	Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü
HYBRM	Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNFPA	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu
YATÖ	Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği
YKTÖ	Yaşlılara Karşı Tutum Ölçeği

ÇİZELGELER

Çizelge 3.1. Katılımcıların Cinsiyet Durumuna İlişkin Bulgular	34
Çizelge 3.2 Katılımcıların Yaş Durumuna İlişkin Bulgular	34
Çizelge 3.3 Katılımcıların Medeni Durumlarına İlişkin Bulgular	35
Çizelge 3.4 Katılımcıların Eğitim Durumlarına İlişkin Bulgular	35
Çizelge 3.5 Katılımcıların Mesleklerine İlişkin Bulgular	36
Çizelge 3.6 Katılımcıların Çalıştıkları Kurumlara İlişkin Bulgular	36
Çizelge 3.7 Katılımcıların Yaşamının Büyük Bölümünü Geçirdikleri Yere İlişkin Bulgular	37
Çizelge 3.8 Katılımcıların Aile Tiplerine İlişkin Bulgular	37
Çizelge 3.9 Katılımcıların Şimdiye Kadar 65 Yaş ve Üzeri Yaşlılar İle Birlikte Yaşama Durumuna İlişkin Bulgular	38
Çizelge 3.10 Katılımcıların Şimdiye Kadar 65 Yaş ve Üzeri Yaşlılar İle Birlikte Yaşama Süresine İlişkin Bulgular	38
Çizelge 3.11 Katılımcıların Yaşlılık Alanında Eğitim Alıp Almadıklarına İlişkin Bulgular	39
Çizelge 3.12 Katılımcıların Yaşlılık Alanında Aldıkları Eğitimlere İlişkin Bulgular	39
Çizelge 3.13 Katılımcıların Yaşlılık Alanında Çalıştıkları Sürelere İlişkin Bulgular	40
Çizelge 3.14 Katılımcıların Yaşlılık Alanında Çalışma Memnuniyetine İlişkin Bulgular	40
Çizelge 3.15 Katılımcıların Çalışma Şartlarından Memnuniyetine İlişkin Bulgular	41
Çizelge 3.16 Ölçek Maddelerine İlişkin Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri	42
Çizelge 3.17 Cinsiyete Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları	44
Çizelge 3.18 Mesleğe Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları	61
Çizelge 3.19 Katılımcıların Yaşamının Çoğunun Geçtiği Yerleşim Yerine Göre Yaşlılara Yönelik Tutumları	75

Çizelge 3.20 Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumuna Göre **89**
Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları

Çizelge 3.21 Katılımcıların Sosyo-demografik Değişkenlere Göre YKTÖ **105**
Toplam Puanlarının Karşılaştırılması

1.GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz yüzyılda dünya nüfusunda meydana gelen en çarpıcı değişikliklerden biri, yaşlı nüfusta görülen önemli artıştır. İnsan ömrünün kaydadeğer bir şekilde uzaması ve ortalama yaşam beklentisinin giderek yükselmesinin yanı sıra yaşlanma ile ilgili yapılan istatistiki çalışmalar da dünyanın her tarafında yaşlı nüfusun artmakta olduğunu göstermektedir (Kinsella ve Velkoff, 2001).

Yaşlı nüfustaki artış, beraberinde yaşlı bireyler için korunma, bakım, yeterli kazanç sağlama, sağlık giderlerinin tazmini ve iş imkanı konularında sorunlar ortaya çıkarmış ve yaşlı bireyler için evde ve kurumlarda verilecek hizmetler önem kazanmaya başlamıştır. Ayrıca yaşlıların başkalarına bağımlılıklarının artması sonucu, bireylerde fiziksel, psikolojik ve ekonomik problemler ortaya çıkmakta ve bu problemler sonucunda toplumun yaşlılığa bakış açısı değişmektedir. Değişen bakış açısı, yaşlılarla etkileşim içerisinde bulunan tüm süreçlerde tutum ve davranışlara yansımaktadır (Almenderez ve ark.2003, Adıbelli, 2010 ve Kalıncara 2016).

Bu bağlamda kurumsal bakım hizmeti verilen yerlerde meslek elamanlarının ve bakım personelinin yaşlı bireylere yönelik tutumlarının bu bireylere sunulan hizmetlerin verimi ve kalitesi üzerinde etkisi bulunmaktadır. Yaşlılara yönelik geleceğe dönük gerçekleştirilecek politikalarda, bu politikaları yaşama geçirecek meslek elemanı ve bakım personellerinin yaşlı bireylere yönelik tutumlarının araştırılması önemlidir.

Bu araştırmanın amacı yaşlı bakım alanında çalışan meslek elemanları ve bakım personelinin yaşlılara yönelik tutumlarının ve bu tutumları etkileyen faktörlerin belirlenmesidir. Yaşlılık alanında çalışan personelin tutumlarının düzenli olarak değerlendirilmesi ve yaşlılara yönelik tutumları etkileyen bireysel ve toplumsal özelliklerin incelenmesi, tutumları olumsuz yönde etkileyen faktörler ile ilgili tedbirlerin alınması için gereklidir.

1.1. Önem

Yaşlı nüfusun ve bakım gerektiren yaşlılık hastalıklarının arttığı günümüz dünyası, yaşlanma eğilimini sürdürmekte, dolayısıyla yaşlılara bakım veren kuruluşlar ve kuruluşlarda hizmet veren personel de artmaktadır (Korkut, 2019).

Sosyal hizmet alanı, yaşlılara karşı tutumların önemli olduğu alanlardan birisidir. Meslek elemanları ve bakım personeli bu alanda yaşlılarla en sık etkileşim içinde olan meslek gruplarıdır. Bu sık etkileşim sonucu meslek elemanları ve bakım personeline yaşlı bireylere karşı olumlu ya da olumsuz tutumlar gelişebilecektir. Olumlu tutumlar, yaşlı bireylere verilen hizmet kalitesini yükseltecek, olumsuz tutumlar ise bu hizmet kalitesinin düşmesine sebep olacaktır. Bu nedenle meslek elemanları ve bakım personellerinin yaşlı bireylere karşı tutumları, bakım ve hizmet kalitesini etkileyen önemli bir faktördür.

Araştırma için yapılan literatür incelemesinde; Türkiye’de yaşlı bakım alanında çalışan personelin yaşlılara yönelik tutumlarını inceleyen çok az sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Bu nedenle çalışmanın yaşlılık alanında hizmet veren personel üzerinde yapılmış olmasının, bu alandaki ihtiyaçların belirlenmesi ve hizmetlerin gelişmesine katkı sağlaması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.2. Varsayımlar

Araştırmaya katılan huzurevi çalışanlarının uygulanan veri toplama araçlarını objektif olarak yanıtladıkları ve araştırmada kullanılan Yaşlılara Karşı Tutum Ölçeği (YKTÖ) Formunun huzurevi çalışanlarının yaşlılara yönelik tutum düzeylerini ölçtüğü varsayılmaktadır.

1.3. Sınırlılıklar

Araştırma şu sınırlılıkları içermektedir;

1. Araştırma araştırmacının maddi imkanları doğrultusunda Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB) bünyesinde bulunan Ankara’daki

resmi huzurevleri ve bu huzurevlerinde çalışan meslek elemanı ve yaşlı bakım personeli ile sınırlıdır.

2. Katılımcılar gönüllü olarak katılmak isteyenlerle sınırlıdır.
3. Araştırma, araştırmacı tarafından hazırlanan soru kâğıdına ve Türkçeye uyarlanan Kogan Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği Formuna verilen cevaplarla sınırlıdır.
4. Araştırma Nisan 2018 ve Ekim 2018 tarihlerini kapsamaktadır.

1.4.Kavramlar ve Tanımlar

Yaşlılık konusunda yapılan araştırmaların gittikçe genişlemeye ve derinleşmeye başladığı günümüzde yaşlanma ve yaşlılıkla ilgili birçok kavram kullanılmaktadır. Aşağıda bu kavramlara detaylı olarak bakılacaktır.

1.4.1. Yaşlanma ve Yaşlılık Olgusu

Bireyin toplum içindeki rolünü belirlemede önemli bir etken olan “yaş” faktörü karşımıza çıkmaktadır. “Doğuştan beri geçen yıl birimi ile ölçülen zaman” olarak sözlükte yer edinen yaş olgusu, sadece yıl birimi olarak görülmemekte, kültürel bir gruplandırma olarak da karşımıza çıkmaktadır. Batı toplumlarında yaşlı nüfusunun artması hem yaşlılık bilimine olan ilgiyi artırmakta hem de siyasi, iktisadi ve toplumsal değişikliklere sebep olmaktadır. Ayrıca toplum yaş faktörünü, kaynak ve fırsatların dağıtımını ve bireyden beklenen davranışlar için bir belirleyici olarak kullanılmaktadır (İçli, 2008).

Her dönemde belirli bir yaşın üstündeki insanlar yaşlı olarak nitelendirilmekle birlikte her dönem ve toplumda “yaşlı” sayılma yaşı değişiklik göstermektedir. Yaşlı nitelemesi ilk olarak her ne kadar kronolojik yaş temelinde yapılsa da her toplumun farklı sebeplerden dolayı kişilerin artık “yaşlı” olarak görülmesi konusunda hemfikir olduğu nedenler değişiklik göstermektedir. Aynı zamanda toplumsal anlayış değiştikçe yaşı ve yaşlıyı algılama biçimini de değiştirmektedir. Bireylerin yaşlı olarak görülme yaşının topluma ve zamana göre değişmesi; yaş olgusunun, takvimsel

boyutunun yanı sıra kültürel bir boyutunun bulunduğunu da gözler önüne sermektedir. Dolayısıyla yaşlıyı algılamada kronolojik yaş ile birlikte, psikolojik, toplumsal ve kültürel faktörler de etkilidir (Baran ve ark., 2005).

Pek çok toplumda yaş ve yaşlanma olgularının algılanması zaman etmeni bakımından birçok değişme göstermektedir (Neugarten ve Neugarten, 1964). Toplumlarda hayat dönemlerinin algılanışı, rol değişiklikleri, sosyal yetkinlik ve bunların sınırlarını tayin eden yaş kavramı ile birlikte pek çok kavram değişime uğramıştır (Danış ve Günay, 2019).

Bu alanındaki temel kavramlardan ikisi “yaşlanma” ve “yaşlılık” kavramlarıdır. Belirli bir “yaşam evresi” olarak tanımlanan yaşlılık ve “bir süreç” olarak tanımlanan yaşlanma olgusu birbirinden farklı kavramlardır. Ünal ve ark., (2012), yaşlanmanın, ruhsal, toplumsal ve kültürel boyutları olduğuna dikkat çekerek bu sürecin her canlıda görüldüğünü, yaşlanma ile birlikte canlıların tüm işlevlerinde kısmi olarak ya da tamamen, birden ya da yavaş yavaş azalma veya kayıplar olduğunu ve tüm bunların beklenen bir süreç olduğunu ifade etmektedir. İnsanlığın var olduğundan bu yana mevcut olan yaşlanma fiziksel ve mental yetilerdeki kayıplarla birlikte bireyin yaşamını kısıtlayan bir olgudur.

Yaşlılığı genellikle bireyin yaşına bağlı olarak tanımlama eğiliminin yaygın olduğuna dikkat çeken İçli (2008) bu tanımlamanın dönemlere, kültürel ve sosyal ortamlara göre değişebileceğini belirtmiştir. Toplumların gelişmişlik düzeyleri ve gelişme hızları, bireylerin toplumsallaşma süreçlerini ve yaşam deneyimlerini etkilemekte ve bu etki yaşlılığa ilişkin farklı anlamlar ortaya çıkarmaktadır. Sosyal ve kültürel algılayışa göre bir toplumdan diğer topluma farklılık gösteren yaşlılık olgusundaki değişik tanımlamalar; toplum dinamiği, yaşam ve gelişim biçimleri sonucunda ortaya çıkmaktadır. Batı toplumlarında yaşam “çocukluk”, “gençlik”, “erişkinlik” ve “ihtiyarlık” olarak parçalı şekilde algılanmaktadır. Batılı olmayan toplumlarda yaşam bu şekilde evreli değil, bütünlük içinde ele alınmaktadır. Bu gibi sebeplerle batı toplumlarında ‘ihtiyarlık’ evresindeki yaşlı, bakıma muhtaç olarak algılanmakta; aciz, yalnız ve düşkün kelimeleriyle yakın anlam taşımaktadır (Beğer ve Yavuzer, 2012). Doğulu toplumların aksine, batılı toplumların yaşlı bireyleri

finansal bir yük olarak algıladığına dikkat çeken Serpen ve Purutçuoğlu (2017) yaşlılara karşı olumlu tutumun modernleşme düzeyi ile ters orantılı olduğunu ifade etmektedir.

Yaşlılığa atfedilen anlam toplumdan topluma değişiklik göstermekle birlikte gelişmekte olan toplumların çoğu yaşlılık tanımlaması yaparken ortak bir yol izlemekte ve emeklilik yaşını baz almaktadır (Kowal ve Dowd, 2001). Yaşlılık döneminin başlangıcı dünyadaki gelişmişlik düzeyleri yüksek olan toplumlardaki emeklilik yaşı olan 60 ve 65 yaşları ile eşdeğer görülmektedir (Gorman, 1999).

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) yaşlılık olgusunu “davranış ve ihtiyaçları değişen heterojen bir gruptan oluşan 65 yaş üzerindeki insanlar” şeklinde tanımlamaktadır. Yaşlılık kronolojik, biyolojik, psikolojik ve toplumsal olarak çeşitli alanlarda tanımlanmaktadır. Yaşın ilerlemesi ile birlikte insan organizmasındaki fonksiyon kayıpları “biyolojik yaşlılık”, tarihsel bir süreç içerisinde yaş evrelerinin açıklanması “kronolojik yaşlılık”, kronolojik yaşın ilerlemesi ve kişinin farkındalığına dayalı olarak hissettiği yaş ile bağlantılı olarak bellek gücü ve uyum sağlama kapasitelerindeki değişimler “psikolojik yaşlılık” ve bireyin çevresindekiler tarafından yaşlı olarak algılanması sonucu yaşamdan yavaş yavaş geri çekilme ile sonuçlanması “toplumsal yaşlılık” olarak tanımlanmaktadır (Baran ve ark., 2005).

1.4.1.1. Yaşlanma ve Yaşlanma Çeşitleri

Çeşitli disiplinlerce ele alınan yaşlanma konusunda farklı sınıflandırmalar bulunmaktadır. Yaşlıların fiziksel, takvimsel, ruhsal durumları ve toplumdaki rolleri ele alınarak kategorileştirilen çeşitli çalışmalara göre yaşlanma çeşitleri aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Normal Yaşlanma; Zamanın geçişi ile birlikte, hastalıktan ziyade beliren anatomik yapı ve fizyolojik fonksiyon farklılaşmalarını ifade eder (Arpacı, 2005).
- Patolojik Yaşlanma; Olağan yaşlanma süreciyle etkileşim içinde olan patolojik hadiselerin tamamını içermektedir (Duyan, 2000).

- Sosyolojik yaşlanma; yaşlılığın sosyolojik yönü ile ilgili olup bireyin toplumdaki yaşla ilgili değer ve normların, bireye dayattığı davranış kalıpları ve bireye verdiği değerle ilgilidir (Sağlık Bakanlığı, 2000).
- Psikolojik Yaşlanma; Deneyim artışı ile meydana gelen davranış değişimleri ve davranışlara bağlı entegrasyon kabiliyetinde meydana gelen yaş ile bağlantılı olan farklılaşmalardır (Kalınkara, 2016).
- Biyolojik Yaşlanma; Vücudun fonksiyon ve yapısında oluşan değişikliklerdir (Arpacı, 2005).
- Duygusal yaşlanma; bireyin yaşam şekli ve görüşünün kendisini yaşlanmış hissetmesi ile birlikte değişmesidir (Sağlık Bakanlığı, 2000).
- Sosyal Yaşlanma; Kişinin toplumsal yaşamda, iş hayatında ve sosyal işlerinde güç ve kabiliyetlerinin zamanla yok olması, sosyal statü ve rollerinde, beklentilerinde farklılaşma meydana gelmesidir (Kalınkara, 2016).

1.4.1.2. Yaşlılık Döneminin Genel Özellikleri

Yaşlılık dönemi sosyal çevre değişiklikleri, fiziksel değişimler ve hastalıklara yatkınlık bakımından risk barındıran bir dönem olmakla birlikte edinilen yaşam deneyimleri ve stresle başa çıkma konusunda yarar sağlamayan bir dönemdir (Özmenler, 2001). Yaşlılık döneminin de her yaşam döneminin olduğu gibi kendine has birtakım özellikleri bulunmaktadır.

1.4.1.2.1. Yaşlılık Döneminin Fiziksel Özellikleri

Zastrow (2013) fizyolojik değişiklikler ve fiziksel gerilemeler gibi birtakım zorlukları da beraberinde getiren yaşlılık evresinde insan vücudunda kan damarları, sinirler, vücut derisi ve diğer biyolojik dokuların elastikiyetini kaybettiği, damarlarda sertlik, eklemlerde dejenerasyon meydana geldiği, iskelet yapısının bozulduğu, kemiklerin incelendiği ve kırılma eğilimi arttığı, refleksler ve hormonal aktivitelerin yavaşladığı, genel dolaşım sistemindeki bozulmalardan kaynaklı bir çok sağlık problemiyle karşılaşıldığı ve bu sebeplerden ötürü yaşlılık döneminde bir çok rahatsızlık gibi felç ve kalp krizi riskinin arttığını vurgulamaktadır. Görme ve işitme

duyularındaki değişimler, iskelet sistemi, beyin ve ürogenital sistemde oluşan farklılaşmalar, menopoz ve andropoz dönemlerinin yanı sıra geçmiş yaşamda tecrübe edilen sağlık sorunları yaşlılıkta ortaya çıkan kaçınılmaz fizyolojik değişikliklerdir.

Emiroğlu (1995) yaşlılıktaki fiziksel gerilemeleri “bedensel gerilemeler” (yürüme ve koşmada meydana gelen hareket kısıtlılıkları), “seksüel gerilemeler” (hormonal etkinlikler ve üremenin sonlanması) ve “entelektüel gerilemeler” (hafıza kaybı, unutma durumunun sıklığı gibi) olarak üç grupta toplamaktadır.

1.4.1.2.2. Yaşlılık Döneminin Psikolojik Özellikleri

Bireyin sosyal rollerinde ve ilişkilerinde kayda değer değişimlerin meydana geldiği yaşlılık döneminde bireylerin fiziksel ve zihinsel kapasitelerinde meydana gelen kayıplar bireyin benlik saygısının düşmesine sebep olmakla birlikte kişide bağımlılık ve yetersizlik duygularına neden olmaktadır (Öz, 2002). Yaşlılık döneminde, bireylerde belirgin bir şekilde meydana gelen fizyolojik gerilemelerle birlikte bireylerin psiko-sosyal sorunlar yaşadığını belirten Kurt (2008, s. 20) psikolojik sorunların en çok yalnız yaşayan yaşlılarda ve kendini yaşlılığa hazırlamayan kişilerde görüldüğünü vurgulamaktadır.

Yaşlılık döneminde oluşan fizyolojik farklılaşmalar, fiziki güç kaybı, kriz ve stres durumları, emekli olma durumu, eşin vefat etmesi ve hastalık durumları gibi sebeplerle yaşlılar, ruh sağlığı bakımından kaydadeğer bir risk grubu oluşturmaktadır (Kurt, 2008).

Yaşlılıktaki psikolojik değişimlerin temel belirleyicilerini fiziki güç kaybı, statünün kaybı ve ölüm korkusu olarak üç grupta toplayan Emiroğlu (1995), yaşlanmanın dış dünyadaki kontrolü azalttığını, bireyin iç dünyasına dönerek kendisini yalnız ve ruhsal anlamda boşlukta hissettiğini ve tüm bu sebeplerle içine kapanan yaşlının eskiye duyduğu özlemlerle birlikte yeniye karşı isteksiz davrandığını ifade etmektedir.

1.4.1.2.3. Yaşlılık Döneminin Sosyal Özellikleri

Yaşlı bireyler sosyal yaşamda; modern dünyanın onlara göre tasarlanmamış olması (Kalaycıoğlu ve ark., 2003), emeklilik ile birlikte sosyal bir boşluğa düşülmesi (Danış, 2004), gibi sorunlarla birlikte toplumdaki yerlerinin değişmesi ile yüzleşmektedir.

Kurt'a (2008, s. 24) göre yaşlılık döneminin en belirgin sosyal özelliği, gençlik ve yetişkinlik döneminde kazanılan otorite, rol ve statünün kaybı, fiziksel hastalıklar, toplumsal ayrımcılık ve emeklilik gibi sebeplerle yaşlı kimsenin toplumu meydana getiren diğer bireylerce sosyal hayatın dışında algılanmasıdır. Yaşlı bireyler bu dönemde bireysel ve çevresel faktörlerle ilişkili olarak topluma entegrasyon problemi yaşamaktadırlar.

1.5. Dünyada ve Türkiye'de Yaşlı Nüfusu

Dünyada ve ülkemizdeki tıbbi ve teknolojik gelişmeler, ölüm hızındaki azalma ve sağlığı koruyucu ve geliştirici önlemlerin artması, insan ömrünün uzamasına ve 65 ve üstü yaş grubu nüfusunun toplam nüfus içinde artmasına sebep olmuştur (Akdemir ve Akyar, 2009). Bugün 65 yaş ve üzerindeki bireylerin sayısının 20. yüzyılın başına oranla 10 kat daha fazla olduğuna dikkat çeken Zastrow (2013, s. 643), tıbbi gelişmeler ve doğum oranının düşmesi gibi sebeplerle yaşlı nüfusunun olağanüstü şekilde arttığını vurgulamaktadır.

Yaşlanma eğilimini sürdüren dünya nüfusu genel anlamda bir sorun olarak ele alınmakta ve günümüzde dünya, nüfus büyüklüğü ve yaş yapısı açısından geçmişe nazaran örneği görülmemiş bir demografik geçiş sahne olmaktadır (Korkut, 2019). Demografik geçişini tamamlamış Avrupa ülkelerinde çok yakın geçmişe kadar ciddi bir endişe sebebi olan yaşlanma problemi günümüzde gelişmekte olan ülkeler için de küresel bir endişeye dönüşmüştür (Suntoo, 2012).

1.5.1. Dünyada Yaşlı Nüfusu

2018 yılı itibariyle dünya nüfusu 7,5 milyarın üstünde olup bu nüfusun %9'unu yaşlı nüfus oluşturmaktadır. Birleşmiş Milletlerin (BM) 2012 nüfus projeksiyonuna göre 2050 yılında Dünya nüfusunun 9 milyar 306 milyon olması beklenmektedir (TÜİK, 2013 ve TÜİK, 2019b).

Avrupa Birliği (AB) bünyesinde bulunan ülkelerde 2060'a gelindiğinde; "15-64" yaş grubundaki bireylerin oranının %66'dan %57'ye düşmesi ve "0-14" yaş grubunda bulunan kişilerin oranının %15 olması; bu sürede 65 yaş ve üstündeki kişilerin oranının ise %18'den %28'e, 80 yaş ve üstündekilerin oranının ise %5'ten %12'ye çıkması beklenmektedir (Özmete, 2016).

Ayrıca yaşlı nüfus oranının dünya ortalamasının üzerinde artmaya devam etmesi ile 2030'da %12'ye, 2050'de %16,7'ye yükselmesi beklenmektedir. DSÖ verilerine göre gelişmiş ülkelerde meydana gelen yaşlı nüfus artışının yanı sıra bu ülkelerin neredeyse tamamı önümüzdeki yıllarda nüfuslarının yaşlanmasına şahitlik edeceklerdir. Sosyoekonomik açıdan ileri seviyelerde bulunan ülkelerde her yedi insandan biri 65 yaş üzerindeyken 2030 yılında bu oranın her dört kişiden biri olması beklenmektedir. Tüm bunlar yaşlı nüfus açısından "yaşlıların yaşlanması" olarak tabir edilen bir sürecin başlamasına da sebep olacaktır. Ayrıca 2050 yılına gelindiğinde 85 yaş üzerindeki "yaşlı yaşlılar/ileri yaş" kategorisinde bulunanların sayısı, 65 yaşındaki "genç yaşlılar"ın sayısının altı katı olması beklenmektedir (EYHGM, 2018a).

BM Nüfus Fonu (UNFPA) verilerine göre dünyadaki yaşlı insanların ortalama yaşam beklentisi yükselmekte olup gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yaşlılıkta beklenen yaşam süreleri artmaktadır. Dünya genelinde, 2050'ye gelindiğinde 60 yaş ve üstü bireylerin oranının ikiye katlanması ve çocuk oranının üçte bir oranında azalması ve bazı gelişmiş ülkelerde çocukların sayısının yaşlı insanların sayısının yarısından daha az olması beklenmektedir (EYHGM, 2018a).

1.5.2 Türkiye’de Yaşlı Nüfus

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) nüfus projeksiyonuna göre ülkemiz nüfusunun 2069 yılına kadar artmaya devam edeceği ancak sonrasında düşüş eğilimine gideceği tahmin edilmektedir. 2018 Adrese Dayalı Nüfus Kontrol Sistemi sonuçlarına göre 82.003.882 olan Türkiye nüfusunun, 2023 yılında 86.907.367 kişiye, 2040 yılında ise 100.331.233 kişiye varması beklenmektedir. Türkiye nüfusunun 2069’ kadar sayıca artması ve 107.664.079 kişi ile en yüksek sayıya varması, bu yıldan itibaren azalarak 2080 yılında 107.1000.904 kişi olması beklenmektedir (TÜİK, 2018 ve TÜİK, 2019a).

TÜİK’in yaşlı bireylerle ilgili yayınladığı “İstatistiklerle Yaşlılar” başlıklı raporu doğrultusunda Türkiye’de yaşlı bireylerin sayısı 2014’te 6.192.962 kişi iken 2018’de 7.186.204 olarak ölçülmüştür (%16 artış). 2014’te yaşlı bireylerin toplam nüfus içindeki oranı %8,0 iken, 2018’de bu oran %8,8 olarak ölçülmüştür. 2018 verilerine göre yaşlı nüfusun %44,1’i erkeklerden, %55,9’u ise kadınlardan oluşmaktadır. Nüfus projeksiyonları, yaşlı nüfus oranınının 2023’te %10,2; 2030’da %12,9; 2040’da %16,3; 2060’ta %22,6 ve 2080’de %25,6 olacağını öngörmektedir. Yaş gruplarına göre yaşlı nüfus verilerine bakıldığında, 2014’te yaşlı bireylerin %60,9’u 65-74 yaş grubunda iken bu oran 2018’de %62,2’dir. 2014 yılında 75-84 yaş grubunda olan bireylerin oranı %31,4 iken bu oran 2018’de %28,6 dır. Son olarak 2014 yılında 85 ve daha üst yaş grubunda bulunan bireylerin oranı %7,7 iken bu oran 2018 yılında %8,2 olarak ölçülmüştür (TÜİK, 2019a). Verilerden de anlaşılacağı üzere Türkiye’de yaşlı nüfus oranları giderek artmaktadır.

TÜİK tarafından Amerika Birleşik Devletleri (ABD) nüfus bürosu veri tabanından derlenen bilgilere göre Türkiye dünya genelinde 167 ülke arasında en yüksek yaşlı nüfus oranına sahip 66 ncı sırada yer almaktadır. Türkiye’nin batısı ve kuzeyinde bulunan ülkelerde yaşlı nüfus oranı Türkiye’den daha yüksek, doğusu ve güneyinde bulunan ülkelerde ise genel olarak daha düşüktür (EYHGM, 2018a).

1.6.Tutum Kavramı ve Yaşlılara Yönelik Tutum

1.6.1. Tutum Kavramı

Davranışlardaki tutarlılığı oluşturan bir kavram, davranışa hazırlayıcı bir eğilim (Kağıtçıbaşı, 1999), eyleme geçmeden önce sahip olunan niyet (Vefikuluçay, 2008) olarak tanımlanan tutum kavramı; fikirler ve inançlarla ilgili olup bilişsel, duygusal ve davranışsal öğelerden oluşmaktadır.

Tutum kavramını bir kişiye, gruba, duruma veya düşünceye karşı nispeten yerleşmiş ve değişmez özgün bir tepkide bulunma edimi olarak açıklayan Adıbelli'ye (2010) göre tutumlar öğrenim, tecrübe ve duyguların karmaşık ürünleri olup kişinin davranışları üzerinde yönlendirici bir etkiye sahiptir.

1.6.2. Yaşlılara Yönelik Tutum

Bütün toplumlarda yaşlılığa yönelik tutumlar, genel olarak olumlu, olumsuz ve karma olmakla birlikte, olumsuz tutum eğilimi daha belirgindir. Bu tutumlar; bireysel değer ve deneyimler, kültürel inanışlar, eğitim durumu ve motivasyon tarafından etkilenmektedir (Adıbelli, 2010).

Yaşlanma ve yaşlanma ile birlikte ortaya çıkan değişiklikler çoğu toplumda nadiren olumlu karşılık bulmakta, doku esnekliği ve kan dolaşımındaki azalma gibi birçok değişiklik kayıp olarak görülmektedir. Bu gibi sebeplere bağlı olarak yaşlanma, üstesinden gelinmesi gerekli bir dizi kaçınması imkansız ya da olumsuz olay olarak görülmek istenmektedir. Yaşlanmaya bağlı olarak ortaya çıkan değişimler hastalık durumları ile aynı olarak görülmektedir. Birçok gelişmiş ülkede yaşlılık alanında çalışan kimseler yaşlıları bağımlı, sosyal olarak özerk olmayan, dışlanmış ve üretken dünyaya bir yük olarak tarif etmektedir (Akdemir ve ark., 2007).

Her toplumda yaşlılığa çeşitli anlamlar yüklenmekle birlikte yaşlı bireylerin toplum içindeki konumu ve değeri sürekli olarak değişmektedir. Bir geri çekilme süreci olarak görülen yaşlılıkta, yaşlının etkinlik ve verimliliğinin gittikçe azaldığı kabul edilmekte, buna bağlı olarak toplum yaşlı bireyden uzaklaşmakta ve yalnızlaşan yaşlı ile toplumsal etkileşim azalmaktadır (Çilingiroğlu ve Demirel, 2004 ve Öz,2002).

Toplumsal değişikliklerle birlikte birçok insan yaşlıya zayıf, hasta topluma çok az katkı sunan bireyler olarak bakmakta, medya kuruluşları tarafından sinema, televizyon ve reklam filmleri aracılığıyla yaşlının tanımı bu şekilde yapılmaktadır. Bu şekilde genç ve dinamik olmanın, fiziksel görünüşün fazlaca değer gördüğü toplumlarda yaşlı bireylerin görünürlüğü azalmakta ve yavaşça daha az fark edilir hale gelmektedir. Toplumun yaşlı bireye yönelik olumsuz tutumlar sergilemeye başlaması ile birlikte yaşlı bireylerin potansiyelleri bilinmemekte ve kullanılmamaktadır (Acımuş ve ark.,2006). Türk kültüründe de yaşlı bireye hürmet gösterme, onun sözüne itibar etme, yaşlıyı koruyup kollama ananevi bir durum iken kentleşmenin, göç ve endüstrileşmenin artması, ekonomik güçlükler, toplumsal hayatın değişim içinde olması, geniş aile formundan çekirdek aile formuna geçiş gibi faktörler bilhassa büyükşehirlerde aile yapısında kaydadeğer değişiklikler meydana getirerek yaşlının toplum içerisindeki statüsü ve saygınlığını değiştirmektedir (Durgun ve Tümerdem, 1999).

Yaşlılığa ilişkin ilgili nesilden nesile iletilen birçok olumsuz ön yargı sözde zararsız görülmekle birlikte yaşlılık hakkında olumsuz düşünceleri kalıcı hale getirmektedir (Almanderez vd., 2003). Yaşlı bireylere yönelik sunulan hizmetler, toplum ve profesyonellerin bakış açısı, önyargıları ve yaşlılık olgusunu algılayışlarından etkilemekte ve bu sebeplerle hizmetlerin etkin bir şekilde hayata geçirilememesi, yaşlılara gerekli kolaylıkların sağlanamaması ve yaşlılığa yönelik politika ve stratejilerin etkin olarak hayata geçirilememesi sorunlara sebep olmaktadır (Akdemir ve ark., 2007 ve Adıbelli 2010). Öyle ki yaşlı bireylerin, toplumun kendilerini algıladığı biçimde kendilerini algılama eğiliminde olduğuna dikkat çeken Bayoğlu (2011), toplumsal algının hizmetlerin sunumunu etkilemesinin yanı sıra yaşlıların birbirlerine karşı tutumlarını da etkilediğini belirtmektedir

Ortalama yaşam süresindeki artışa paralel olarak yaşlı nüfus oranının artması ve dolayısıyla dünya nüfusunun küresel olarak yaşlanmasının etkileri her toplumda farklı şekilde görülebilmektedir. Toplumdaki sosyo-kültürel yapı, tutum ve davranışlarındaki değişiklikler, birey ve toplumun yaşlılığa bakış açısı yaşlı bireylere yönelik hizmetlere de etki etmekte ve bu alanda çeşitli problemlere sebep olmaktadır. Yaşlılara yönelik tutumlar bazen ırkçılık benzeri ön yargılı olabilmekte ve bu tutumlar yaşlılara sunulan bakımın kalitesini de azaltmaktadır (Akdemir ve ark., 2007).

Yaşlı bireylere yönelik bakım kalitesinin geliştirilebilmesi için yaşlılarla çalışan sağlık ekibinin olumlu tutum geliştirmesi son derece önemlidir ve bunun için en önemli girişim toplumun farkındalığını sağlamaktır (Adıbelli, 2010).

1.7. Yaşlılık ve Sosyal Hizmet

Günümüzde teknoloji, tıp bilimi ve ilaç alanındaki ilerlemeler, sağlıklı yaşam ile ilgili kaynaklara ulaşımın kolay olması, güvenli su ve besin kaynaklarına rahat erişim vb. sebeplerle uzayan yaşam süresi, toplum içinde yaşlı nüfusun kaydadeğer bir orana erişmesine sebep olmuştur. Yakın gelecekte yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranının tüm dünyada artış göstermesi beklenmekte ve bu beklenti bilhassa ileri yaşlılık dönemini ilgilendiren bölgesel, ulusal ve küresel boyutta pek çok hazırlık yapılmasını gerekli kılmaktadır. Yaşlılık alanı birçok farklı meslek disiplininin hizmetini gerektiren bir alan olmakla birlikte sağlık ve sosyal hizmet alanları bunların başında gelmektedir. Sağlık ve sosyal hizmet alanları yaşlılık çalışmaları ve yaşlı nüfusa yönelik hizmet politikalarının oluşturulması açısından oldukça önemlidir.

Yaşlı bireylerle yapılacak sosyal hizmet uygulamalarında fiziksel, sosyal psikolojik ve spiritüel gelişim durumlarının desteklenmesi, emeklilik sonrası sürece adapte olma durumu ve uzun dönemli bakım planları yaşlı bireyin yüksek yararı açısından dikkat edilmesi gereken hususlar arasındadır (Zubaroglu Yanardağ, 2019).

Sosyal hizmetin müdahale alanlarından biri de yaşlılıktır. Sosyal hizmet müdahaleleri, yaşlılık döneminde karşılaşılan sorunların giderilmesinde bazen tıbbi

tedavi sürecine eşlik etmekteyken bazen de bağımsız olarak birincil düzeyde kullanılmaktadır (Koç, 2017). Sosyal hizmet uzmanları, yaşlılarla ilgili uygulamalarda diğer meslek çalışanları ile beraber disiplinler arası bir çalışma ekibinde yer alırken; sosyal hizmet müdahalelerini mikro, mezo ve makro düzey uygulamalar olarak uygulamaya koyarlar. Verilen hizmetler açısından uzmanlar daha çok; müracaatçının psikososyal ve ekonomik durum tespitini yapmak, ihtiyaçlarını belirlemek ve raporlamak, yazılan raporlar doğrultusunda hizmetlere erişimini sağlamak gibi yoğunlukla mikro düzey çalışmalarda bulunmaktadır. Mezzo düzeyde, hizmetlerden faydalanan bireylerin ailelerindeki diğer üyelerle görüşme yapılarak, aile bireylerine destek sağlanır veya destek sağlanması için aracılık edilir. Sosyal hizmet uzmanları makro düzeyde ise hizmet sundukları alanda kalitenin artırılması ve alanda duyulan eksikliklerinin giderilmesi için girişimlerde bulunur (Duyan, 2010).

Dünyada ve ülkemizde yaşlı nüfusun artışı, sanayileşme ve kentleşme sürecinde aile yapısının değişmesi, kültür ve değerlerdeki değişimler yaşlılık konusu ve yaşlılık problemlerinin daha sık gündeme gelmesine sebep olmuştur. Yaşlılık döneminde ortaya çıkan en belirgin toplumsal problemlerden biri de yaşlı bireylerin bakımı konusudur. 65 yaş ve üstündeki bireyler hasta ve bakım ihtiyacı olmasa bile bu bireylerin hastalığa yakalanma risklerinin yüksek olması ve fiziki yetersizliklerinin olması ihtimaline karşı yardım ve bakıma ihtiyaç duyma olasılıkları artmaktadır. Günlük yaşamlarını devam ettirmekte bir başkasının yardımına gereksinim duyan yaşlı bireylerin sayısındaki artış ve demografik yapıdaki farklılaşma sebebiyle yaşlı bireyler için evde ve kurumlarda verilecek hizmetler de önem kazanmaya başlamıştır. Yaşın ilerlemesi ile birlikte, özellikle yaşlılık döneminde fiziksel ve zihinsel olarak ortaya çıkabilen kayıplar zaman içinde çeşit ve içerik olarak değişen bakım ihtiyaçlarını da ortaya çıkarabilmektedir. Diğer bir değişle gençlik döneminde yaşanan hastalık vb. ile çoğu zaman başa çıkılabılırken yaşın ilerlemesi ile birlikte çeşitli hastalıklarla tek başına başa çıkabilme yetisi zayıflamakta ve birey başkasının yardım ve bakımına ihtiyaç duyabilir vaziyete gelebilmektedir (Çağlar, 2019).

Topludaki yaşlı nüfusun çoğalması neticesinde yaşlı bireylerin bakımı ve yaşlı bakım alanındaki düzenlemelerin önemi de artmıştır (Soygür, 2000). Türkiye'deki yaşlı nüfus oranının ilerleyen yıllarda gelişmiş ülkelerin yaşlı nüfus oranlarıyla benzer nitelikler taşıyacağını öngören çalışmalar mevcuttur. Yaşlılık döneminin toplumsal bir sorun olarak belirmesi, bu alanda ki problemlerin çözümüne yönelik sosyal politikaların oluşturulmasını gerekli kılmaktadır. Bu sosyal politikaların oluşturulması ve uygulanması aşamalarında sosyal hizmetlere büyük sorumluluklar düşmektedir (Artan, 2019).

Bakıma ve barınmaya ihtiyaç duyan bireylerin bu ihtiyaçlarını giderme görevi sosyal devletin ödevleri arasındadır. Kendi olanakları ile bakım hizmetine erişemeyen yaşlı bireyler için devlet kurum hizmetini sağlamak durumundadır. Yaşlı bakım hizmetleri sosyal hizmetin çalışma ve uygulama alanlarından birisidir. Yaşlı Bireylere İlişkin BM İlkelerine göre yaşlı bireylerin aileler ve toplumca desteklenmesi, toplumdaki değerler sistemine uygun olarak aile içi ve toplumsal bakım ve korumadan yararlanması ve devlet tarafından yaşlı bireylere yönelik hizmetlerin sağlanması gerektiği bildirilmektedir (Fadiloğlu, 2006).

Yaşlılık döneminin uzaması ile birlikte uzun dönem bakım ihtiyacı artmakta ve yaşlılığın çeşitli boyutları ile ele alınması, olası problem alanları anlaşılması ve uygun değişikliklerin yapılması gerekli olmaktadır. (Ünalın ve ark., 2012). Yaşlı bireylerin korunması ve çeşitli ihtiyaçlarının karşılanması için günümüzde kamu kuruluşları, özel kuruluşlar, dernek ve vakıflar kurumsal bakım uygulamaları gerçekleştirmektedir.

Yaşlı bakımının yapıldığı sosyal hizmet kuruluşlarında aynı zamanda yaşlı bireylerin ileri yaşlarda ortaya çıkan değişimlere uyumunun sağlanması, atıl zamanlarının değerlendirilmesinde onlara yardımcı olunması ve kişisel danışmanlık ile çeşitli konularda yol gösterme gibi konular üzerinde durulmaktadır. Yaşlı bireyler çoğunlukla topluma hizmet sunan aktif bireyler olarak görülmekten ziyade, hizmet alan bireyler olarak görülmektedir (Kam, 1996).

Bahar ve ark. (2009) yaşlılara sunulan sosyal hizmetin temelini oluşturan amaçları şu şekilde sıralamıştır.

- Yaşlı bireylerin kendi yaşam alanlarında mümkün olduğu müddetçe kalabilmelerini ve yaşadıkları yerde huzurlu olabilmelerini sağlamak,
- Yaşlılığın güçlükleri ve bakım ihtiyacı gibi durumlarda yaşlı bireye insan onuruna yakışır şekilde seçenekler sunarak yeni durumlarına uyum sağlamalarını kolaylaştırmak,
- Oluşan sağlık problemleri sebebiyle hastane imkanlarından yaşlıyı gereğince yararlandırmak

Gerontolojik sosyal hizmet adı da verilen yaşlılar için sosyal hizmet, yaşlı bireylerin hayat kalitesini etkileyen, yaşam doyumunun arttırılmasını hedefleyen, yaşlıların toplumla entegrasyonunu destekleyen, onların toplumsal iletişimlerini arttıran hizmetler bütünüdür (Tomanbay, 2007). Sosyal hizmet alanı yaşlı bireylere hizmet sunan uzman mesleklerin bulunduğu alanların başında gelmektedir. Bu alanda sunulan hizmetler yaşlı bireylerin kişisel özellikleri ve aile yapısı dikkate alınarak planlanmalı ve izlenmeli, hizmet modelleri düzenli olarak güncellenmelidir (Hablemitoğlu ve Özmete, 2010).

Yaşlılık dönemindeki sosyal hizmetler, yaşlıların yaşamdan daha fazla zevk almasını, yaşam doyumlarının artmasını, toplumsal iletişimi ilerletmesini ve yaşlıların toplumla entegrasyonunu sağlamalıdır. Sorunları çözmeye güçlendirme gereksinimleri olduğu unutulmadan, toplumla sağlıklı bir biçimde bütünleşmelerinin sağlandığı, rahat bir yaşlanma sunmak yaşlı bireyler için yapılabilecek en önemli görevdir (Kalınkara, 2016).

İlerleyen yaşlarda fiziksel ve duygusal iyilik halini engelleyen faktörlerin ortadan kaldırılmasını da kapsayan gerontolojik sosyal hizmetin en temel boyutları yaşlı bireylerin baş etme ve sorun çözme yeteneklerini ilerletmeye yönelik müdahalelerdir. Gerontolojik sosyal hizmet alanında görev yapan sosyal hizmet uzmanlarının müdahalesi; yaşlı bireyin onurunu güçlendirme, kendi kendine karar verebilmesine yardımcı olma, bireysel tatmin sağlamasına yardımcı olma, yaşam verimliliğini artırma, işlevselliğini maksimum seviyeye çıkarma ve hayat koşullarını mümkün olduğunca iyileştirme üzerinedir (Duyan ve ark. (2008).

Yaşlı nüfusunun artması, toplumlarda yaşlı bireyler için barınma, uygun gelir elde etme, sağlık giderlerinin finansmanı ve çalışma imkanları vb. hususlarda problemlere sebep olmaktadır. Ayrıca yaşlıların başkalarına bağımlılıklarının artması sonucu, bireylerde fiziksel, psikolojik ve ekonomik problemler ortaya çıkmaktadır. Tüm bunların sonucu olarak toplumun yaşlılığa bakış açısı değişmektedir. Değişen bakış açısı, yaşlılarla etkileşim içerisinde bulunan tüm süreçlerde tutum ve davranışlara yansımaktadır (Bulut ve Çilingir, 2016).

Yaşlılara hizmet sunan kurum ve kuruluşların verdikleri hizmetin miktarı ve niteliği değişmezken, hizmet ihtiyacı olan yaşlı sayısının giderek arttığını vurgulayan Kam (1996) bu noktada yaşlıların güçlendirilmesi konusunun daha çok dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir. Çağdaş toplumların çoğunda değerlendirme ve öğrenilmiş çaresizlik ileri yaşlarda ortaya çıkmakta (Kam,1996) ve yaşlı bireylere uygulanacak güçlendirme faaliyetleri olumsuz değerlemelerin etkisini ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır (Duyan, 2010)

1.8. Yaşlı Bakım Hizmeti ve Personeli ile İlgili Güncel Uygulamalar

Yaşlı bakım hizmeti sosyal hizmetin faaliyet alanlarından biridir. BM’ce hazırlanan yaşlılık ilkelerinde yaşlı bireye aile ve toplum tarafından yardımcı olunması, ihtiyaç halinde uygun bakım hizmetinin sağlanması ve bu hizmetlerin çoğunlukla devlet aracılığıyla gerçekleştirilmesi gerektiği bildirilmiştir (Fadıloğlu, 2006)

Çok disiplinli bir yaklaşımı gerektiren yaşlı bakım hizmetlerinin disiplinlerinden birisi de sosyal hizmettir. Toplumun ekonomik, kültürel ve sosyal yapısı, yaşlılığa ilişkin gereksinimler, beklenti ve tutumlar, yaşlı bakımına ilişkin tercihler yaşlı bireylere sunulan hizmetleri yapılandırmaktadır (Özmete, 2019). Geleceğe yönelik yapılan projeksiyonların yaşlı nüfusun giderek artış eğiliminde olduğunu göstermesi, geçmişten günümüze daha görünür hale gelen yaşlı bakım sorununun da giderek büyüyeceği öngörüsünü yaratmaktadır (Çağlar, 2019) .

1.8.1. Bakım Hizmeti ve Yaşlı Bakım Kavramı

Bakım gerektiren bireye evde veya bir kuruluştaki profesyonellerce verilen destek hizmeti olarak tanımlanan bakım hizmetinde öncelikli amaç, bakım gerektiren bireye sosyal çevresinden uzaklaştırmadan, ailesinin yanında bakım vermektir ve bu süreçte aileyi söz konusu bakım hizmeti hususunda maddi ve manevi olarak desteklemektir (Bakım Hizmetleri Stratejisi ve Eylem Planı, 2010).

1950'lerden bu yana dünya genelinde meydana gelen demografik değişim ve dönüşüm sürecinin uzantısı olarak doğum oranlarında düşüş, yaşam sürelerinde artış ve yaşlı nüfusun artması devam etmektedir. Dünyanın çoğu ülkesinde yaşlı nüfusun artması, bu nüfus artışının meydana getirdiği ekonomik, sosyal ve politik sonuçların tartışılmasına zemin hazırlamış ve yaşlı nüfus grubunun refah seviyesinin iyileştirilmesi konusunu ülkelerin öncelikleri haline getirmiştir (EYHGM, 2018a). Bu demografik dönüşüm süreci sonunda nüfus yapısının değişmesi ve yaşlı bireylerin sayısının artması yaşlı bakım konusunun da önem kazanmasına sebep olmuştur (Soygür, 2000, Bahar ve ark. 2009).

Bakım hizmeti genel olarak kurumsal bakım ve evde bakım olarak karşımıza çıkmaktadır. Kurumsal bakım hizmeti, evde destek verilse dahi bakılamayacak seviyede yardım ihtiyacı olan ya da ailesi yanında bakım imkanı bulunmayan kimselerin kişisel, sosyal ve psikolojik gereksinimlerinin giderildiği, boş zamanların değerlendirilmesine yönelik faaliyetlerin yapıldığı, toplumsal ilişkilerin ve etkinliklerin artırıldığı bakım çeşididir. Evde bakım hizmeti, bakım ihtiyacı olan birey ve ailesine sunulan tüm destekleri içermektedir. Evde bakım hizmetlerinin esas amacı, bakım ihtiyacı olan kimsenin ihtiyaçlarını en iyi şekilde giderip aileye destek vererek kurumsal bakımının mümkün olduğu ölçüde ötelenmesini sağlamaktır (EYHGM, 2010).

1.8.2. Türkiye’de Yaşlı Bakım Hizmetleri

Ülkemizde yaşlı bakımı uygulamalarının en önemlileri, AÇSHB’nca yerine getirilen huzurevi hizmeti ile Sağlık Bakanlığınca yürütülen genel sağlık hizmetleri ve evde sağlık hizmetleridir (ASPB, 2017a). Bu kapsamda sunulan yaşlı bakım hizmetleri “evde bakım hizmeti” ve “kurumsal bakım hizmeti” olarak ikiye ayrılabilir.

1.8.2.1. Evde Bakım Hizmeti

Evde bakım hizmeti; kişinin sağlığını koruma, yükseltme, kişiyi tekrardan sağlıklı hale getirme maksadıyla sağlık ve sosyal hizmetlerin profesyonellerce veya aile üyelerince bireyin yaşam alanında sunulmasıdır. Evde bakım hizmeti, sağlık ve sosyal hizmetleri de içerecek biçimde bireyin gereksinimlerini dikkate alarak, kişinin hayat kalitesini yükseltip bakıma muhtaçlık durumunu asgari seviyeye indirerek toplumsal saygınlığını korumasını da sağlamaktadır. Bu kapsamda evde bakım hizmeti, bakım kurumlarında kalma ihtiyacını ortadan kaldıran ya da geciktiren, bireylere yaşam alanlarında sunulan hizmetler olarak ifade edilmektedir (Sugetiren 2012).

Evde bakım hizmeti, sağlık bakımı ve sosyal bakımın birbirinden ayrılamayacağı bir alan olduğundan söz konusu hizmete yasal düzenlemelerde ve uygulamada sağlık bakımını ve sosyal bakımı kapsayacak şekilde bütüncül olarak yaklaşılmalıdır (ASPB, 2017a).

Yaşlı nüfus ve kronik hastalıklardaki artış sebebiyle evde bakım hizmetleri giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Evde bakım hizmeti sağlık, sosyal hizmetler ve destek hizmetlerini içine alan bir alandır. Bu alandaki literatür incelendiğinde evde bakım kavramı hem sağlık hem sosyal hizmetleri kapsayacak şekilde kullanılmaktadır. Buradan yola çıkarak evde bakım kavramını evde sunulan sağlık ve sosyal hizmetlerinin bir bütünü olarak görebiliriz (ASPB, 2017a).

Geçmişten günümüze profesyonel hizmet sunumu her ne kadar gelişse ve yaygınlaşsa da evde bakım hizmetinin sunumunda temel aktör ailedir. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte evde bakım hizmeti de değişmiş ve ailenin bakım konusunda bilgilendirilmesi ve eğitimi konusu önem kazanmıştır (Onarcan, 2012).

Günümüzde profesyonel evde sağlık hizmetleri ilk olarak 1996 yılında özel evde bakım şirketleri tarafından başlatılmıştır. Multi disiplinler yapıda hizmet sunumu örnekleri de yine özel sektörde 2000’li yıllardan itibaren başlamış aynı yıllarda özellikle İstanbul Büyükşehir Belediyesinden başlamak üzere Belediyeler evde sağlık ve sosyal destek hizmetlerini başlatmıştır. 2004 yılında ilk olarak Balıkesir Devlet Hastanesi tarafından başlatılan evde sağlık hizmetleri, 2010 yılından itibaren tüm ülkeye yaygınlaştırılmıştır (Onarcan, 2012).

Bakım hizmetine ilişkin ilk yasal düzenleme olan ve Sağlık Bakanlığı tarafından çıkarılan “Evde Bakım Hizmetlerinin Sunumu Hakkında Yönetmelik” evde sağlık ve bakım hizmetlerinin sunumu için özel evde bakım merkezleri ve özel hastane içindeki evde bakım biriminin kuruluşunu düzenlemektedir. Sağlık Bakanlığı tarafından verilen evde bakım hizmeti “Sağlık Bakanlığı ve Birimleri Tarafından Evde Sağlık Hizmetleri Verilmesine Dair Yönetmelik” hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir (T. C. Resmi Gazete, 25 Şubat 2015, Sayı: 29280).

“Sağlık Bakanlığınca Sunulan Evde Sağlık Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Yönerge” ile birlikte devlet bünyesindeki hastaneler, aile hekimleri ve aile sağlığı merkezleri de evde sağlık hizmetleri sunumuna dahil edilmiş, hizmetlerin ülke çapına yaygınlaştırılmasını sağlamıştır. Kamu hastanelerinde evde sağlık birimleri ve illerdeki müdürlüklerde koordinasyon merkezleri oluşturulmuş ve hizmetler ülke çapında yaygınlaştırılmıştır (EYHGM, 2012).

1.8.2.2. Kurumsal Bakım Hizmeti

Ülkemizde kamu kurum ve kuruluşları, vakıf ve dernekler ve vakıflara ve özel kişilerce hizmet veren huzurevleri bulunmakla birlikte bütün huzurevlerinin açılma şartlarını belirleme ve huzurevlerini ruhsatlandırma yetkisi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına verilmiştir ve kısa ve uzun süreli kurumsal yaşlı bakım hizmetleri söz konusu Bakanlık mevzuatına göre yürütülmektedir (Karakuş, 2019b).

Ülkemizde yaşlılık alanındaki sosyal politika uygulamalarını yerine getirmekle yükümlü AÇSHB Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü (EYHGM) bu görevini yerine ifa etmek amacıyla ekonomik ve sosyal yoksunluk içindeki yaşlı bireylerle ilgili hizmetleri yürütmektedir. EYHGM, ayrıca yaşlı bireylere yönelik huzurevleri, yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri, yaşlı yaşam evleri ile yatılı hizmet merkezlerinin ülke genelinde gereksinimlere uygun olarak kurulması yönünde çalışmalar yapmakta, yaşlı bireylerin toplumda korunmasına yönelik tedbir almakta, kamu kuruluşları ile gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerince açılacak yatılı kuruluşların hizmet standartlarını belirlemekte ve açılış işlemlerini gerçekleştirmektedir (Yıldırım, 2012).

EYGM'nin yaşlı bireylere yönelik hizmetleri yatılı hizmetler ve gündüz verilen hizmetler olmak üzere iki şekildedir. Yatılı kurum hizmetleri; Huzurevleri, Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri (HYBRM), Bakanlığa bağlı huzurevleri bünyesinde açılan Yaşlı Yaşam Merkezleri ve kamuya bağlı diğer kuruluşlarca hizmet verilen huzurevleri aracılığıyla sunulmaktadır (Çohaz, 2012).

1.8.2.2.1. Huzurevleri ve HYBRM

Huzurevleri ile HYBRM, ekonomik ve sosyal yoksunluk içerisinde, korunma, bakım ve yardıma gereksinim duyan 60 yaş ve üstündeki bireylere huzurlu bir ortamda koruma ve bakım sağlama, bireylerin sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılama, ihtiyaç halinde rehabilite etme, tedavisi mümkün olmayan bireylere ise kesintisiz olarak özel bakım verme hizmetlerinin yerine getirildiği yatılı sosyal

hizmet kuruluşlarıdır. Buralarda yaşlılara sağlık ve barınma hizmetinin yanı sıra sosyal ve psikolojik problemlerinin çözümünde destek hizmeti de verilmektedir. Ayrıca yaşlıların sosyal ilişkilerini geliştirmek, aktivitelerinin devamlılığını sağlamak, boş zamanlarını değerlendirmek gibi sosyal faaliyetler de gerçekleştirilmektedir (Çohaz, 2012).

Aile yapısı araştırma sonuçlarına göre yaşlıların kendi bakımlarını gerçekleştiremeyecek durumda olduklarında huzurevlerine gitmeyi isteme nedenleri arasında sırasıyla çocuklarına yük olmayı istememe, huzurevlerindeki olanakların daha iyi olması ve çocuklarının kendileriyle birlikte yaşamayı istememeleri olduğu görülmektedir (TÜİK, 2007). Huzurevlerinde kalan bireylerin alışkın oldukları aile yaşamlarından ayrılma, sosyal yaşamdan kopma ve yeni bir sürece adapte olmaya çalışma gibi nedenlerle yaşamlarında önemli değişiklikler meydana gelir

Huzurevleri, ekonomik ve sosyal yönden yoksunluk içerisinde bulunan, aynı zamanda korunma ve bakıma ihtiyaç duyan yaşlı bireylere hizmet sunmak amacıyla ihtiyaç sahibi yaşlı kişilerin ihtiyacını gidermek amacıyla “Sosyal Hizmetler Kanunu” kapsamında kurulmaya başlanmıştır. Söz konusu Kanunda huzurevleri, “ihtiyacı olan yaşlı kişileri huzurlu bir ortamda korumak ve onların bakımını sağlamak, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulan yatılı sosyal hizmet kuruluşları” olarak tanımlanmaktadır (ASPB, 2017a).

2018 yılı Eylül ayı itibariyle Türkiye genelinde AÇSHB’na bağlı toplam 14.940 kapasiteli 146 Huzurevi ile HYBRM’nde 13.798 yaşlı birey kalmaktadır. Bunun yanı sıra toplamda 10.797 kapasiteli 189 Özel Huzurevinde ise 7.128 yaşlı hizmet görmektedir (EYHGM, 2018b).

Mülga Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB) 2016 yılı faaliyet raporuna göre Bakanlığa bağlı huzurevlerinde 1957’si kadrolu ve 5717’si özel hizmet alımı olmak üzere toplamda 7674 kişi hizmet vermektedir. Ayrıca 41 yaşlı yaşam merkezinde 157 yaşlı birey hizmet almaktadır (ASPB, 2017b).

1.8.2.2.2. Yaşlı Yaşam Merkezleri

Dünya ve ülke koşullarının değişmesi ile birlikte yaşlı hizmetlerini çeşitlendirmek, yatılı kuruluş bakımı haricindeki alternatif modellere gereksinim olması, yaşlıların kişisel özellik ve farklılıklarının dikkate alınması ve yüksek kurum bakımı maliyetleri gibi hususlar göz önünde alınarak Huzurevi ile HYBRM’de kalan veya kurumlara alınma şartlarına sahip olan, çeşitli ihtiyaçlarını bağımsızca giderebilen yaşlı bireylerden, şartlarının uygun olduğu belirlenen yaşlı bireylerin huzurevlerine bağlı ek ünite konumundaki “Yaşlı Yaşam Evi” olarak adlandırılan mekanlarda bakım hizmetinin verilmesi amacıyla “Yaşlı Yaşam Evleri” projesi uygulamaya konulmuştur. Bu ev ortamlarında üç veya dört yaşlı bakım görmekte ve verilecek hizmetin yaşlı bireyleri sosyal çevrelerinden soyutlamadan yaşam standartlarını yükseltmesi amaçlanmaktadır (Çohaz, 2012).

Her odada bir yaşlı kalacak şekilde ortalama 3-4, en fazla 6 yaşlının kalmasına imkan verecek şekilde düzenlenen yaşlı yaşam evlerinin her türlü ihtiyaç ve giderleri bağlı olduğu kuruluş tarafından sağlanmakta ve evlerde daimi olarak kalan bir yaşlı bakım personeli bulunmaktadır. Daha çok şehir merkezlerinde açılan yaşlı yaşam evleri, çoğunlukla kurum bakımı sürecine geçmemiş olmakla birlikte bakım ihtiyacını kendi olanaklarıyla sağlayamayan yaşlılar tarafından tercih edilmektedir (Karakuş, 2019b).

1.8.3. Ankara İlinde Yaşlı Bakım Hizmetlerinin Durumu

Bu çalışma Ankara ilinde hizmet veren resmi huzurevlerinde gerçekleştirildiğinden, yaşlılık ve yaşlı hizmetleri açısından Ankara ilinin durumuna bakmakta fayda bulunmaktadır.

Ankara ili genel nüfus sayısı ve oranı olarak ülkemizin 2 nci en büyük kenti olmasına karşın yaşlı nüfus sayısı ve oranına bakıldığında ülkemizin 3 üncü büyük kentidir. Ülkemizdeki yaşlıların %6,32’si gibi önemli bir kısmı Ankara’da yaşamaktadır ve halihazırda pek çok şehir nüfusundan daha fazla yaşlı birey

bulunmaktadır (EYHGM, 2018a). Ayrıca EYHGM Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan Eylül 2018 tarihli rapora göre Ankara ilinde 441.889 yaşlı birey bulunmakta ve bu sayı Ankara'daki toplam nüfus içinde %8,1'e karşılık gelmektedir.

Ankara'da yaşlılara yönelik olarak kamu kurumları, yerel yönetimleri özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarınca çeşitli hizmetler verilmekte olup yatılı bakım hizmetlerine ilişkin durum şu şekildedir. İlde 10 resmi, 2 belediye, 4 dernek/vakıf ve 28 özel olmak üzere 44 adet huzur evi bulunmaktadır. AÇSHB'na bağlı huzurevlerinden dördü il merkezinde olup diğer altısı ilçelerde bulunmaktadır. Ayrıca ülkemizdeki ilk yaşlı yaşam evi de 2012 yılında Ankara'da faaliyete geçmiş olup halihazırda 8 kişilik iki yaşlı yaşam evi bulunmaktadır (EYHGM, 2018a).

Ankara'daki huzurevlerinde 3.500'ün üzerinde yaşlı bakılmakta olup resmi huzurevlerinin kapasiteleri dolu durumdadır. İlin nüfus büyüklüğü yanında, bölgesel çekim merkezi olması ve büyümeye devam etmesi ve sosyoekonomik gelişim süreci yaşlı bakım ihtiyacının da sürmesine yol açmaktadır (EYHGM, 2018a).

1.8.4 Huzurevlerinde Çalışan Meslek Elemanları, Yaşlı Bakım Personeli ve İşe Alım Süreçleri

“Huzurevleri İle Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği”nde her huzurevinde; “sosyal ve psikolojik çalışmaları koordineli şekilde yürütmek üzere sosyal çalışmacı ve psikologlardan oluşan “sosyal servis”, tabip, diş tabibi ve hemşireden oluşan bir “sağlık servisi”, sağlık servisi ile koordineli çalışan, fizyoterapist ve hemşireden oluşan “fizyoterapi servisi”, diyetisyen, iaaş memuru ve aşçıdan oluşan “beslenme servisi” ve teknisyen, teknisyen yardımcısı, kaloriferci ve teknik işlerde görevlendirilen yardımcı hizmetlilerden oluşan “teknik servis”in kurulması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Söz konusu yönetmelikte ayrıca tüm bu servislerin ve serviste çalışan sosyal çalışmacı, psikolog, tabip, diş tabibi, fizyoterapist ve hemşire unvanlı çalışanların görev ve yetkileri sayılmıştır (T.C. Resmi Gazete, 21 Şubat 2001, Sayı: 24325).

“Kamu Kurum ve Kuruluşları Bünyesinde Açılacak Huzurevlerinin Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmeliğin” “Huzurevi Personelinin Nitelik, Nicelik ve Sorumlulukları” başlıklı dokuzuncu maddesinde huzurevlerinde sorumlu müdür, sosyal çalışmacı, psikolog, tabip, fizyoterapist, diyetisyen, hemşire, yaşlı bakıcısı ve diğer personelin çalıştırılacağına dair hüküm bulunmakta ve tüm bu unvandaki çalışanların görev ve yetkileri sayılmaktadır (T. C. Resmi Gazete, 5 Nisan 1987, Sayı: 19422).

“Özel huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım Merkezleri Yönetmeliği”nin tanımlar başlıklı dördüncü maddesinde meslek elemanı kavramı “kuruluşlarda çalışan sosyal çalışmacı, psikolog, tabip, fizyoterapist, diyetisyen ve hemşire” olarak tanımlanmıştır. Bu mesleklerin ve yaşlı bakım elemanının görev ve yetkilerinin ayrıca tanımlandığı Yönetmelikte personel çalışma izninin usul ve esaslarının belirlendiği bir bölüm de bulunmaktadır (T. C. Resmi Gazete, 7 Ağustos 2008, Sayı: 26960).

Yukarıdaki mevzuat düzenlemelerine göre huzurevlerinde görev yapan meslek elemanı ve bakım personelinin görev, yetki ve sorumlulukları ile söz konusu çalışanların işe alım süreçlerine bir sonraki bölümde yer verilecektir.

Her huzurevinde sosyal ve psikolojik çalışmaları yürütmek üzere sosyal çalışmacı ve psikologlardan oluşan sosyal servisin kurulması gerekmektedir. Çalışmalarını huzurevi müdürüne bağlı olarak yürüten servis görevlilerinin yaşlılarla ilgili doğrudan yardımcı hizmetli personeli yönlendirme görevi bulunmaktadır (T. C. Resmi Gazete, 7 Ağustos 2008, Sayı: 26960).

“Huzurevleri İle Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği”ne göre sosyal çalışmacı, huzurevine girmek amacıyla başvuru yapan kimselerin incelemesini yapma, yaşlıların huzurevine uyumunu sağlama, yakınları ve toplumla ilişkilerini sürdürme ve ilgilerine göre zamanlarını değerlendirici etkinlikler düzenlemekten sorumludur. Psikolog, yaşlı bireylerin psikolojik incelemelerini yapma, sorunlarını mesleki ilişkiler kurarak çözümlenmeye çalışma ve zamanlarını

değerlendirici faaliyetlere katkıda bulunmaktan sorumludur. Huzurevlerinde her 100 kapasiteye bir sosyal çalışmacı ve bir psikolog görevlendirilmektedir.

“Kamu Kurum ve Kuruluşları Bünyesinde Açılacak Huzurevlerinin Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik”te “yaşlı bakıcısı” olarak geçen yaşlı bakım personeli, yaşlı bireylerin ve huzurevi binasının bakımı ve temizliğinden sorumludur. Yaşlı bakım personeli en az ilkokul öğrenimi alanlar arasından seçilmektedir. Huzurevlerinde her 15 yaşlıya için 1 bakım personeli görevlendirilmektedir (T. C. Resmi Gazete, 5 Nisan 1987, Sayı: 19422).

Ülkemizde hizmet veren resmi huzurevlerindeki yaşlıların bakımı yaşlı bakım personeli adı altında özel hizmet alımıyla alınan personeller tarafından gerçekleştirilmektedir. “Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği”nde yaşlı bakım personelinin görev, yetki ve sorumluluklarını tanımlayan bir ifade mevcut olmamakla birlikte söz konusu yönetmeliğin 33 üncü maddesinde özel hizmet alımına vurgu yapılmaktadır (Başer, 2017). Ayrıca “Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ”de engelli ve yaşlı bakım elemanı olarak tanımlanan bu meslek grubunun bakıma ön hazırlık yapma, hizmet verilen kişinin özbakımını yürütme, bireyin yaşam alanını düzenleme, yeterli ve dengeli beslenmesi ile mobilizasyonunu sağlama, aktif olarak hayata katılmasını sağlama, tedavi sürecinde sağlık personelinin destekleme gibi görevleri bulunmaktadır (T. C. Resmi Gazete, 25 Ekim 2016, Sayı: 29868).

1.9. Yaşlılara Yönelik Tutumlarla İlgili Alanyazın Araştırması

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen literatür araştırmasında; Türkiye’de yaşlı bakım alanında çalışan personelin yaşlılara yönelik tutumlarını inceleyen çok az sayıda araştırmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte alanda yapılmış yaşlılara yönelik tutumlarla ilgili benzer araştırmalar tarih sırasına göre şu şekildedir;

Genç bireylerin yaşlılara yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılan bazı araştırmalarda araştırmaya katılan kişilerin yaşlılara yönelik olumsuz tutumlara

sahip olduğu tespit edilmiştir. (Loretto ve ark., 2000; MConatha ve ark.,2003; Laditka ve ark., 2004 ve Kite ve ark., 2005).

Sosyal Hizmet bölümü son sınıf öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılan bir çalışmada öğrencilerin tutumlarının nötr aralıkta olduğu, ileriki yıllarda hizmet verme konusunda istekli olan öğrencilerin yaşlılık konusunda ders alması ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Heycox ve Hughes, 2006).

Hemşirelik bölümü öğrencileri ile gerçekleştirilen bir araştırmaya göre bu öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeyleri ve yaşlarının yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumlarını etkilediği; dördüncü sınıftaki öğrencilerin tutumlarının üçüncü sınıftaki öğrencilere kıyasla daha olumlu tutumlara sahip olduğu, öğrencilerin yaşı arttıkça ayrımcılığa yönelik tutumların daha olumlu olduğu tespit edilmiştir (Özdemir, 2009).

Hemşirelik öğrencilerinin yaşlılığa yönelik görüşlerinin değerlendirildiği bir araştırmada dördüncü sınıftaki öğrencilerin birinci sınıftaki öğrencilere kıyasla olumlu düşünce ve görüşlere sahip olduğu belirlenmiş, bu durumun dördüncü sınıf öğrencilerinin ileri yaşta olmasından ve eğitim düzeylerinin artmasından kaynaklanabileceğini belirtmiştir. Hemşirelik eğitim programlarında yaşlılıkla ilgili derslerin yer almasının yaşlıya karşı olan pozitif tutumu arttırdığı da vurgulanmaktadır. Eğitim düzeyinin arttıkça yaşlıya karşı pozitif tutumun önemli ölçüde arttığı da saptanmıştır (Kulakçı, 2010).

Özkan ve Bayoğlu (2011) tarafından üniversitede öğrenim gören öğrencilerin yaşlı bireylere yönelik algılarının belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada kız ve erkek öğrencilerin gösterdikleri yaşlı ayrımcılığı davranışlarının benzer oldukları tespit edilmiştir. Söz konusu araştırmada, genç nüfusun yaşlı bireylere yönelik olumlu tutum içinde olmaları ülkemizdeki geleneksel aile yapısı ile açıklanmakta ve gelecekte yaşlı nüfusun artacak olmasından dolayı yaşlılara yönelik tutumun olumsuz yönde değişebileceği vurgulanmaktadır.

Yaşlılar ile yaşayan kişilerin yaşlılık ve yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumları belirlemek amacıyla yapılan bir araştırmaya göre; yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeği (YATÖ) puan ortalamalarının kadınlarda erkeklerden daha düşük olduğu ve aile tipi geniş aile olan bireylerin YATÖ puan ortancaların, aile tipi çekirdek aile olan bireylere göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Göçer, 2012).

Üniversite öğrencileri ile yapılan bir araştırmada öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumlu tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu araştırmada ayrıca katılımcıların cinsiyeti, öğrenim gördüğü fakülte, sınıf düzeyleri, yaşlı bireylerle yaşama süreleri ile yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeği puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir (Güven ve ark., 2012).

Yaşlılar ile yaşayan kişilerin yaşlılığa ve yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumların belirlemek amacıyla yapılan bir araştırmaya göre; YATÖ puan ortalamalarının kadınlarda erkeklerden daha düşük olduğu ve aile tipi geniş aile olan bireylerin YATÖ puan ortancaların, aile tipi çekirdek aile olan bireylere göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Göçer, 2012, s. 47).

Geriatri merkezinde hizmet veren sağlık personeli ve idari personel ile gerçekleştirilen bir araştırmada söz konusu personelin yaşlı bireylere yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucuna varılmıştı (Ünalın ve ark., 2012). Söz konusu araştırmaya göre bu olumlu tutumun önemli bir nedeni olarak araştırmaya katılan hemşirelerin çoğunun (%57,1) yaşamın herhangi bir bölümünde ailede yaşlı ile beraber yaşamış olmasına işaret edilmiştir. Kendi ailesinden bir yaşlının yaşadıklarını, ihtiyaçlarını ve beklentilerini birebir gözlemleyerek deneyimlemek, bu konuda bilinçlenmeyi ve profesyonel hayatta bu bilinçle hareket etmeyi sağlamaktadır. Gallgher ve ark. çalışmalarında, yaşlı bireylerle uzun süre birlikte olan hemşirelerin yaşlılara yönelik olumlu duygulara sahip olduğunu bildirmişlerdir (2006). Söz konusu çalışmada ayrıca araştırmaya katılanların eğitim durumu ve aile yapısının da yaşlılara yönelik tutumları etkilediği bildirilmiştir.

Zehirlioğlu ve ark.'nın hemşirelerin yaşlılara yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yaptığı çalışmada; hemşirelerin yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, hizmet verme süresi, yaşlıyı ziyaret sıklığı ile YKTÖ toplam

puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı; hemşirelerin yaşlılara bakım sağlarken mutlu olma ve yaşlılara bakım sağlarken sinirlenme durumları ile YKTÖ toplam puanı arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu çalışmada hemşirelerin yaşlılara karşı tutumlarının düşük düzeyde pozitif olduğu saptanmıştır (Zehirlioğlu ve ark., 2015).

Mancılık (2015) tarafından sosyal hizmet öğrencilerinin yaşlılara yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılan araştırmada öğrencilerin tutumlarının pozitif olduğu ve cinsiyetlerine göre yaşlılara karşı tutumlarının benzer olduğunu saptanmıştır. Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf düzeyi arttıkça yaşlılara yönelik daha olumlu tutum geliştirdikleri ve yaşlılar ile çalışmak isteyenlerin yaşlı bireylere yönelik tutum puanı ortalamalarının yaşlılar ile çalışmak istemeyenlere kıyasla yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin okuduğu üniversitenin, doğum yerlerinin, aile yapılarının, yaşlılarla birlikte yaşama durumlarının ve mezun olduktan sonra yaşlılar ile çalışma isteklerinin yaşlılara yönelik tutumlarını etkilemediği belirlenmiştir.

Genç bireylerin, yaşlı bireylere yönelik tutumlarının ve bu tutumları etkileyebilecek değişkenlerin belirlenmesi maksadıyla yapılan bir çalışmada üniversite öğrenim gören öğrencilerin yaşlılara yönelik tutumlarının olumlu olduğu bulunmuş ve genel olarak öğrencilerin, sosyo-demografik özellikleri ile yaşlı bireylere yönelik tutumları arasında bir ilişki belirlenmemiştir (Ucun ve ark., 2015).

Sağlık alanının farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılan bir çalışmada, öğrencilerin yaşlılara yönelik tutumları olumsuz olarak bulunmuştur (Köse ve ark., 2015). Söz konusu araştırmada öğrencilerin yaşlılara ilişkin tutumlarının öğrenim görülen okul ve cinsiyet değişkenlerine göre değiştiği bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin geriatri kliniklerinde hizmet vermek istemedikleri, geriatik hasta ile çalışmak istemeyen kişilerin yaşlılara ilişkin tutumlarının daha olumsuz olduğu tespit edilmiştir.

Koç (2017) tarafından sosyal hizmet alanında çalışan profesyonellerin yaşlılığa ilişkin tutum ve geriatik yetkinliklerinin tespit edilmesi amacıyla yapılan

bir araştırmada; katılımcının ailesinde bulunan yaşlı bireylerle çok sık ve sık görüşen katılımcıların negatif tutum puanı ortalamasının diğer gruplardan yüksek olduğu; eğitim durumlarına göre bakıldığında; nlisans mezunu kişilerin negatif tutum puanının lisans ve yüksek lisans mezunlarına göre en düşük olduğu, en yüksek toplam tutum puanının nlisans mezunlarına ait olduğu; mesleğe göre bakıldığında psikolog ve sosyal hizmet uzmanlarının, ğretmen, ocuk gelişimci ve sağlık servisinde çalışan profesyonellere göre negatif tutum puanı ortalamasının daha yüksek olduğu, sonucuna ulaşılmıştır.

Başer (2017) tarafından huzurevinde hizmet veren bakım personelinin yaşlı bireylere karşı tutumlarını ile ilişki faktörlerin tespit edilmesi amacı ile gerçekleştirilen araştırmada, araştırmaya katılan yaşlı bakım personelinin yaşlılara karşı tutumlarının olumlu olduğu, YKT'den alınan puanlara göre kadınların erkeklere kıyasla daha olumlu tutumlara sahip olduğu ve ailesinde yaşlı kimselerle yaşamış olan katılımcıların yaşlılara karşı tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırmanın amacı yaşlı bakım alanında çalışan meslek elemanları ve bakım personelinin yaşlılara yönelik tutumlarının ve bu tutumları etkileyen faktörlerin belirlenmesidir

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırma Evren ve Örnekleme

Araştırmanın çalışma evrenini Ankara'daki resmi huzurevlerinde çalışan meslek elemanı ve bakım personeli oluşturmaktadır. Huzurevlerinin sosyal servislerinde görev yapan sosyal hizmet uzmanı, psikolog ve sosyologlar ile bakım alanında hizmet veren yaşlı bakım elemanları araştırmaya dahil edilmiştir. Veri toplama sürecinde araştırma yapılacak 10 huzurevinde çalışan yukarıda sayılan meslek elemanı ve bakım personeli sayısı 460 tır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden tam sayım yöntemi ile evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Söz konusu çalışanlardan yıllık izin, sağlık veya nöbet durumlarından dolayı kuruluştaki bulunmama ve gönüllülük nedenlerinden dolayı 334 kişiye ulaşılabilmektedir.

Araştırmada katılımcılar için düzenlenen ve bir örneği EK-1'de yer alan Aydınlatılmış Onam Formu açıklanmış ve katılımcıların onam vermeleri istenmiştir. Çalışmanın veri toplama aracı iki kısımdan meydana gelmektedir. İlk kısımda araştırmacı tarafından hazırlanan, bireylerin sosyo-demografik bilgilerini ortaya koyan sorular, ikinci bölümde ise Kogan Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği yer almıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında huzurevlerinde çalışan meslek elemanı ve bakım personeline ait sosyo-demografik bilgileri ortaya koymak amacıyla EK-2'de bulunan Sosyo-Demografik Bilgi Formu (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, mesleği, aile tipi, en uzun kaldığı yerin özelliği, yaşlılık alanında eğitim alıp almama durumu, yaşlılık alanında kaç yıl çalıştığı, çalışma ortamından memnuniyeti, evde yaşlı birey olup olmama durumu) ve yaşlı bakım alanında çalışan personelin yaşlı bireylere karşı tutumlarının belirlenmesi amacıyla Kılıç ve Adıbelli (2011) tarafından Türkçeye

uyarlanan ve bir örneği Ek-3'te yer alan “Kogan Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği Türkçe Formu” kullanılmıştır.

2.2.1. Kogan Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği

Kogan (1961) tarafından geliştirilen “Kogan Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği”, kişilerin yaşlılara yönelik tutumlarının ölçülmesi amacıyla oluşturulmuş bir ölçektir. Söz konusu ölçek öğrencilere, sağlık personeline ve birçok meslek grubuna yaşlılara karşı tutumlarının belirlenmesi amacıyla uygulanmıştır. Sosyal içerikli ve “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “biraz katılmıyorum”, “biraz katılıyorum”, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” şeklinde 6'lı likert tipi bir ölçek olan YKTÖ, 17si pozitif, 17si negatif ifade içeren 34 maddeden oluşmaktadır.

“Kogan Yaşlılara Karşı Tutum Ölçeği”nin Türkçe'ye uyarlaması, Kılıç ve Adıbelli (2010) tarafından 263 hemşire ve hemşire adayı üzerinde gerçekleştirilmiştir. 34 maddeden oluşan YKTÖ'nin Türk toplumuna uyarlamasında 7, 8, 13, 14, 19, 20, 21, 22. maddelerde düşük korelasyon değerleri elde edildiğinden bu maddeler çıkarılmış, ölçek 13ü pozitif, 13ü negatif ifade içerecek şekilde toplam 26 maddeye indirgenmiştir. Her bir maddeden en az 1 en fazla 6 puan olmak üzere ölçekten toplam 26-156 arasında puan elde edilmektedir. Toplam puanın artması kişinin yaşlılara yönelik pozitif tutumu olduğunu göstermektedir (Adıbelli ve ark., 2013).

2.3. Süre ve Olanaklar

Araştırmanın veri toplama süresi Nisan 2018 ile Ekim 2018 tarihleri ile sınırlıdır. Çalışmanın toplam finansmanı araştırmacının kendisi tarafından karşılanmıştır.

2.4.Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümleme sürecinde SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Soru kâğıdından ve Kogan Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeğinden elde edilen doneler ışığında veri tabanı hazırlanarak ve SPSS programına girilerek analiz edilmiştir. Veri toplama araçlarının güvenilirliğini sınamak için güvenilirlik analizi (Cronbach's Alpha) yapılmıştır. Yaşlı bakım alanında çalışan personelin sosyo-demografik bilgilerinin listelenmesi için gerekli ortalama, standart sapma, yüzde değerleri (Frekans Analizi) hesaplanmıştır. Ana kütleyi temsil edebilecek yeterli örneklem büyüklüğü sağlandığı için (n=334) verilerin normal dağılıma sahip olduğu (Kolmogrow-Smirnov, Skewness-Kurtosis, Histogram) belirlenmiştir. Kullanılan ölçeğin her bir maddesine verilen yanıtların ortalamaları ve standart sapmaları tablolaştırılarak özet bir katılımcı görüşü tablosu elde edilmiştir. Çalışmada kullanılan ölçeğin her bir maddesinin 6'lı Likert metriği için frekansları tablolaştırılmıştır. Cinsiyet, meslek, yerleşim yeri, yaşlılık gibi bazı sosyo-demografik değişkenlerin kategorileri arasında farklı görüşe sahip olan grupların varlığını belirlemek için ortalamalar arasında farklılık olup olmadığı (t-testi, Varyans Analizi) test edilmiştir. Anlamlılık değerlerinin $p<0,05$ olduğu durumlar istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Son olarak katılımcıların Sosyo-demografik Değişkenlere Göre YKTÖ Toplam Puanlarının Karşılaştırılması yapılmış ve ortalamaya bağlı güven aralıkları hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Bu kısımda araştırma kapsamına alınan meslek elemanı ve bakım personellerinin sosyodemografik özelliklerine ilişkin bulgulara yer verilecektir.

Bu bölümde katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumları, yaşamının büyük bölümünü geçirdiği yere ilişkin bulgulara sunulmuştur. Çizelge 3.1’de katılımcıların cinsiyet durumlarına ilişkin bulgular verilmiştir.

Çizelge 3.1 Katılımcıların Cinsiyet Durumuna İlişkin Bulgular

Cinsiyet	Sayı	%
Kadın	245	73,4
Erkek	89	26,6
Toplam	334	100,0

Araştırmaya katılan personelin %73,4’ü kadın, %26,6’sı ise erkek personelden oluşmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğunun kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Çizelge 3.2’de katılımcıların yaş aralıklarına ilişkin bulgular verilmiştir.

Çizelge 3.2 Katılımcıların Yaş Durumuna İlişkin Bulgular

Yaş aralığı	Sayı	%
18-35	99	29,6
36-48	206	61,7
49 ve üzeri	29	8,7
Toplam	334	100,0

Çizelge 3.2’de görüldüğü gibi çalışmaya katılan personelin %29,6’sı 18-35, %61,7’si 36-48 yaş aralığında iken, %8,7’si ise 49 ve üzeri yaşıdadır. Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun 36-48 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Çizelge 3.3 Katılımcıların Medeni Durumlarına İlişkin Bulgular

Medeni Durum	Sayı	%
Bekar	52	15,6
Evli	261	78,1
Diğer	21	6,3
Toplam	334	100,0

Araştırmaya katılan personelin %15,6’sı bekar ve %78,1’i evli olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %6,3’ünün ise boşanmış ya da eşinden ayrı yaşadığı saptanmıştır.

Çizelge 3.4 Katılımcıların Eğitim Durumlarına İlişkin Bulgular

Eğitim Durumu	Sayı	%
İlköğretim	106	31,7
Lise	152	45,5
Önlisans	28	8,4
Lisans	41	12,3
Lisansüstü	7	2,1
Toplam	334	100,0

Katılımcıların %31,7’si ilköğretim, %45,5’i lise, %8,4’ü önlisans, %12,3’ü lisans ve %2,1’i ise lisansüstü mezunu olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun lise ve ilköğretim mezunudur.

Çizelge 3.5 Katılımcıların Mesleklerine İlişkin Bulgular

Meslek	Sayı	%
Sosyal Hizmet Uzmanı	19	5,7
Psikolog	7	2,1
Sosyolog	2	0,6
Yaşlı Bakım Elemanı	279	83,5
Diğer	27	8,1
Toplam	334	100,0

Araştırmaya katılan personelin mesleklerine bakıldığında %5,7'sinin sosyal hizmet uzmanı, %2,1'inin psikolog, %83,5'inin yaşlı bakım elemanı ve %8,1'inin bunların dışında mesleklere sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu yaşlı bakım elemanıdır.

Çizelge 3. 6 Katılımcıların Çalıştıkları Kurumlara İlişkin Bulgular

Çalışılan Kurum	Sayı	%
75. Yıl HYBRM	30	9,0
Çubuk Abidin Yılmaz HYBRM	36	10,8
Demetevler Fatma Üçer HYBRM	32	9,6
Elmadağ HYBRM	28	8,4
Gıcık HYBRM	14	4,2
Kızılcahamam HYBRM	27	8,1
Pursaklar Öğretmen Necla Kızılbağ HYBRM	16	4,8
Seyranbağları HYBRM	62	18,6
Çubuk Süleyman Demirel HYBRM	54	16,2
Ümitköy HYBRM	35	10,5
Toplam	334	100,0

Araştırmaya katılanların çalıştıkları Huzurevi, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüklerine (HYBRM) bakıldığında katılımcıların %9,0'unun 75. Yıl HYBRM, %10,8'inin Çubuk Abidin Yılmaz HYBRM, %9,6'sının Demetevler Fatma Üçer HYBRM, %8,4'ünün Elmadağ HYBRM, %4,2'sinin Gıcık HYBRM, %8,1'inin Kızılcahamam HYBRM, %4,8'inin Pursaklar Öğretmen Necla Kızılbağ HYBRM, %18,6'sının Seyranbağları HYBRM, %16,2'sinin Çubuk Süleyman Demirel HYBRM ve %10,5'inin ise Ümitköy HYBRM'nde çalıştığı görülmektedir. En çok katılım Seyranbağları HYBRM Müdürlüğünden olmuştur.

Çizelge 3. 7 Katılımcıların Yaşamının Büyük Bölümünü Geçirdikleri Yere İlişkin Bulgular

Yaşamın çoğunluğunun geçtiği yer	Sayı	%
Büyükşehir	183	54,8
Küçükşehir	151	45,2
Toplam	334	100,0

Katılımcıların %54,8'i yaşamının büyük bölümünü büyükşehirlerde, %45,2'sinin ise küçükşehirlerde (söz konusu soruya verilen küçükşehir, ilçe ve köy cevapları birleştirilerek “küçükşehir” olarak kategorileştirilmiştir) verenler geçirdiklerini belirtmişlerdir. Çizelge 3.7 incelendiğinde katılımcıların yarısından fazlasının yaşamının büyük bölümünü büyükşehirlerde geçirdiği saptanmıştır.

Çizelge 3. 8 Katılımcıların Aile Tiplerine İlişkin Bulgular

Aile Tipleri	Sayı	%
Çekirdek Aile	275	82,3
Geniş Aile	51	15,3
Diğer	8	2,4
Toplam	334	100,0

Katılımcıların aile tiplerine bakıldığında katılımcıların %82,3'ünün aile tipini çekirdek aile, %15,3'ünün geniş aile ve %2,4'ün ise diğer (parçalanmış aile, geçici geniş aile) olarak tanımladığı görülmektedir. Çizelge 3.8'e göre katılımcıların büyük çoğunluğu aile tipini çekirdek aile olarak belirtmiştir.

Çizelge 3. 9 Katılımcıların Şimdiye Kadar 65 Yaş ve Üzeri Yaşlılar İle Birlikte Yaşama Durumuna İlişkin Bulgular

65 Yaş ve Üzeri Yaşlılar İle Yaşama Durumu	Sayı	%
Evet	195	58,4
Hayır	139	41,6
Toplam	334	100,0

Araştırmaya katılan personelin “Şimdiye Kadar 65 Yaş ve Üzeri Yaşlılar ile Birlikte Yaşadınız mı?” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde katılımcıların %58,4'ünün evet, %41,6'sının ise hayır cevabı verdiği görülmektedir.

Çizelge 3. 10 Katılımcıların Şimdiye Kadar 65 Yaş ve Üzeri Yaşlılar İle Birlikte Yaşama Süresine İlişkin Bulgular

65 Yaş ve Üzeri Yaşlılar İle Yaşama Süresi (yıl)	Sayı	%
Hiç yaşamamış olanlar	137	41
1-10 yıl	118	35,3
11-20 yıl	59	17,7
21-30 yıl	11	3,3
31-40 yıl	8	2,4
41 ve üzeri yıl	1	0,3
Toplam	334	100,0

Araştırmaya katılan personelden “Şimdiye Kadar 65 Yaş ve Üzeri Yaşlılar ile Birlikte Yaşadınız mı?” sorusuna evet cevabı verenlerin “65 yaş ve üzeri yaşlılar ile birlikte yaşamış oldukları süreler”e bakıldığında katılımcıların %35,3’ü 1 ile 10 yıl arasında, %17,7’si 11 ile 20 yıl arasında, %3,3’ ü 21 ile 30 yıl arasında, %2,4’ü 31 ile 40 yıl arasında ve %0,3’ü ise 41 yıldan daha fazla süredir 65 yaş ve üzeri yaştaki yaşlı bireylerle beraber yaşadığını belirtmiştir.

Çizelge 3. 11 Katılımcıların Yaşlılık Alanında Eğitim Alıp Almadıklarına İlişkin Bulgular

Yaşlılık alanında eğitim alıp almama durumu	Sayı	%
Evet	316	94,6
Hayır	18	5,4
Toplam	334	100,0

Araştırmaya katılan personelin “Yaşlılık Alanında Daha Önce Herhangi Bir Eğitim Aldınız mı?” sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde katılımcıların %94,6’sının evet, %5,4’ünün ise hayır cevabı verdiği saptanmıştır.

Çizelge 3. 12 Katılımcıların Yaşlılık Alanında Aldıkları Eğitimlere İlişkin Bulgular

Yaşlılık Alanında Alınan Eğitim Çeşiti	Sayı	%
Hiç eğitim almamış olanlar	18	5,4
Yaşlı Bakım Eğitimi	233	69,8
Akademik Eğitim	43	12,9
Seminer veya Kurs	40	12,0
Toplam	334	100,0

Araştırmaya katılan personelden “Yaşlılık alanında Daha Önce Herhangi Bir Eğitim Aldınız mı?” sorusuna evet cevabı verenlerin aldıkları eğitim türlerine bakıldığında; katılımcıların %69,8’inin (çalıştıkları kurum tarafından verilen, kurum

içi eğitim) yaşlı bakım eğitimi aldıkları, %12,9'unun okudukları teknik lise, önlisans lisans veya yüksek lisans programlarında yaşlı bakım eğitimi aldıkları, %12,0'sinin ise seminer veya kurs programına katılarak eğitim aldıkları görülmektedir. Çizelge 3.12 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun çalıştıkları kurum tarafından verilen yaşlı bakım eğitimini aldıkları görülmektedir.

Çizelge 3. 13 Katılımcıların Yaşlılık Alanında Çalıştıkları Sürelere İlişkin Bulgular

Yaşlılık Alanında Çalışılan Süre	Sayı	%
1-10 yıl arası	265	79,3
10 yıl ve üzeri	69	20,7
Toplam	334	100,0

Araştırmaya katılan personelin yaşlılık alanında çalıştıkları sürelerle bakıldığında katılımcıların %79,3'ünün 1 ile 10 yıl arasında, %20,7'sinin ise 10 yıl ve daha fazla süredir bu alanda çalıştıkları saptanmıştır (Çizelge 3.13).

Çizelge 3. 14 Katılımcıların Yaşlılık Alanında Çalışma Memnuniyetine İlişkin Bulgular

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu	Sayı	%
Evet, Memnunum	304	91,0
Hayır, Memnun Değilim	30	9,0
Toplam	334	100,0

Araştırmaya katılan personel tarafından “Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnun musunuz?” sorusuna verilen yanıtlara göre katılımcıların %91,0'i yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olduğunu, %9,0'u ise memnun olmadığını ifade etmiştir (Çizelge 3.14).

Çizelge 3. 15 Katılımcıların Çalışma Şartlarından Memnuniyetine İlişkin Bulgular

Çalışma şartlarından memnuniyet durumu	Sayı	%
Evet, Memnunum	259	77,5
Hayır, Memnun Değilim	75	22,5
Toplam	334	100,0

Katılımcıların “Çalışma Şartlarından Memnun musunuz?” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde katılımcıların %77,5’inin evet, %22,5’inin ise hayır cevabı verdiği görülmektedir (Çizelge 3.15).

Bu bölümde araştırmaya katılan personelin sosyo-demografik özellikleri ile ilgili bilgiler verilmiştir. Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin bulgular ve sosyo-demografik değişkenlere göre YKTÖ toplam puanlarının karşılaştırılmasına dair bulgular ise bu bölümden sonra incelenecektir.

3.2. Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde ölçek maddelerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin bulgular incelenmiştir.

Çizelge 3. 16 Ölçek Maddelerine İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Ölçek Maddeleri	\bar{X}	SS
1. Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalıdır.	2,99	1,557
2. Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalıdır.	4,47	1,418
3. Yaşlıların farklı huyları vardır, onları neyin memnun ettiğini anlamak zordur.	3,92	1,512
4. Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır.	2,98	1,487
5. Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler.	3,37	1,581
6. Yaşlılar, şartlar gerektirdiğinde yeni düzenlemelere uyum sağlarlar.	3,63	1,340
7. Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.	2,93	1,254
8. Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır.	3,55	1,199
9. İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.	3,05	1,426
10. İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.	3,59	1,354
11. Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.	2,61	1,323
12. Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir.	4,19	1,254
13. Yaşlılar, “geçmiş hikâyeleri” ile diğer insanları sıkırlar.	2,62	1,321
14. Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.	4,27	1,476
15. İyi bir komşuluk için yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.	2,74	1,493
16. İyi bir komşuluk için, yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir.	3,95	1,428
17. Genelde yaşlılar birbirine benzer.	3,24	1,409
18. Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır.	4,51	1,364
19. Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirlidirler.	2,66	1,316
20. Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.	3,55	1,158
21. Yaşlılar, alıngan, huysuz ve aksidirler	3,41	1,383
22. Yaşlılar, neşeli, uzlaşılabilir ve iyi huyludurlar.	3,75	1,126
23. Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler.	3,84	1,344
24. Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşırlar.	3,43	1,257
25. Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler.	4,71	1,392
26. Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler.	3,41	1,559
TOPLAM	91,37	35,73

Yukarıdaki çizelgeye göre; katılımcıların Kogan YKTÖ maddelerinin ortalama puanlarının toplamının 91,37 olduğu bulunmuştur

Araştırmaya katılan bireylerin en çok yaşlıların “diğer insanlara göre daha fazla sevgi istediklerine” (\bar{X} : 4,71), yaşlıların birbirinden farklı özellikleri olduğuna (\bar{X} : 4,51), yaşlıların “her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde” yaşamaları gerektiğine (\bar{X} : 4,47), yaşlıların geçmiş hikayelerinin ilgi çekici olduğuna (\bar{X} : 4,27),

yaşlılarla birlikte olmanın huzur verici olduğuna (\bar{X} : 4,19) ve “iyi bir komşuluk için yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insanın olmasının” güven verici olduğuna (\bar{X} : 3,95) katıldıkları görülmüştür.

Katılımcıların en az yaşlıların insanları sıkıntıya soktuğu ve rahatsız ettiğine (\bar{X} : 2,61), “yaşlıların geçmiş hikayeleri ile diğer insanları sıkıttığına” (\bar{X} : 2,62), yaşlıların kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirli olduklarına (\bar{X} : 2,66), “iyi bir komşuluk için yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insanın olmaması gerektiğine” (\bar{X} : 2,74), yaşlıların evlerinin kirli, dağınık ve bakımsız olduğuna (\bar{X} : 2,93) ve yaşlıların diğer insanlar ile aynı olduğu, onları anlamının gençleri anlamak kadar kolay olduğuna (\bar{X} : 2,98) katıldıkları görülmüştür.

Çizelge 3. 17 Cinsiyete Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	CİNSİYET	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
1. Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalılar.	Kadın	42	17,1	93	38,0	33	13,5	29	11,8	29	11,8	19	7,8	245	100	2,87	1,532	-2,348	,019
	Erkek	8	9,0	33	37,1	7	7,9	13	14,6	20	22,5	8	9,0	89	100	3,31	1,585		
	TOPLAM	50	15,0	126	37,7	40	12,0	42	12,6	49	14,7	27	8,1	334	100	2,985	1,554		
2. Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalılar.	Kadın	8	3,3	28	11,4	17	6,9	39	15,9	96	39,2	57	23,3	245	100	4,46	1,392	-,189	,850
	Erkek	8	9,0	5	5,6	3	3,4	13	14,6	39	43,8	21	23,6	89	100	4,49	1,493		
	TOPLAM	16	4,8	33	9,9	20	6,0	52	15,6	135	40,4	78	23,4	334	100	4,470	1,415		
3. Yaşlıların farklı huyları vardır, onları neyin memnun ettiğini anlamak zordur.	Kadın	20	8,2	31	12,7	34	13,9	56	22,9	66	26,9	38	15,5	245	100	3,94	1,508	,535	,593
	Erkek	6	6,7	15	16,9	16	18,0	16	18,0	22	24,7	14	15,7	89	100	3,84	1,529		
	TOPLAM	26	7,8	46	13,8	50	15,0	72	21,6	88	26,3	52	15,6	334	100	3,916	1,510		
4. Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır.	Kadın	38	15,5	88	35,9	35	14,3	41	16,7	29	11,8	14	5,7	245	100	2,91	1,461	-1,552	,122
	Erkek	15	16,9	20	22,5	15	16,9	16	18,0	18	20,2	5	5,6	89	100	3,19	1,544		
	TOPLAM	53	15,9	108	32,3	50	15,0	57	17,1	47	14,1	19	5,7	334	100	2,982	1,484		

Çizelge 3. 17 Cinsiyete Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	CİNSİYET	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
5. Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler.	Kadın	22	9,0	60	24,5	20	8,2	45	18,4	65	26,5	33	13,5	245	100	3,69	1,609	-,875	,382
	Erkek	3	3,4	20	22,5	13	14,6	18	20,2	20	22,5	15	16,9	89	100	3,87	1,501		
	TOPLAM	25	7,5	80	24,0	33	9,9	63	18,9	85	25,4	48	14,4	334	100	3,740	1,579		
6. Yaşlılar, şartlar gerektirdiğinde yeni düzenlemelere uyum sağlarlar.	Kadın	15	6,1	44	18,0	55	22,4	68	27,8	48	19,6	15	6,1	245	100	3,55	1,319	-1,764	,079
	Erkek	7	7,9	10	11,2	13	14,6	26	29,2	26	29,2	7	7,9	89	100	3,84	1,381		
	TOPLAM	22	6,6	54	16,2	68	20,4	94	28,1	74	22,2	22	6,6	334	100	3,629	1,338		
7. Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.	Kadın	26	10,6	86	35,1	46	18,8	59	24,1	23	9,4	5	2,0	245	100	2,93	1,256	-,111	,911
	Erkek	13	14,6	22	24,7	19	21,3	30	33,7	2	2,2	3	3,4	89	100	2,94	1,256		
	TOPLAM	39	11,7	108	32,3	65	19,5	89	26,6	25	7,5	8	2,4	334	100	2,931	1,252		
8. Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır.	Kadın	13	5,3	33	13,5	68	27,8	81	33,1	42	17,1	8	3,3	245	100	3,53	1,175	-,513	,609
	Erkek	2	2,2	19	21,3	20	22,5	25	28,1	17	19,1	6	6,7	89	100	3,61	1,267		
	TOPLAM	15	4,5	52	15,6	88	26,3	106	31,7	59	17,7	14	4,2	334	100	3,551	1,197		

Çizelge 3. 17 Cinsiyete Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	CİNSİYET	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
9. İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.	Kadın	30	12,2	83	33,9	45	18,4	52	21,2	23	9,4	12	4,9	245	100	2,96	1,365	-1,935	,048
	Erkek	11	12,4	23	25,8	16	18,0	15	16,9	15	16,9	9	10,1	89	100	3,30	1,562		
	TOPLAM	41	12,3	106	31,7	61	18,3	67	20,1	38	11,4	21	6,3	334	100	3,054	1,424		
10. İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.	Kadın	14	5,7	51	20,8	50	20,4	61	24,9	54	22,0	15	6,1	245	100	3,55	1,350	-,936	,350
	Erkek	5	5,6	17	19,1	12	13,5	26	29,2	23	25,8	6	6,7	89	100	3,71	1,367		
	TOPLAM	19	5,7	68	20,4	62	18,6	87	26,0	77	23,1	21	6,3	334	100	3,593	1,352		
11. Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.	Kadın	48	19,6	114	46,5	30	12,2	33	13,5	17	6,9	3	1,2	245	100	2,45	1,216	-3,754	,000
	Erkek	12	13,5	31	34,8	10	11,2	18	20,2	12	13,5	6	6,7	89	100	3,06	1,503		
	TOPLAM	60	18,0	145	43,4	40	12,0	51	15,3	29	8,7	9	2,7	334	100	2,614	1,321		
12. Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir.	Kadın	11	4,5	14	5,7	29	11,8	68	27,8	101	41,2	22	9,0	245	100	4,22	1,216	,794	,428
	Erkek	6	6,7	6	6,7	12	13,5	25	28,1	29	32,6	11	12,4	89	100	4,10	1,357		
	TOPLAM	17	5,1	20	6,0	41	12,3	93	27,8	130	38,9	33	9,9	334	100	4,192	1,252		

Çizelge 3. 17 Cinsiyete Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	CİNSİYET	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
13. Yaşlılar, “geçmiş hikâyeleri” ile diğer insanları sıkarlar.	Kadın	42	17,1	116	47,3	26	10,6	43	17,6	11	4,5	7	2,9	245	100	2,53	1,250	-1,962	,045
	Erkek	17	19,1	28	31,5	15	16,9	14	15,7	10	11,2	5	5,6	89	100	2,85	1,481		
	TOPLAM	59	17,7	144	43,1	41	12,3	57	17,1	21	6,3	12	3,6	334	100	2,620	1,319		
14. Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.	Kadın	17	6,9	25	10,2	21	8,6	40	16,3	98	40,0	44	18,0	245	100	4,26	1,476	-,169	,866
	Erkek	7	7,9	7	7,9	7	7,9	18	20,2	32	36,0	18	20,2	89	100	4,29	1,486		
	TOPLAM	24	7,2	32	9,6	28	8,4	58	17,4	130	38,9	62	18,6	334	100	4,269	1,474		
15. İyi bir komşuluk için yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.	Kadın	56	22,9	93	38,0	34	13,9	29	11,8	23	9,4	10	4,1	245	100	2,59	1,413	-3,036	,003
	Erkek	15	16,9	24	27,0	16	18,0	11	12,4	13	14,6	10	11,2	89	100	3,15	1,635		
	TOPLAM	71	21,3	117	35,0	50	15,0	40	12,0	36	10,8	20	6,0	334	100	2,740	1,491		
16. İyi bir komşuluk için, yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir.	Kadın	18	7,3	30	12,2	43	17,6	59	24,1	64	26,1	31	12,7	245	100	3,87	1,444	-1,546	,123
	Erkek	4	4,5	6	6,7	20	22,5	17	19,1	27	30,3	15	16,9	89	100	4,15	1,370		
	TOPLAM	22	6,6	36	10,8	63	18,9	76	22,8	91	27,2	46	13,8	334	100	3,946	1,426		

Çizelge 3. 17 Cinsiyete Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	CİNSİYET	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
17. Genelde yaşlılar birbirine benzer.	Kadın	24	9,8	61	24,9	48	19,6	57	23,3	43	17,6	12	4,9	245	100	3,29	1,394	,994	,321
	Erkek	11	12,4	27	30,3	16	18,0	15	16,9	16	18,0	4	4,5	89	100	3,11	1,449		
	TOPLAM	35	10,5	88	26,3	64	19,2	72	21,6	59	17,7	16	4,8	334	100	3,240	1,407		
18. Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır.	Kadın	17	6,9	16	6,5	15	6,1	27	11,0	117	47,8	53	21,6	245	100	4,51	1,428	-,039	,969
	Erkek	3	3,4	5	5,6	5	5,6	18	20,2	46	51,7	12	13,5	89	100	4,52	1,179		
	TOPLAM	20	6,0	21	6,3	20	6,0	45	13,5	163	48,8	65	19,5	334	100	4,512	1,362		
19. Yaşlılar, kişisel görüşlerinde dağınık ve kirlidirler.	Kadın	41	16,7	105	42,9	32	13,1	39	15,9	21	8,6	7	2,9	245	100	2,65	1,321	-,198	,843
	Erkek	17	19,1	30	33,7	16	18,0	19	21,3	4	4,5	3	3,4	89	100	2,69	1,311		
	TOPLAM	58	17,4	135	40,4	48	14,4	58	17,4	25	7,5	10	3,0	334	100	2,662	1,314		
20. Yaşlılar, kişisel görüşlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.	Kadın	12	4,9	45	18,4	48	19,6	95	38,8	33	13,5	12	4,9	245	100	3,52	1,217	-,666	,506
	Erkek	2	2,2	11	12,4	20	22,5	43	48,3	12	13,5	1	1,1	89	100	3,62	,983		
	TOPLAM	14	4,2	56	16,8	68	20,4	138	41,3	45	13,5	13	3,9	334	100	3,548	1,157		

Çizelge 3. 17 Cinsiyete Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	CİNSİYET	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
21. Yaşlılar, alıngan, huysuz ve aksidirler	Kadın	21	8,6	58	23,7	37	15,1	75	30,6	38	15,5	16	6,5	245	100	3,40	1,392	-,068	,946
	Erkek	8	9,0	20	22,5	11	12,4	31	34,8	15	16,9	4	4,5	89	100	3,42	1,364		
	TOPLAM	29	8,7	78	23,4	48	14,4	106	31,7	53	15,9	20	6,0	334	100	3,407	1,381		
22. Yaşlılar, neşeli, uzlaşılabilir ve iyi huyludurlar.	Kadın	10	4,1	29	11,8	50	20,4	96	39,2	51	20,8	9	3,7	245	100	3,72	1,152	-,892	,373
	Erkek	2	2,2	9	10,1	15	16,9	41	46,1	19	21,3	3	3,4	89	100	3,84	1,054		
	TOPLAM	12	3,6	38	11,4	65	19,5	137	41,0	70	21,0	12	3,6	334	100	3,751	1,125		
23. Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler.	Kadın	17	6,9	32	13,1	28	11,4	86	35,1	67	27,3	15	6,1	245	100	3,81	1,323	-,520	,603
	Erkek	6	6,7	12	13,5	10	11,2	28	31,5	23	25,8	10	11,2	89	100	3,90	1,407		
	TOPLAM	23	6,9	44	13,2	38	11,4	114	34,1	90	26,9	25	7,5	334	100	3,835	1,342		
24. Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşılarlar.	Kadın	18	7,3	45	18,4	52	21,2	88	35,9	34	13,9	8	3,3	245	100	3,40	1,236	-,652	,515
	Erkek	4	4,5	21	23,6	15	16,9	31	34,8	11	12,4	7	7,9	89	100	3,51	1,315		
	TOPLAM	22	6,6	66	19,8	67	20,1	119	35,6	45	13,5	15	4,5	334	100	3,431	1,255		

Çizelge 3. 17 Cinsiyete Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	CİNSİYET	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
25. Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler.	Kadın	17	6,9	14	5,7	9	3,7	21	8,6	107	43,7	77	31,4	245	100	4,71	1,447	-,075	,940
	Erkek	3	3,4	2	2,2	7	7,9	20	22,5	30	33,7	27	30,3	89	100	4,72	1,234		
	TOPLAM	20	6,0	16	4,8	16	4,8	41	12,3	137	41,0	104	31,1	334	100	4,710	1,389		
26. Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler.	Kadın	29	11,8	70	28,6	34	13,9	44	18,0	43	17,6	25	10,2	245	100	3,31	1,572	-1,932	,048
	Erkek	8	9,0	14	15,7	17	19,1	19	21,3	21	23,6	10	11,2	89	100	3,69	1,497		
	TOPLAM	37	11,1	84	25,1	51	15,3	63	18,9	64	19,2	35	10,5	334	100	3,413	1,556		

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların, Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeğindeki “Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalıdır.” tutum cümlesine verdikleri cevaplar incelendiğinde; %15’i bu görüşe kesinlikle katılmadığını, %37,7’si katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların %12’si bu tutum cümlesine “biraz katılmıyorum” cevabı verirken %12,6’sı “biraz katılıyorum” cevabını vermişlerdir. “Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalıdır.” cümlesine kesinlikle katıldıklarını belirten katılımcıların oranının %8,1, katıldıklarını belirtenlerin oranının %14,7 olduğu saptanmıştır. Cinsiyet değişkeni dikkate alındığında; kadınların %55,1’i, erkeklerin %46,1’i, “Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalıdır.” görüşüne katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Bu tutum cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum cevabı veren erkeklerin oranı %31,5 iken kadınlarda bu oran %19,6’dır. T-testi sonuçları değerlendirildiğinde; “puan ortalamaları arasındaki farkın” anlamlı olduğu ($p < 0,05$), kadınların erkeklere oranla daha olumlu tutuma ($x=2,87$ $x=3,31$) sahip oldukları saptanmıştır (Çizelge 3.17).

Katılımcıların %40,4’ü “Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalıdır.” görüşüne katılmakta, %23,4’ü kesinlikle katılmaktadır. Bu tutum cümlesine biraz katılıyorum cevabını veren katılımcılar %15,6, biraz katılmıyorum cevabını veren katılımcılar %6,0, katılmayanlar %37,7, kesinlikle katılmayanlar %4,8 oranında bulunmuştur. Cinsiyet değişkenine göre bulgular incelendiğinde, kadınların %62,5’inin, erkeklerin %67,4’ünün bu görüşe katılıyorum-kesinlikle katılıyorum cevabını verdikleri saptanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, yaşlıların her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşaması gerektiğine ilişkin görüşler cinsiyete bağlı olarak değişmemektedir ($x=4,46$, $x=4,49$) ($p > 0,05$) (Çizelge 3.17).

Katılımcıların %26,3’ü “Yaşlıların farklı huyları vardır, onları neyin memnun ettiğini anlamak zordur.” cümlesine katıldıklarını, %15,5’si kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir. Bu cümleye biraz katıldıklarını belirten katılımcıların oranının %21,6 biraz katılmayanların ise %15,0 olduğu saptanmıştır. “Yaşlıların farklı

huyları vardır, onları neyin memnun ettiğini anlamak zordur.” görüşüne kesinlikle katılmayan katılımcılar %7,8 bu görüşe katılmayan katılımcılar ise %13,8 oranında bulunmuştur. Cinsiyet değişkeni dikkate alındığında; “Yaşlıların farklı huyları vardır, onları neyin memnun ettiğini anlamak zordur.” görüşüne biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum cevabını veren kadınların oranının erkeklerin oranından (%65,3, %58,4) yüksek olduğu saptanmıştır. Analiz sonuçları, araştırma kapsamına alınan kadın ve erkeklerin bu tutum cümlesine ilişkin ortalama puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($x=3,94$, $x=3,84$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.17).

Katılımcıların %32,3’ü “Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır.” cümlesine katılmadıklarını, %15,9’u kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların %15,0’i biraz katılmadığını belirtirken, %17,1’i bu görüşe biraz katılmadıklarını, %14,1’i katıldığı ve %5,7’si kesinlikle katıldığı belirtmişlerdir. Bulgular cinsiyet değişkeni göz önüne alınarak incelendiğinde; kadınların ve erkeklerin yarısından fazlası (%65,7 - %56,3) “Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır.” cümlesine biraz katılmıyorum-katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtı vermişlerdir. İstatistik analiz sonuçları, katılımcıların söz konusu tutum cümlesine katılma durumlarının cinsiyete göre farklılaşmadığını göstermektedir ($x=2,91$, $x=3,19$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.17).

“Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler.” cümlesine araştırma kapsamına alınan katılımcıların %14,4’ü kesinlikle katıldığını, %25,4’ü katıldığını belirtmişlerdir. Katılımcıların, %18,9’u “Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler.” tutum cümlesine biraz katılmıyorum cevabı verirken %9,9’u ise biraz katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Katılımcılardan %24’ü bu cümleye katılmamakta, %7,5’i ise kesinlikle katılmamaktadır. Cinsiyet değişkeni göz önüne alındığında, söz konusu tutum cümlesine hem kadınların hem de erkeklerin yarısından fazlasının “biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum” cevabı verdikleri (%58,4 - %59,6) saptanmıştır. Ayrıca, “Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler.” cümlesine kesinlikle katılmadığını belirten kadın katılımcıların oranının, erkek

katılımcıların oranının yaklaşık üç katı olduğu (%9,0 %3,4) bulunmuştur. Cinsiyet değişkeni açısından bu soruya verilen yanıtlar değerlendirildiğinde, aralarında anlamlı fark olmadığı ($x=3,69$, $x=3,87$) ($p>0,05$) belirlenmiştir (Çizelge 3.17).

Katılımcıların %22,2'si “Yaşlılar, şartlar gerektirdiğinde yeni düzenlemelere uyum sağlarlar.” cümlesine katıldıklarını, %6,6'sı kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Kadın ve erkek katılımcıların %28,1'i bu görüşe biraz katıldıklarını ederlerken; katılımcılardan %20,4'lük bir oran bu görüşe biraz katılmadıklarını, %16,2'si katılmadıklarını, %6,6'sı ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. “Yaşlılar, şartlar gerektirdiğinde yeni düzenlemelere uyum sağlarlar.” cümlesine kadınların ve erkeklerin yarısından fazlası (%53,5 - %66,0) biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri saptanmıştır. Analiz sonuçları, araştırma kapsamına alınan kadın ve erkeklerin bu tutum cümlesine ilişkin ortalama puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($x=3,55$, $x=3,84$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.17).

Araştırmaya katılanların %11,7'si “Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.” tutum cümlesine kesinlikle katılmıyorum, %32,3'ü “katılmıyorum”, %19,5'i “biraz katılmıyorum”, %26,6'sı “biraz katılıyorum”, %7,5'i “katılıyorum”, %2,4'ü ise “kesinlikle katılıyorum” yanıtını vermiştir. Cinsiyet değişkeni ele alındığında “Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.” cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum-biraz katılmıyorum yanıtlarını verenlerin kadınlarda oranı %64,4 iken erkeklerde %60,6'dır. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.” cümlesine verilen yanıtlar açısından cinsiyete bağlı anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=2,93$, $x=2,94$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.17).

Katılımcıların %4,5'i “Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır” cümlesine kesinlikle katılmıyorum, %15,6'sı “katılmıyorum”, %26,3'ü “biraz katılmıyorum”, %31,7'si “biraz katılıyorum”, %17,7'si “katılıyorum”, %4,2'si ise “kesinlikle katılıyorum” yanıtını vermiştir. Cinsiyet değişkeni ele alındığında “Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır” cümlesine biraz katılmıyorum-biraz

katılıyorum yanıtını veren erkeklerin oranı %50,6 iken, bu oran kadınlarda %64,5 olarak saptanmıştır. İstatistik analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır” cümlesine verilen yanıtlar arasında cinsiyete göre bir fark yoktur ($x=3,53$, $x=3,61$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.17).

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların %12,3’ü “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.” tutum cümlesine kesinlikle katılmamakta, %31,7’si katılmamaktadır. “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.” cümlesine katılan katılımcıları oranı %11,4 iken, kesinlikle katılan katılımcıların oranı %6,3 olarak bulunmuştur. Söz konusu tutum cümlesine “biraz katılmıyorum” yanıtı verenlerin oranı %18,3 iken “biraz katılıyorum” yanıtını verenlerin oranı ise %20,1’dir. Veriler cinsiyet değişkeni ele alınarak incelendiğinde; kadınların %14,3’ü, erkeklerin %27,0’sinin “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.” cümlesine “kesinlikle katılıyorum-katılıyorum” yanıtlarını verdiği saptanmıştır. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre katılımcıların “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.” cümlesine erkeklerin kadınlardan daha fazla katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=2,96$, $x=3,30$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.17).

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların %5,7’si “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.” tutum cümlesine kesinlikle katılmamakta, %20,4’ü katılmamaktadır. “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.” cümlesine katılan katılımcıları oranı %23,1 iken, kesinlikle katılan katılımcıların oranı %6,3 olarak bulunmuştur. Söz konusu tutum cümlesine “biraz katılmıyorum” yanıtı verenlerin oranı %18,6 iken “biraz katılıyorum” yanıtını verenlerin oranı ise %26’dır. Cinsiyet değişkeni göz önüne alındığında; kadınların %53’ü, erkeklerin %61,7’si “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.” cümlesine “biraz katılıyorum kesinlikle katılıyorum-katılıyorum” yanıtlarını verdiği saptanmıştır. İstatistik analiz sonuçları, katılımcıların “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.” cümlesine katılma durumlarının cinsiyete göre değişmediğini göstermektedir ($x=3,55$, $x=3,71$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.17).

Çizelge 3.17’de görüldüğü gibi katılımcıların %18,0’i “Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.” cümlesine “kesinlikle katılmıyorum”, %43,4’ü “katılmıyorum”, %12,0’si “biraz katılmıyorum”, %15,3’ü “biraz katılıyorum”, %8,7’si “katılmıyorum” ve %2,7’si ise “kesinlikle katılıyorum” yanıtını vermiştir. Cinsiyet değişkeni dikkate alındığında “Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.” cümlesine biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren kadınların oranı %21,6 iken bu oran erkeklerde %40,4 olarak bulunmuştur. Aynı cümleye katılmıyorum yanıtını veren kadınların oranı %46,5 iken bu oran erkeklerde %34,8 olarak bulunmuştur. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.” cümlesine erkeklerin kadınlardan daha fazla katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiki olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0,05$).

Katılımcıların %5,1’i “Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir.” cümlesine “kesinlikle katılmıyorum”, %6,0’sı “katılmıyorum”, %12,3’ü “biraz katılmıyorum”, %27,8’i “biraz katılıyorum”, %38,9’u “katılıyorum”, %9,9’u ise “kesinlikle katılıyorum” yanıtını vermiştir. Cinsiyet değişkeni ele alındığında “Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir” cümlesine biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren erkeklerin oranı %73,1 iken, bu oran kadınlarda %78,0 olarak saptanmıştır. İstatistik analiz sonuçlarına göre “Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir.” cümlesine verilen yanıtlar bakımından cinsiyete bağlı istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($x=4,22$, $x=4,10$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.17).

Katılımcıların %17,7’si “Yaşlılar, “geçmiş hikâyeleri” ile diğer insanları sıkırlar.” cümlesine “kesinlikle katılmıyorum”, %43,1’i “katılmıyorum”, %12,3’ü “biraz katılmıyorum”, %17,1’i “biraz katılıyorum”, %6,3’ü “katılıyorum”, %3,6’sı ise “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermiştir. Cinsiyet değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, “geçmiş hikâyeleri” ile diğer insanları sıkırlar.” cümlesine katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren erkeklerin oranı %52,6 iken, bu oran kadınlarda %64,4 olarak bulunmuştur. Aynı cümleye kadınların %7,4’ü katılıyorum-kesinlikle katılıyorum cevabı verirken bu oran kadınlarda %16,8 olarak bulunmuştur. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar, “geçmiş hikâyeleri” ile diğer insanları sıkırlar.” cümlesine erkeklerin kadınlardan daha fazla katıldıkları ve aradaki

ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=2,53$, $x=2,85$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.17).

Katılımcıların %7,2'si “Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.” cümlesine “kesinlikle katılmıyorum”, %9,6'sı “katılmıyorum”, %8,4'ü “biraz katılmıyorum”, %17,4'ü “biraz katılıyorum”, %38,9'u “katılıyorum”, %18,6'sı ise “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermiştir. Cinsiyet değişkeni ele alındığında araştırmaya katılan erkek ve kadınların yarısından fazlası “Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.” cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği görülmektedir. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.” cümlesine verilen yanıtlar açısından cinsiyete bağlı istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=4,26$, $x=4,29$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.17).

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi katılımcıların %21,3'ü “İyi bir komşuluk için yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.” cümlesine “kesinlikle katılmıyorum”, %35'i “katılmıyorum”, %15'i “biraz katılmıyorum”, %12'si “biraz katılıyorum”, %10,8'i “katılmıyorum” ve %6,0'sı ise “kesinlikle katılıyorum” yanıtını vermiştir. Cinsiyet değişkeni dikkate alındığında “İyi bir komşuluk için yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.” cümlesine erkeklerin %11,2'si kesinlikle katılırken bu oran kadınlarda %4,1'dir. Aynı cümleye kadınların %38'i katılmıyorum yanıtını verirken bu oran erkeklerde %27,0 olarak bulunmuştur. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre “İyi bir komşuluk için yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.” cümlesine erkeklerin kadınlardan daha fazla katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0,05$).

Katılımcıların %6,6'sı “İyi bir komşuluk için, yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir” cümlesine “kesinlikle katılmıyorum”, %10,8'i “katılmıyorum”, %18,9'u “biraz katılmıyorum”, %22,8'i “biraz katılıyorum”, %27,2'si “katılıyorum”, %13,8'i ise “kesinlikle katılıyorum” yanıtını vermiştir. Cinsiyet değişkeni ele alındığında “İyi bir komşuluk için, yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir” cümlesine biraz katılıyorum-

katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren erkeklerin oranı %66,3 iken, bu oran kadınlarda %62,9 olarak saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre “İyi bir komşuluk için, yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir” cümlesine verilen yanıtlar açısından cinsiyete bağlı istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=3,87$, $x=4,15$) ($p>0,05$).

Katılımcıların %10,5’i “Genelde yaşlılar birbirine benzer.” cümlesine “kesinlikle katılmıyorum”, %26,3’ü “katılmıyorum”, %19,2’si “biraz katılmıyorum”, %21,6’sı “biraz katılıyorum”, %17,7’si “katılıyorum”, %4,8’i ise “kesinlikle katılıyorum” yanıtını vermiştir. Cinsiyet değişkeni ele alındığında “Genelde yaşlılar birbirine benzer.” cümlesine katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren erkeklerin oranı %42,7 iken, bu oran kadınlarda %34,7 olarak saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Genelde yaşlılar birbirine benzer.” cümlesine verilen yanıtlar açısından cinsiyete bağlı istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($x=3,29$, $x=3,11$) ($p>0,05$).

Katılımcıların %6,0’sı “Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır.” cümlesine kesinlikle katılmıyorum, %6,3’ü “katılmıyorum”, %6,0’sı “biraz katılmıyorum”, %13,5’i “biraz katılıyorum”, %48,8’i “katılıyorum”, %19,5’i ise “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermiştir. Cinsiyet değişkeni ele alındığında “Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır.” cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren erkeklerin oranı %65,2 iken, bu oran kadınlarda %69,4 olarak saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır.” cümlesine verilen yanıtlar açısından cinsiyete bağlı istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=4,51$ $x=4,52$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.17).

Katılımcıların %17,4’ü “Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirlidirler.” cümlesine “kesinlikle katılmıyorum”, %40,4’ü “katılmıyorum”, %14,4’ü “biraz katılmıyorum”, %17,4’ü “biraz katılıyorum”, %7,5’i “katılıyorum”, %3,0’ü ise “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermiştir. Cinsiyet değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirlidirler.” cümlesine katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren erkeklerin oranı %52,8 iken, bu oran kadınlarda %59,6 olarak saptanmıştır. İstatistik analiz sonuçları “Yaşlılar, kişisel

görünüŖlerinde dağınık ve kirlidirler.” cümlesine verilen yanıtların cinsiyete bağlı olarak deđiŖmediđini göstermektedir ($x=2,65$ $x=2,69$) ($p>0,05$).

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi katılımcıların %4,2’si “YaŖlılar, kiŖisel görünüŖlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.” cümlesine “kesinlikle katılmıyorum”, %16,8’i “katılmıyorum”, %20,4’ü “biraz katılmıyorum”, %41,3’ü “biraz katılıyorum”, %13,5’i “katılıyorum”, %3,9’u ise “kesinlikle katılıyorum” yanıtını vermiŖtir. Cinsiyet deđiŖkeni ele alındığında “YaŖlılar, kiŖisel görünüŖlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.” cümlesine kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren kadınların oranı (%4,6), aynı cevabı veren erkeklerin oranının iki katından fazladır (%2,2). Yapılan analiz sonuçlarına göre “YaŖlılar, kiŖisel görünüŖlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.” cümlesine verilen yanıtlar bakımından cinsiyet deđiŖkenine bağlı istatistiki açıdan anlamlı bir fark yoktur ($x=3,52$ $x=3,62$) ($p>0,05$).

AraŖtırmaya katılanların %8,7’si “YaŖlılar, alıngan, huysuz ve aksidirler.” cümlesine “kesinlikle katılmıyorum”, %23,4’ü “katılmıyorum”, %14,4’ü “biraz katılmıyorum”, %31,7’si “biraz katılıyorum”, %15,9’u “katılıyorum”, %6,0’sı ise “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermiŖtir. Yapılan analiz sonuçlarına göre “YaŖlılar, alıngan, huysuz ve aksidirler.” cümlesine verilen yanıtlar açısından cinsiyete bağlı istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunamamıŖtır ($x =3,40$ $x =3,42$) ($p>0,05$).

AraŖtırmaya katılanların %3,6’sı “YaŖlılar, neŖeli, uzlaŖılabilir ve iyi huyludurlar.” cümlesine “kesinlikle katılmıyorum”, %11,4’ü “katılmıyorum”, %19,5’i “biraz katılmıyorum”, %41,0’i “biraz katılıyorum”, %21,0’i “katılıyorum”, %3,6’sı ise “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermiŖtir. Cinsiyet deđiŖkeni ele alındığında “YaŖlılar, neŖeli, uzlaŖılabilir ve iyi huyludurlar.” cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren erkeklerin oranı %24,7 iken, bu oran kadınlarda %24,5 olarak saptanmıŖtır. İstatistik analiz sonuçları “YaŖlılar, neŖeli, uzlaŖılabilir ve iyi huyludurlar.” cümlesine verilen yanıtların cinsiyete bağlı olarak farklılaŖmadıđını göstermektedir ($x =3,72$ $x =3,84$) ($p>0,05$).

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi katılımcıların %6,9’u “YaŖlılar, genç neslin davranıŖlarını sürekli eleŖtirirler.” cümlesine “kesinlikle katılmıyorum”,

%13,2'si "katılmıyorum", %11,4'ü "biraz katılmıyorum", %34,1'i "biraz katılıyorum", %26,9'u "katılıyorum", %7,5'i ise "kesinlikle katılıyorum" cevabını vermiştir. Cinsiyet değişkeni ele alındığında "Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler." cümlesine kesinlikle katılıyorum yanıtını veren kadınların oranı %6,1 iken erkeklerde ise bu oran %11,2'dir. Yapılan analiz sonuçlarına göre "Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler." cümlesine verilen yanıtlar bakımından cinsiyete bağlı istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=3,81$ $x=3,90$) ($p>0,05$).

Katılımcıların %6,6'sı "Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşılarlar." cümlesine "kesinlikle katılmıyorum", %19,8'i "katılmıyorum", %20,1'i "biraz katılmıyorum", %35,6'sı "biraz katılıyorum", %13,5'i "katılıyorum", %4,5'i ise "kesinlikle katılıyorum" cevabını vermiştir. Cinsiyet değişkeni ele alındığında "Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşılarlar." cümlesine kesinlikle katılıyorum yanıtını veren kadınların oranı %3,3 iken, bu oran erkeklerde %7,9 olarak saptanmıştır. İstatistik analiz sonuçları "Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşılarlar." cümlesine verilen yanıtların cinsiyet değişkenine göre değişmediğini göstermektedir ($x=3,40$ $x=3,51$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.17).

Katılımcıların %6,0'sı "Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler." cümlesine "kesinlikle katılmıyorum", %4,8'i "katılmıyorum", %4,8'i "biraz katılmıyorum", %3,0'ü "biraz katılıyorum", %41,0'i "katılıyorum", %31,1'i ise "kesinlikle katılıyorum" yanıtını vermiştir. Cinsiyet değişkeni ele alındığında "Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler." cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren erkeklerin oranı %44,0 iken, bu oran kadınlarda %75,1 olarak saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre "Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler." cümlesine verilen yanıtlar bakımından cinsiyet değişkenine bağlı istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($x=4,71$ $x=4,72$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.17).

Katılımcıların %11,1'i "Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler." cümlesine kesinlikle katılmıyorum, %25,1'i "katılmıyorum", %15,3'ü "biraz katılmıyorum", %18,9'u "biraz katılıyorum", %19,2'si "katılıyorum", %10,5'i ise "kesinlikle katılıyorum" yanıtını vermiştir. Cinsiyet değişkeni ele alındığında

“Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler.” cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren erkeklerin oranı %34,8 iken, bu oran kadınlarda %27,8 olarak saptanmıştır. Yapılan istatistiki analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler.” cümlesine erkeklerin kadınlardan daha çok katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiki olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$) (Çizelge 3.17).

Çizelge 3. 18 Mesleğe Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	MESLEK	Kesinlikle Katılmıyor		Katılmıyor		Biraz Katılmıyor		Biraz Katılıyor		Katılıyor		Kesinlikle Katılıyor		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
1. Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalıdır.	M.E	10	18,2	23	41,8	4	7,3	8	14,5	9	16,4	1	1,8	55	100	2,75	1,443	1,000	,318
	Y.B.P	40	14,3	103	36,9	36	12,9	34	12,2	40	14,3	26	9,3	279	100	3,03	1,576		
	TOPLAM	50	15,0	126	37,7	40	12,0	42	12,6	49	14,7	27	8,1	334	100	2,985	1,554		
2. Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalıdır.	M.E	0	0,0	2	3,6	4	7,3	9	16,4	22	40,0	18	32,7	55	100	4,91	1,059	2,257	,025
	Y.B.P	16	5,7	31	11,1	16	5,7	43	15,4	113	40,5	60	21,5	279	100	4,38	1,464		
	TOPLAM	16	4,8	33	9,9	20	6,0	52	15,6	135	40,4	78	23,4	334	100	4,470	1,415		
3. Yaşlıların farklı huyları vardır, onları neyin memnun ettiğini anlamak zordur.	M.E	4	7,3	10	18,2	9	16,4	13	23,6	9	16,4	10	18,2	55	100	3,78	1,560	,929	,354
	Y.B.P	22	7,9	36	12,9	41	14,7	59	21,1	79	28,3	42	15,1	279	100	3,94	1,504		
	TOPLAM	26	7,8	46	13,8	50	15,0	72	21,6	88	26,3	52	15,6	334	100	3,916	1,510		
4. Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır.	M.E	6	10,9	11	20,0	6	10,9	14	25,5	12	21,8	6	10,9	55	100	3,60	1,559	-1,355	,176
	Y.B.P	47	16,8	97	34,8	44	15,8	43	15,4	35	12,5	13	4,7	279	100	2,86	1,444		
	TOPLAM	53	15,9	108	32,3	50	15,0	57	17,1	47	14,1	19	5,7	334	100	2,982	1,484		
5. Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler.	M.E	6	10,9	18	32,7	3	5,5	13	23,6	8	14,5	7	12,7	55	100	3,36	1,626	2,976	,003
	Y.B.P	19	6,8	62	22,2	30	10,8	50	17,9	77	27,6	41	14,7	279	100	3,81	1,564		
	TOPLAM	25	7,5	80	24,0	33	9,9	63	18,9	85	25,4	48	14,4	334	100	3,740	1,579		

Çizelge 3. 18 Mesleğe Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	MESLEK	Kesinlikle Katılmıyor		Katılmıyor		Biraz Katılmıyor		Biraz Katılıyor		Katılıyor		Kesinlikle Katılıyor		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
6. Yaşlılar, şartlar gerektirdiğinde yeni düzenlemelere uyum sağlarlar.	M.E	3	5,5	6	10,9	10	18,2	16	29,1	14	25,5	6	10,9	55	100	3,91	1,351	-,376	,707
	Y.B.P	19	6,8	48	17,2	58	20,8	78	28,0	60	21,5	16	5,7	279	100	3,57	1,333		
	TOPLAM	22	6,6	54	16,2	68	20,4	94	28,1	74	22,2	22	6,6	334	100	3,629	1,338		
7. Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.	M.E	10	18,2	22	40,0	6	10,9	11	20,0	4	7,3	2	3,6	55	100	2,69	1,373	1,555	,121
	Y.B.P	29	10,4	86	30,8	59	21,1	78	28,0	21	7,5	6	2,2	279	100	2,98	1,226		
	TOPLAM	39	11,7	108	32,3	65	19,5	89	26,6	25	7,5	8	2,4	334	100	2,931	1,252		
8. Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır.	M.E	3	5,5	8	14,5	10	18,2	17	30,9	15	27,3	2	3,6	55	100	3,71	1,272	-,075	,941
	Y.B.P	12	4,3	44	15,8	78	28,0	89	31,9	44	15,8	12	4,3	279	100	3,52	1,184		
	TOPLAM	15	4,5	52	15,6	88	26,3	106	31,7	59	17,7	14	4,2	334	100	3,551	1,197		
9. İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.	M.E	6	10,9	22	40,0	5	9,1	17	30,9	2	3,6	3	5,5	55	100	2,93	1,345	,831	,406
	Y.B.P	35	12,5	84	30,1	56	20,1	50	17,9	36	12,9	18	6,5	279	100	3,08	1,442		
	TOPLAM	41	12,3	106	31,7	61	18,3	67	20,1	38	11,4	21	6,3	334	100	3,054	1,424		
10. İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.	M.E	2	3,6	13	23,6	11	20,0	14	25,5	11	20,0	4	7,3	55	100	3,56	1,344	1,892	,048
	Y.B.P	17	6,1	55	19,7	51	18,3	73	26,2	66	23,7	17	6,1	279	100	3,60	1,358		
	TOPLAM	19	5,7	68	20,4	62	18,6	87	26,0	77	23,1	21	6,3	334	100	3,593	1,352		

Çizelge 3. 18 Mesleğe Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	MESLEK	Kesinlikle Katılmıyor		Katılmıyor		Biraz Katılmıyor		Biraz Katılıyor		Katılıyor		Kesinlikle Katılıyor		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
11. Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.	M.E	14	25,5	28	50,9	6	10,9	4	7,3	2	3,6	1	1,8	55	100	2,18	1,124	1,094	,275
	Y.B.P	46	16,5	117	41,9	34	12,2	47	16,8	27	9,7	8	2,9	279	100	2,70	1,345		
	TOPLAM	60	18,0	145	43,4	40	12,0	51	15,3	29	8,7	9	2,7	334	100	2,614	1,321		
12. Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir.	M.E	0	0,0	2	3,6	10	18,2	20	36,4	21	38,2	2	3,6	55	100	4,20	,911	,457	,648
	Y.B.P	17	6,1	18	6,5	31	11,1	73	26,2	109	39,1	31	11,1	279	100	4,19	1,313		
	TOPLAM	17	5,1	20	6,0	41	12,3	93	27,8	130	38,9	33	9,9	334	100	4,192	1,252		
13. Yaşlılar, “geçmiş hikâyeleri” ile diğer insanları sıkarlar.	M.E	14	25,5	22	40,0	7	12,7	9	16,4	2	3,6	1	1,8	55	100	2,38	1,240	1,340	,181
	Y.B.P	45	16,1	122	43,7	34	12,2	48	17,2	19	6,8	11	3,9	279	100	2,67	1,333		
	TOPLAM	59	17,7	144	43,1	41	12,3	57	17,1	21	6,3	12	3,6	334	100	2,620	1,319		
14. Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.	M.E	2	3,6	2	3,6	5	9,1	8	14,5	26	47,3	12	21,8	55	100	4,64	1,238	-,869	,385
	Y.B.P	22	7,9	30	10,8	23	8,2	50	17,9	104	37,3	50	17,9	279	100	4,20	1,510		
	TOPLAM	24	7,2	32	9,6	28	8,4	58	17,4	130	38,9	62	18,6	334	100	4,269	1,474		
15. İyi bir komşuluk için yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.	M.E	17	30,9	16	29,1	10	18,2	7	12,7	3	5,5	2	3,6	55	100	2,44	1,385	,831	,407
	Y.B.P	54	19,4	101	36,2	40	14,3	33	11,8	33	11,8	18	6,5	279	100	2,80	1,509		
	TOPLAM	71	21,3	117	35,0	50	15,0	40	12,0	36	10,8	20	6,0	334	100	2,740	1,491		

Çizelge 3. 18 Mesleğe Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	MESLEK	Kesinlikle Katılmıyor		Katılmıyor		Biraz Katılmıyor		Biraz Katılıyor		Katılıyor		Kesinlikle Katılıyor		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
16. İyi bir komşuluk için, yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir.	M.E	4	7,3	2	3,6	7	12,7	23	41,8	15	27,3	4	7,3	55	100	4,00	1,232	1,283	,200
	Y.B.P	18	6,5	34	12,2	56	20,1	53	19,0	76	27,2	42	15,1	279	100	3,94	1,465		
	TOPLAM	22	6,6	36	10,8	63	18,9	76	22,8	91	27,2	46	13,8	334	100	3,946	1,426		
17. Genelde yaşlılar birbirine benzer.	M.E	7	12,7	11	20,0	12	21,8	15	27,3	10	18,2	0	0,0	55	100	3,18	1,307	,834	,405
	Y.B.P	28	10,0	77	27,6	52	18,6	57	20,4	49	17,6	16	5,7	279	100	3,25	1,430		
	TOPLAM	35	10,5	88	26,3	64	19,2	72	21,6	59	17,7	16	4,8	334	100	3,240	1,407		
18. Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır.	M.E	0	0,0	2	3,6	2	3,6	12	21,8	29	52,7	10	18,2	55	100	4,78	,917	,518	,605
	Y.B.P	20	7,2	19	6,8	18	6,5	33	11,8	134	48,0	55	19,7	279	100	4,46	1,431		
	TOPLAM	20	6,0	21	6,3	20	6,0	45	13,5	163	48,8	65	19,5	334	100	4,512	1,362		
19. Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirlidirler.	M.E	12	21,8	27	49,1	4	7,3	10	18,2	1	1,8	1	1,8	55	100	2,35	1,174	1,159	,247
	Y.B.P	46	16,5	108	38,7	44	15,8	48	17,2	24	8,6	9	3,2	279	100	2,72	1,335		
	TOPLAM	58	17,4	135	40,4	48	14,4	58	17,4	25	7,5	10	3,0	334	100	2,662	1,314		

Çizelge 3. 18 Mesleğe Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	MESLEK	Kesinlikle Katılmıyor		Katılmıyor		Biraz Katılmıyor		Biraz Katılıyor		Katılıyor		Kesinlikle Katılıyor		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
20. Yaşlılar, kişisel görüşlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.	M.E	2	3,6	5	9,1	14	25,5	25	45,5	9	16,4	0	0,0	55	100	3,62	,991	4,186	,000
	Y.B.P	12	4,3	51	18,3	54	19,4	113	40,5	36	12,9	13	4,7	279	100	3,53	1,190		
	TOPLAM	14	4,2	56	16,8	68	20,4	138	41,3	45	13,5	13	3,9	334	100	3,548	1,157		
21. Yaşlılar, alıngan, huysuz ve aksidirler	M.E	5	9,1	15	27,3	10	18,2	16	29,1	5	9,1	4	7,3	55	100	3,24	1,387	-,612	,541
	Y.B.P	24	8,6	63	22,6	38	13,6	90	32,3	48	17,2	16	5,7	279	100	3,44	1,382		
	TOPLAM	29	8,7	78	23,4	48	14,4	106	31,7	53	15,9	20	6,0	334	100	3,407	1,381		
22. Yaşlılar, neşeli, uzlaşılabilir ve iyi huyludurlar.	M.E	1	1,8	7	12,7	9	16,4	26	47,3	9	16,4	3	5,5	55	100	3,80	1,095	,391	,696
	Y.B.P	11	3,9	31	11,1	56	20,1	111	39,8	61	21,9	9	3,2	279	100	3,74	1,134		
	TOPLAM	12	3,6	38	11,4	65	19,5	137	41,0	70	21,0	12	3,6	334	100	3,751	1,125		
23. Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler.	M.E	3	5,5	10	18,2	10	18,2	20	36,4	11	20,0	1	1,8	55	100	3,53	1,215	1,137	,256
	Y.B.P	20	7,2	34	12,2	28	10,0	94	33,7	79	28,3	24	8,6	279	100	3,90	1,362		
	TOPLAM	23	6,9	44	13,2	38	11,4	114	34,1	90	26,9	25	7,5	334	100	3,835	1,342		
24. Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşılarlar.	M.E	2	3,60	12	21,8	15	27,3	16	29,1	9	16,4	1	1,80	55	100	3,38	1,163	2,133	,034
	Y.B.P	20	7,20	54	19,4	52	18,6	103	36,9	36	12,9	14	5,00	279	100	3,44	1,276		
	TOPLAM	22	6,60	66	19,8	67	20,1	119	35,6	45	13,5	15	4,50	334	100	3,431	1,255		

Çizelge 3. 18 Mesleğe Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	MESLEK	Kesinlikle Katılmıyor		Katılmıyor		Biraz Katılmıyor		Biraz Katılıyor		Katılıyor		Kesinlikle Katılıyor		TOPLAM		-	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
25. Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler.	M.E	2	3,6	1	1,8	5	9,1	10	18,2	24	43,6	13	23,6	55	100	4,67	1,203	1,247	,213
	Y.B.P	18	6,5	15	5,4	11	3,9	31	11,1	113	40,5	91	32,6	279	100	4,72	1,428		
	TOPLAM	20	6,0	16	4,8	16	4,8	41	12,3	137	41,0	104	31,1	334	100	4,710	1,389		
26. Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler.	M.E	5	9,1	17	30,9	11	20,0	11	20,0	7	12,7	4	7,3	55	100	3,18	1,428	1,771	,077
	Y.B.P	32	11,5	67	24,0	40	14,3	52	18,6	57	20,4	31	11,1	279	100	3,46	1,581		
	TOPLAM	37	11,1	84	25,1	51	15,3	63	18,9	64	19,2	35	10,5	334	100	3,413	1,556		

(M.E= Meslek Elemanı, Y.B.P= Yaşlı Bakım Personeli)

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların, Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeğindeki “Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalıdır.” tutum cümlesine verdikleri cevaplar meslek değişkeni dikkate alınarak incelendiğinde; meslek elemanlarının %60,0’ı, yaşlı bakım personelinin %51,2’si, “Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalıdır.” görüşüne katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Bu tutum cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum cevabı veren meslek elemanlarının oranı %18,2 iken yaşlı bakım personelinde bu oran %23,6’dır. Analiz sonuçları, araştırma kapsamına alınan meslek elamanı ve bakım personelinin bu tutum cümlesine ilişkin ortalama puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($x=2,75$, $x=3,03$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Katılımcılar tarafından “Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalıdır.” tutum cümlesine verilen cevaplar meslek değişkeni ele alınarak incelendiğinde, bakım personelinin %21,5’inin, meslek elemanlarının ise %32,7’sinin, bu görüşe kesinlikle katılıyorum cevabını verdikleri saptanmıştır. Bu tutum cümlesine katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtlarını verenlerin meslek elemanlarında oranı %3,6 iken yaşlı bakım personelinde bu oran meslek elemanlarının oranının yaklaşık beş katı kadardır (%16,8). Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre katılımcıların “Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalıdır.” cümlesine meslek elemanlarının yaşlı bakım personelinde daha fazla katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=4,91$, $x=4,38$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.18).

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların, Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeğindeki “Yaşlıların farklı huyları vardır, onları neyin memnun ettiğini anlamak zordur.” tutum cümlesine verdikleri cevaplar meslek değişkeni dikkate alınarak incelendiğinde; meslek elemanlarının %34,6’sının, yaşlı bakım personelinin %43,4’ünün bu tutum cümlesine kesinlikle katılıyorum-katılmıyorum cevapları verdikleri saptanmıştır. Söz konusu tutum cümlesine meslek elemanlarının %18,2’si katılmıyorum derken yaşlı bakım personelinin %12,9’u katılmıyorum cevabı vermiştir. İstatistik analiz sonuçları, araştırma kapsamına alınan meslek elamanı ve

bakım personelinin bu tutum cümlesine ilişkin ortalama puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($x=3,78$, $x=3,94$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Bulgular meslek değişkeni göz önüne alınarak incelendiğinde; meslek elemanlarının yarısından fazlası (%58,2) “Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır.” cümlesine biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtı vermişlerdir. Yaşlı bakım personelinde ise bu oran %32,6’dır. Ayrıca “Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır.” tutum cümlesine meslek elemanlarının yarısından fazlası (%51,6) katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum cevabı verirken yaşlı bakım personelinde bu oranın %30,9 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre katılımcıların “Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır.” cümlesine meslek elemanlarının yaşlı bakım personelinde daha fazla katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=3,60$ $x=2,86$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.18).

Meslek değişkeni göz önüne alındığında, “Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler.” tutum cümlesine hem meslek elemanlarının hem de yaşlı bakım personelinin yarısından fazlasının “biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum” cevabı verdikleri (%50,8, %60,2) saptanmıştır. Ayrıca, “Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler.” cümlesine katılmadığını-kesinlikle katılmadığını belirten meslek elemanı olan katılımcıların oranı %43,6 iken, yaşlı bakım personeli olan katılımcıların oranı %29,0’dur. Meslek değişkeni açısından bu tutum cümlesine verilen yanıtlar değerlendirildiğinde, aralarında anlamlı fark olmadığı ($x=3,36$ $x=3,81$) ($p>0,05$) belirlenmiştir (Çizelge 3.18).

Katılımcılardan “Yaşlılar, şartlar gerektirdiğinde yeni düzenlemelere uyum sağlarlar.” cümlesine meslek elemanlarının %16,4’ü katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum cevabı verirken bu oran yaşlı bakım personelinde %24’tür. İstatistik analiz sonuçları, katılımcıların söz konusu tutum cümlesine katılma durumlarının mesleğe bağlı olarak değişmediğini göstermektedir ($x=3,91$, $x=3,57$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Meslek değişkeni ele alındığında “Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.” cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılıyorum yanıtlarını verenlerin yaşlı bakım personeline oranı %41,2 iken meslek elemanlarında isen %58,2’dir. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.” cümlesine verilen yanıtlar açısından meslekler arasında anlamlı bir fark yoktur ($x=2,69$, $x=2,98$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Meslek değişkeni ele alındığında “Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır” cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren meslek elamanlarının oranı %30,9 iken, bu oran yaşlı bakım personeline %20,1 olarak saptanmıştır. İstatistik analiz sonuçları “Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır” cümlesine verilen yanıtların meslek grupları arasında farklılaşmadığını göstermektedir ($x=3,71$ $x=3,52$) ($p>0,05$).

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların verdikleri cevaplar meslek değişkeni göz önüne alınarak incelendiğinde; meslek elamanlarının %40’ı, yaşlı bakım personelinin %30,1’inin “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.” cümlesine “katılmıyorum” yanıtını verdiği saptanmıştır. Ayrıca söz konusu tutum cümlesine “katılıyorum” yanıtı veren yaşlı bakım personelinin oranı (%12,9), meslek elamanlarının oranının üç katından daha fazladır (%3,6). Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre katılımcıların “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.” cümlesine verdikleri yanıtlar açısından meslek elamanları ile yaşlı bakım personeli arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=2,93$, $x=3,08$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Meslek değişkeni göz önüne alındığında; meslek elamanlarının ve yaşlı bakım personelinin yarısından fazlasının “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.” cümlesine “biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum” yanıtlarını verdiği saptanmıştır (%52,8, %56). İstatistik analiz sonuçları, katılımcıların “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.” cümlesine katılma durumlarının mesleğe göre değişmediğini göstermektedir ($x=3,56$ $x=3,60$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Meslek değişkeni dikkate alındığında “Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.” cümlesine biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren meslek elemanlarının oranı %12,7 iken bu oran yaşlı bakım elemanlarında %29,4 olarak bulunmuştur. Aynı cümleye kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren meslek elemanlarının oranı %25,5 iken bu oran yaşlı bakım personelinde %16,5 olarak bulunmuştur. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.” cümlesine yaşlı bakım personelinin daha fazla katıldığı ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=2,18$ $x=2,70$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.18).

Meslek değişkeni ele alındığında “Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir” cümlesine kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren yaşlı bakım personelinin oranı %6,1 iken, meslek elemanlarında bu cevabı veren olmadığı saptanmıştır (%0). Ayrıca meslek elemanlarının %41,8’i bu tutum cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtı verirken yaşlı bakım personelinde bu oran %50,2’dir. İstatistik analiz sonuçlarına göre “Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir.” cümlesine verilen yanıtlar açısından meslek grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($x=4,20$, $x=4,19$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Çizelge 3.18 incelendiğinde “Yaşlılar, “geçmiş hikâyeleri” ile diğer insanları sıkırlar.” cümlesine katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren yaşlı bakım personelinin oranı %58,8 iken, bu oran meslek elemanlarında %65,5 olarak bulunmuştur. Aynı cümleye kesinlikle katılıyorum yanıtını veren yaşlı bakım personelinin oranı (%3,9) aynı yanıtı veren meslek elemanlarının oranının iki katından fazladır (%1,8). Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar, “geçmiş hikâyeleri” ile diğer insanları sıkırlar” cümlesine verilen yanıtlar açısından meslek grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=2,38$ $x=2,67$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Meslek değişkeni ele alındığında araştırmaya katılan meslek elemanı ve yaşlı bakım personelinin yarısından fazlası “Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.” cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği görülmektedir (%69,1,

%55,2). Aynı tutum cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum yanıtlarını veren yaşlı bakım personelinin oranı (%18,7), aynı yanıtları veren meslek elemanlarının yarısından fazladır (%7,2). Analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.” cümlesine meslek elamanları, yaşlı bakım personeline göre daha fazla katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=4,64$, $x=4,20$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.18).

Yukarıda yer alan çizelgede görüldüğü gibi meslek değişkeni dikkate alındığında “İyi bir komşuluk için, yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.” cümlesine meslek elemanlarının %21,8’i biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtlarını verirken, yaşlı bakım personeline aynı yanıtları verenlerin oranı %30,1 olarak saptanmıştır. İstatistik analiz sonuçlarına göre “İyi bir komşuluk için, yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.” cümlesine verilen yanıtlar açısından meslek grupları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark yoktur ($x=2,44$, $x=2,80$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Meslek değişkeni ele alındığında “İyi bir komşuluk için, yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir” cümlesine biraz katılmıyorum yanıtını veren yaşlı bakım elemanı oranı %12,2 iken, bu oran meslek elemanlarında %3,6 olarak saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre “İyi bir komşuluk için, yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir” cümlesine verilen yanıtlar açısından meslek grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=4,00$, $x=3,94$) ($p>0,05$).

Yukarıdaki çizelge incelendiğinde meslek değişkenine göre “Genelde yaşlılar birbirine benzer.” tutum cümlesine %5,7 oranında yaşlı bakım personeli kesinlikle katılıyorum yanıtını verirken bu yanıtı veren meslek elemanının bulunmadığı tespit edilmiştir. Meslek elemanları ve yaşlı bakım personelinin yarısından fazlası bu tutum cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum-biraz katılıyorum cevabı vermiştir (%54,5, %56,2). İstatistiki analiz sonuçları “Genelde yaşlılar birbirine benzer.” cümlesine verilen yanıtların meslek gruplarına göre değişmediğini göstermektedir ($x=3,18$, $x=3,25$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Meslek değişkeni ele alındığında “Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır.” cümlesine yaşlı bakım personelinin %48’i katılıyorum yanıtını verirken meslek elamanlarının ise %52,7’si aynı cevabı vermiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır.” cümlesine verilen yanıtlar açısından meslek grupları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark yoktur ($x=4,78$ $x=4,46$) ($p>0,05$).

Yukarıdaki çizelge incelendiğinde ve meslek değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirlidirler.” cümlesine biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren meslek elemanlarının oranı %21,8 iken, bu oran yaşlı bakım personeline %29,0 olarak saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirlidirler.” cümlesine verilen yanıtlar incelendiğinde, yaşlı bakım personelinin bu tutum cümlesine meslek elemanlarından daha çok katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=2,35$ $x=2,72$) ($p<0,05$).

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi meslek değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.” cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum yanıtını veren meslek elamanlarının oranı %12,7 iken aynı cevabı veren yaşlı bakım personelinin oranı ise %22,6’dır. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.” cümlesine verilen yanıtlar açısından meslek grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=3,62$ $x=3,53$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Meslek değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, alingan, huysuz ve aksidirler.” cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum-biraz katılmıyorum yanıtını veren meslek elamanlarının oranı %54,6 iken aynı cevabı veren yaşlı bakım personelinin oranı ise %44,8’dir. İstatistik analiz sonuçları “Yaşlılar, alingan, huysuz ve aksidirler.” cümlesine verilen yanıtların mesleğe bağlı olarak farklılaşmadığını göstermektedir ($x=3,24$ $x=3,44$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Meslek değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, neşeli, uzlaşılabilir ve iyi huyludurlar.” cümlesine kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren yaşlı bakım

personelinin oranı %3,9 iken, bu oran meslek elemanlarında %1,8 olarak saptanmıştır. Ayrıca meslek elemanı ve yaşlı bakım personelinin yarısından fazlası bu tutum cümlesine biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtlarını vermişlerdir (%61,7, %65,6). Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar, neşeli, uzlaşılabilir ve iyi huyludurlar.” Cümlesine verilen yanıtlar açısından meslekler arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark yoktur ($x=3,80$ $x=3,74$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Çizelge 3.18’de görüldüğü gibi meslek değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler.” cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtlarını veren meslek elemanlarının oranı %21,8 iken yaşlı bakım personellerinde ise bu oran %36,9’dur. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler.” cümlesine verilen yanıtlar açısından meslek grupları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=3,53$ $x=3,90$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Meslek değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşılarlar.” cümlesine biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren meslek elemanlarının oranı %47,3 iken, bu yaşlı bakım personeline %54,8 olarak saptanmıştır. İstatistiki analiz sonuçları “Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşılarlar.” cümlesine verilen yanıtların meslek grubuna göre değişmediğini göstermektedir ($x=3,38$ $x=3,44$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Yukarıdaki çizelgeye göre meslek değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler.” cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren meslek elemanlarının oranı %67,2 iken, bu oran yaşlı bakım personeline %73,1 olarak saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler.” cümlesine verilen yanıtlar açısından meslek grupları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark yoktur ($x=4,67$ $x=4,72$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Meslek değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler.” cümlesine katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren meslek elemanlarının oranı %40 iken, bu oran yaşlı bakım personeline %35,5 olarak

saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler.” cümlesine verilen yanıtlar açısından meslek grupları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($x=3,18$ $x=3,46$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.18).

Çizelge 3. 19 Katılımcıların Yaşamının Çoğunun Geçtiği Yerleşim Yerine Göre Yaşlılara Yönelik Tutumları

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	YERLEŞİM YERİ	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
1. Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalılar.	Büyükşehir	29	15,8	74	40,4	22	12,0	24	13,1	20	10,9	14	7,7	183	100	2,858	1,508	-1,647	,101
	Küçük Şehir	21	13,9	52	34,4	18	11,9	18	11,9	29	19,2	13	8,6	151	100	3,139	1,595		
	TOPLAM	50	15,0	126	37,7	40	12,0	42	12,6	49	14,7	27	8,1	334	100	2,985	1,554		
2. Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalılar.	Büyükşehir	8	4,4	15	8,2	9	4,9	25	13,7	71	38,8	55	30,1	183	100	4,645	1,395	2,500	,013
	Küçük Şehir	8	5,3	18	11,9	11	7,3	27	17,9	64	42,4	23	15,2	151	100	4,258	1,412		
	TOPLAM	16	4,8	33	9,9	20	6,0	52	15,6	135	40,4	78	23,4	334	100	4,470	1,415		
3. Yaşlıların farklı huyları vardır, onları neyin memnun ettiğini anlamak zordur.	Büyükşehir	18	9,8	28	15,3	26	14,2	42	23,0	40	21,9	29	15,8	183	100	3,792	1,565	-1,651	,100
	Küçük Şehir	8	5,3	18	11,9	24	15,9	30	19,9	48	31,8	23	15,2	151	100	4,066	1,427		
	TOPLAM	26	7,8	46	13,8	50	15,0	72	21,6	88	26,3	52	15,6	334	100	3,916	1,510		
4. Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır.	Büyükşehir	32	17,5	47	25,7	25	13,7	37	20,2	27	14,8	15	8,2	183	100	3,137	1,571	2,103	,036
	Küçük Şehir	21	13,9	61	40,4	25	16,6	20	13,2	20	13,2	4	2,6	151	100	2,795	1,349		
	TOPLAM	53	15,9	108	32,3	50	15,0	57	17,1	47	14,1	19	5,7	334	100	2,982	1,484		
5. Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler.	Büyükşehir	16	8,7	38	20,8	21	11,5	37	20,2	47	25,7	24	13,1	183	100	3,727	1,562	-,162	,871
	Küçük Şehir	9	6,0	42	27,8	12	7,9	26	17,2	38	25,2	24	15,9	151	100	3,755	1,599		
	TOPLAM	25	7,5	80	24,0	33	9,9	63	18,9	85	25,4	48	14,4	334	100	3,740	1,579		

Çizelge 3. 19 Katılımcıların Yaşamının Çoğunun Geçtiği Yerleşim Yerine Göre Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	YERLEŞİM YERİ	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
6. Yaşlılar, şartlar gerektirdiğinde yeni düzenlemelere uyum sağlarlar.	Büyükşehir	11	6,0	21	11,5	41	22,4	50	27,3	43	23,5	17	9,3	183	100	3,787	1,336	2,391	,017
	Küçük Şehir	11	7,3	33	21,9	27	17,9	44	29,1	31	20,5	5	3,3	151	100	3,437	1,315		
	TOPLAM	22	6,6	54	16,2	68	20,4	94	28,1	74	22,2	22	6,6	334	100	3,629	1,338		
7. Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.	Büyükşehir	25	13,7	61	33,3	35	19,1	50	27,3	11	6,0	1	,5	183	100	2,803	1,185	-2,062	,040
	Küçük Şehir	14	9,3	47	31,1	30	19,9	39	25,8	14	9,3	7	4,6	151	100	3,086	1,312		
	TOPLAM	39	11,7	108	32,3	65	19,5	89	26,6	25	7,5	8	2,4	334	100	2,931	1,252		
8. Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır.	Büyükşehir	8	4,4	24	13,1	46	25,1	65	35,5	32	17,5	8	4,4	183	100	3,617	1,172	1,118	,264
	Küçük Şehir	7	4,6	28	18,5	42	27,8	41	27,2	27	17,9	6	4,0	151	100	3,470	1,222		
	TOPLAM	15	4,5	52	15,6	88	26,3	106	31,7	59	17,7	14	4,2	334	100	3,551	1,197		
9. İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.	Büyükşehir	23	12,6	61	33,3	38	20,8	32	17,5	16	8,7	13	7,1	183	100	2,978	1,414	-1,069	,286
	Küçük Şehir	18	11,9	45	29,8	23	15,2	35	23,2	22	14,6	8	5,3	151	100	3,146	1,430		
	TOPLAM	41	12,3	106	31,7	61	18,3	67	20,1	38	11,4	21	6,3	334	100	3,054	1,424		
10. İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.	Büyükşehir	11	6,0	36	19,7	34	18,6	44	24,0	43	23,5	15	8,2	183	100	3,639	1,395	,691	,490
	Küçük Şehir	8	5,3	32	21,2	28	18,5	43	28,5	34	22,5	6	4,0	151	100	3,536	1,296		
	TOPLAM	19	5,7	68	20,4	62	18,6	87	26,0	77	23,1	21	6,3	334	100	3,593	1,352		

Çizelge 3. 19 Katılımcıların Yaşamının Çoğunun Geçtiği Yerleşim Yerine Göre Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	YERLEŞİM YERİ	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
11. Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.	Büyükşehir	36	19,7	79	43,2	25	13,7	27	14,8	12	6,6	4	2,2	183	100	2,519	1,262	-1,441	,150
	Küçük Şehir	24	15,9	66	43,7	15	9,9	24	15,9	17	11,3	5	3,3	151	100	2,728	1,381		
	TOPLAM	60	18,0	145	43,4	40	12,0	51	15,3	29	8,7	9	2,7	334	100	2,614	1,321		
12. Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir.	Büyükşehir	11	6,0	14	7,7	24	13,1	45	24,6	74	40,4	15	8,2	183	100	4,104	1,304	-1,411	,159
	Küçük Şehir	6	4,0	6	4,0	17	11,3	48	31,8	56	37,1	18	11,9	151	100	4,298	1,178		
	TOPLAM	17	5,1	20	6,0	41	12,3	93	27,8	130	38,9	33	9,9	334	100	4,192	1,252		
13. Yaşlılar, "geçmiş hikâyeleri" ile diğer insanları sıkarlar.	Büyükşehir	34	18,6	82	44,8	23	12,6	30	16,4	11	6,0	3	1,6	183	100	2,514	1,227	-1,620	,106
	Küçük Şehir	25	16,6	62	41,1	18	11,9	27	17,9	10	6,6	9	6,0	151	100	2,748	1,411		
	TOPLAM	59	17,7	144	43,1	41	12,3	57	17,1	21	6,3	12	3,6	334	100	2,620	1,319		
14. Yaşlıların "geçmiş hikâyeleri" ilgi çekicidir.	Büyükşehir	15	8,2	12	6,6	22	12,0	33	18,0	70	38,3	31	16,9	183	100	4,224	1,459	- ,618	,537
	Küçük Şehir	9	6,0	20	13,2	6	4,0	25	16,6	60	39,7	31	20,5	151	100	4,325	1,490		
	TOPLAM	24	7,2	32	9,6	28	8,4	58	17,4	130	38,9	62	18,6	334	100	4,269	1,474		

Çizelge 3. 19 Katılımcıların Yaşamının Çoğunun Geçtiği Yerleşim Yerine Göre Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	YERLEŞİM YERİ	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
15. İyi bir komşuluk için yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.	Büyükşehir	42	23,0	62	33,9	23	12,6	25	13,7	22	12,0	9	4,9	183	100	2,727	1,497	-,171	,864
	Küçük Şehir	29	19,2	55	36,4	27	17,9	15	9,9	14	9,3	11	7,3	151	100	2,755	1,483		
	TOPLAM	71	21,3	117	35,0	50	15,0	40	12,0	36	10,8	20	6,0	334	100	2,740	1,491		
16. İyi bir komşuluk için, yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir.	Büyükşehir	11	6,0	16	8,7	33	18,0	49	26,8	50	27,3	24	13,1	183	100	4,000	1,367	,759	,449
	Küçük Şehir	11	7,3	20	13,2	30	19,9	27	17,9	41	27,2	22	14,6	151	100	3,881	1,491		
	TOPLAM	22	6,6	36	10,8	63	18,9	76	22,8	91	27,2	46	13,8	334	100	3,946	1,426		
17. Genelde yaşlılar birbirine benzer.	Büyükşehir	22	12,0	42	23,0	37	20,2	42	23,0	30	16,4	10	5,5	183	100	3,251	1,423	,169	,866
	Küçük Şehir	13	8,6	46	30,5	27	17,9	30	19,9	29	19,2	6	4,0	151	100	3,225	1,387		
	TOPLAM	35	10,5	88	26,3	64	19,2	72	21,6	59	17,7	16	4,8	334	100	3,240	1,407		
18. Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır.	Büyükşehir	11	6,0	9	4,9	11	6,0	25	13,7	87	47,5	40	21,9	183	100	4,574	1,348	,911	,363
	Küçük Şehir	9	6,0	12	7,9	9	6,0	20	13,2	76	50,3	25	16,6	151	100	4,437	1,374		
	TOPLAM	20	6,0	21	6,3	20	6,0	45	13,5	163	48,8	65	19,5	334	100	4,512	1,362		
19. Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirlidirler.	Büyükşehir	36	19,7	78	42,6	22	12,0	27	14,8	13	7,1	7	3,8	183	100	2,585	1,348	-1,177	,240
	Küçük Şehir	22	14,6	57	37,7	26	17,2	31	20,5	12	7,9	3	2,0	151	100	2,755	1,266		
	TOPLAM	58	17,4	135	40,4	48	14,4	58	17,4	25	7,5	10	3,0	334	100	2,662	1,314		

Çizelge 3. 19 Katılımcıların Yaşamının Çoğunun Geçtiği Yerleşim Yerine Göre Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	YERLEŞİM YERİ	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
20. Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.	Büyükşehir	7	3,8	18	9,8	38	20,8	82	44,8	28	15,3	10	5,5	183	100	3,743	1,118	3,447	,001
	Küçük Şehir	7	4,6	38	25,2	30	19,9	56	37,1	17	11,3	3	2,0	151	100	3,311	1,158		
	TOPLAM	14	4,2	56	16,8	68	20,4	138	41,3	45	13,5	13	3,9	334	100	3,548	1,157		
21. Yaşlılar, alıngan, huysuz ve aksidirler	Büyükşehir	18	9,8	48	26,2	32	17,5	53	29,0	21	11,5	11	6,0	183	100	3,240	1,374	-2,444	,015
	Küçük Şehir	11	7,3	30	19,9	16	10,6	53	35,1	32	21,2	9	6,0	151	100	3,609	1,362		
	TOPLAM	29	8,7	78	23,4	48	14,4	106	31,7	53	15,9	20	6,0	334	100	3,407	1,381		
22. Yaşlılar, neşeli, uzlaşılabilir ve iyi huyludurlar.	Büyükşehir	8	4,4	17	9,3	33	18,0	77	42,1	41	22,4	7	3,8	183	100	3,803	1,133	,925	,356
	Küçük Şehir	4	2,6	21	13,9	32	21,2	60	39,7	29	19,2	5	3,3	151	100	3,689	1,111		
	TOPLAM	12	3,6	38	11,4	65	19,5	137	41,0	70	21,0	12	3,6	334	100	3,751	1,125		
23. Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler.	Büyükşehir	10	5,5	22	12,0	23	12,6	74	40,4	40	21,9	14	7,7	183	100	3,842	1,264	,093	,926
	Küçük Şehir	13	8,6	22	14,6	15	9,9	40	26,5	50	33,1	11	7,3	151	100	3,828	1,432		
	TOPLAM	23	6,9	44	13,2	38	11,4	114	34,1	90	26,9	25	7,5	334	100	3,835	1,342		

Çizelge 3. 19 Katılımcıların Yaşamının Çoğunun Geçtiği Yerleşim Yerine Göre Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	YERLEŞİM YERİ	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
24. Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşılarlar.	Büyükşehir	13	7,1	29	15,8	35	19,1	75	41,0	22	12,0	9	4,9	183	100	3,497	1,236	1,059	,290
	Küçük Şehir	9	6,0	37	24,5	32	21,2	44	29,1	23	15,2	6	4,0	151	100	3,351	1,272		
	TOPLAM	22	6,6	66	19,8	67	20,1	119	35,6	45	13,5	15	4,5	334	100	3,431	1,255		
25. Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler.	Büyükşehir	14	7,7	9	4,9	6	3,3	25	13,7	70	38,3	59	32,2	183	100	4,667	1,465	-,620	,536
	Küçük Şehir	6	4,0	7	4,6	10	6,6	16	10,6	67	44,4	45	29,8	151	100	4,762	1,290		
	TOPLAM	20	6,0	16	4,8	16	4,8	41	12,3	137	41,0	104	31,1	334	100	4,710	1,389		
26. Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler.	Büyükşehir	24	13,1	49	26,8	23	12,6	35	19,1	30	16,4	22	12,0	183	100	3,350	1,612	-,819	,414
	Küçük Şehir	13	8,6	35	23,2	28	18,5	28	18,5	34	22,5	13	8,6	151	100	3,490	1,482		
	TOPLAM	37	11,1	84	25,1	51	15,3	63	18,9	64	19,2	35	10,5	334	100	3,413	1,556		

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların, Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeğindeki “Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalılar.” tutum cümlesine verdikleri cevaplar yerleşim yeri değişkeni dikkate alınarak incelendiğinde; yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin %56,2’si, yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin %48,3’ü, “Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalılar.” görüşüne katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Analiz sonuçları, araştırma kapsamına alınan kişilerin yaşamının büyük çoğunluğunu geçirdiği yerleşim biriminin bu tutum cümlesine ilişkin ortalama puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($x=2,85$, $x=3,13$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.19).

Katılımcılar tarafından “Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalılar.” tutum cümlesine verilen cevaplar yerleşim yeri değişkeni ele alınarak incelendiğinde, yaşamının çoğunu büyük şehirlerde geçirenlerin %17,5’inin, yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin ise %24,5’inin, bu görüşe kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum-biraz katılmıyorum cevabını verdikleri saptanmıştır. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre katılımcıların “Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalılar.” cümlesine yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin, yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerden daha fazla katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=4,64$, $x=4,25$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.19).

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların, Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeğindeki “Yaşlıların farklı huyları vardır, onları neyin memnun ettiğini anlamak zordur.” tutum cümlesine verdikleri cevaplar yerleşim yeri değişkeni dikkate alınarak incelendiğinde; yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin %21,9’u, yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin ise %31,8’i bu tutum cümlesine katılmıyorum cevabını verdikleri saptanmıştır. Söz konusu tutum cümlesine yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin %9,8’i kesinlikle katılmıyorum derken yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin %5,3’ü kesinlikle katılmıyorum cevabı vermiştir. Yerleşim birimi değişkeni açısından bu tutum cümlesine verilen yanıtlar

değerlendirildiğinde, yaşamının çoğunu büyükşehirlerde veya küçük şehirlerde geçirenlerin aralarında anlamlı fark olmadığı ($x=3,79$, $x=4,06$) ($p>0,05$) belirlenmiştir (Çizelge 3.19).

Bulgular yerleşim yeri değişkeni göz önüne alınarak incelendiğinde; yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin %29'u "Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır." cümlesine biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtı vermişlerdir. Yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerde ise bu oran %43,2'dir. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre katılımcıların "Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır." cümlesine yaşamının çoğunu büyük şehirlerde geçirenlerin, yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerden daha fazla katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=3,13$, $x=2,79$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.19).

Yerleşim yeri değişkeni göz önüne alındığında, "Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler." tutum cümlesine hem yaşamının çoğunu büyük şehirlerde geçirenlerin hem de yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin yarısından fazlasının "biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum" cevabı verdikleri (%59, %58,3) saptanmıştır. Yerleşim yeri değişkeni açısından bu tutum cümlesine verilen yanıtlar değerlendirildiğinde, yaşamının çoğunu büyük şehirlerde geçirenler ile küçük şehirlerde geçirenlerin aralarında anlamlı fark olmadığı ($x=3,72$, $x=3,75$) ($p>0,05$) belirlenmiştir (Çizelge 3.19).

Katılımcılardan "Yaşlılar, şartlar gerektirdiğinde yeni düzenlemelere uyum sağlarlar." cümlesine yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin %32,8'i katılıyorum-kesinlikle katılıyorum cevabı verirken bu oran yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerde %23,8'dir. Söz konusu tutum cümlesine yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçiren katılımcıların %17,5'i kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum cevaplarını verirken, bu oran yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerde %29,2'dir. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre "Yaşlılar, şartlar gerektirdiğinde yeni düzenlemelere uyum sağlarlar." cümlesine yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin daha fazla katıldığı ve aradaki ortalama puan farkının

istatistiksel açıdan anlamlı olduğu bulunmuştur ($x=3,78$, $s=3,43$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.19).

Yerleşim yeri değişkeni ele alındığında yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenler, “Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.” cümlesine %6,5 oranında kesinlikle katılıyorum-katılıyorum yanıtlarını verirken yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin %13,5’i kesinlikle katılıyorum-katılıyorum yanıtını verdikleri saptanmıştır. Aynı tutum cümlesine yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin %9,3’ü kesinlikle katılmıyorum cevabını verirken yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin %13,7’si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.” cümlesine yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin daha fazla katıldığı ve aradaki ortalama puan farkının istatistiki açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=2,80$, $x=3,08$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.19).

Yerleşim yeri değişkeni ele alındığında “Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır” cümlesine katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin oranı %17,5 iken, bu oran yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerde %23,1 olarak saptanmıştır. İstatistik analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır” cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçiren ve yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçiren gruplar arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($x=3,61$, $x=3,47$) ($p>0,05$).

Araştırmaya katılan personelin verdikleri cevaplar yerleşim yeri değişkeni göz önüne alınarak incelendiğinde; yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin %33,3’ünün, yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin ise %43,1’inin “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.” cümlesine “biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum” yanıtını verdiği saptanmıştır. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre katılımcıların “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.” cümlesine verdikleri yanıtlar açısından yaşamının çoğunu büyük

şehirlerde veya küçük şehirlerde geçirenler arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=2,97$, $x=3,14$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.19).

Yerleşim yeri değişkeni göz önüne alındığında; yaşamının çoğunu büyükşehirlerde ve küçük şehirlerde geçirenlerin yarısından fazlasının “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.” cümlesine “biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum” yanıtlarını verdiği saptanmıştır (%55,7, %55). İstatistik analiz sonuçları, katılımcıların “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.” cümlesine katılma durumlarının yaşamının çoğunun geçirildiği yerleşim yerine göre değişmediğini göstermektedir ($x=3,63$, $x=3,53$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.19).

Yerleşim yeri değişkeni dikkate alındığında “Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.” Cümlesine yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerden biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını verenlerin oranı %23,6 iken bu oran yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerde %30,5 olarak bulunmuştur. Aynı cümleye yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerden kesinlikle katılmıyorum yanıtını verenlerin oranı %19,7 iken bu oran yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerde %15,9 olarak bulunmuştur. İstatistik analiz sonuçları, katılımcıların Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.” cümlesine katılma durumlarının katılımcıların yaşamının çoğunun geçtiği yerleşim yerine bağlı olarak farklılaşmadığını göstermektedir ($x=2,51$, $x=2,72$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.19).

Yerleşim yeri değişkeni ele alındığında “Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir” cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum-biraz katılmıyorum yanıtlarını veren yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin oranı %19,3 iken, yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerde bu oran %26,8’dir. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir.” cümlesine katılma durumlarının katılımcıların yaşamının çoğunun geçtiği yerleşim yerine göre değişmemektedir ($x=4,10$, $x=4,29$) ($p>0,05$).

Yukarıdaki çizelge incelendiğinde “Yaşlılar, “geçmiş hikâyeleri” ile diğer insanları sıkırlar.” cümlesine yaşamının çoğunu büyük şehirlerde geçirenlerin %1,6’sı kesinlikle katılıyorum yanıtını verirken, yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin %6,0’sı katılmıyorum yanıtı vermiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar, “geçmiş hikâyeleri” ile diğer insanları sıkırlar.” cümlesine verilen yanıtlar açısından katılımcıların yaşamının büyük çoğunluğunu geçirdiği yerler arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($x=2,51$, $x=2,74$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.19).

Yerleşim yeri değişkeni ele alındığında araştırmaya katılan yaşamının çoğunu büyük ve küçük şehirlerde geçirenlerin yarısından fazlası “Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.” cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği görülmektedir (%55,2, %60,2). Aynı tutum cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum yanıtlarını veren yaşamının çoğunu büyük şehirlerde geçirenlerin oranı %14,8 iken aynı yanıtları veren yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin oranı ise %19,2’dir. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.” cümlesine verilen yanıtlar açısından katılımcıların yaşamının büyük çoğunluğunu geçirdiği yerler arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($x=4,22$, $x=4,32$) ($p>0,05$).

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi yerleşim yeri değişkeni dikkate alındığında “İyi bir komşuluk için, yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.” cümlesine yaşamının çoğunu büyük şehirlerde geçirenlerin %4,9’u kesinlikle katılıyorum yanıtlarını verirken, yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin %7,3’ünün aynı yanıtı verdikleri saptanmıştır. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre “İyi bir komşuluk için, yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.” cümlesine verilen yanıtlar açısından yerleşim yeri grupları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($x=2,72$, $x=2,75$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.19).

Yerleşim yeri değişkeni ele alındığında “İyi bir komşuluk için, yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir” cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum yanıtlarını veren yaşamının çoğunu büyük şehirlerde geçirenleri oranı %14,7 iken, bu oran yaşamının çoğunu küçük şehirlerde

geçirenlerde %20,5 olarak saptanmıştır. İstatistiki analiz sonuçları “İyi bir komşuluk için, yaşadığınız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir” cümlesine verilen yanıtların, katılımcıların yaşamının çoğunu geçirdikleri yerleşim yerlerine göre değişmediğini göstermektedir ($x=4,00$, $x=3,88$) ($p>0,05$).

Yukarıdaki çizelge incelendiğinde yerleşim değişkenine göre “Genelde yaşlılar birbirine benzer.” tutum cümlesine yaşamının çoğunu büyük şehirlerde geçirenlerin %12’si, yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin ise %8,6’sının “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını verdiği tespit edilmiştir. Ayrıca yaşamının çoğunu büyük ve küçük şehirlerde geçirenlerin yarısından fazlası bu tutum cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum-biraz katılmıyorum cevabı vermiştir (%55,2, %55). Yapılan analiz sonuçlarına göre “Genelde yaşlılar birbirine benzer.” cümlesine verilen yanıtlar açısından yerleşim yeri grupları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=3,25$, $x=3,22$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.19).

Yerleşim yeri değişkeni ele alındığında “Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır.” cümlesine yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin %47,5’i katılıyorum yanıtını verirken yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin ise %50,3’ü aynı cevabı vermiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır.” cümlesine verilen yanıtlar açısından yerleşim yeri grupları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($x=4,57$ $x=4,43$) ($p>0,05$).

Çizelge 3.19 incelendiğinde ve yerleşim yeri değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirlidirler.” cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum yanıtını veren yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin oranı %62,3 iken, bu oran yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerde %52,3 olarak saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre alındığında “Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirlidirler.” cümlesine verilen yanıtlar açısından yerleşim yeri grupları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark yoktur ($x=2,58$ $x=2,75$) ($p>0,05$).

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi yerleşim yeri değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.” cümlesine

kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum yanıtlarını veren yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin oranı %13,6 iken aynı cevabı veren yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin oranı ise %29,8'dir. Aynı tutum cümlesine yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin %5,5'i kesinlikle katılıyorum yanıtını verirken yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin ise %2,0'si kesinlikle katılıyorum yanıtını verdikleri tespit edilmiştir. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre "Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde son derece temiz ve düzenlidirler." cümlesine yaşamının çoğunu büyük şehirlerde geçirenlerin daha fazla katıldığı ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu belirlenmiştir ($x=3,74$, $x=3,31$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.19).

Yerleşim yeri değişkeni ele alındığında yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin "Yaşlılar, alıngan, huysuz ve aksidirler." cümlesine %29 oranında, yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin ise %35,1 oranında "katılıyorum" yanıtını verdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca aynı tutum cümlesine yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçiren ve küçük şehirlerde geçirenlerin aynı oranda "kesinlikle katılıyorum" yanıtını verdikleri (%6, %6) tespit edilmiştir. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre "Yaşlılar, alıngan, huysuz ve aksidirler." cümlesine yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin daha fazla katıldığı ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=3,24$, $x=3,60$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.19).

Yerleşim yeri değişkeni ele alındığında "Yaşlılar, neşeli, uzlaşılabilir ve iyi huyludurlar." cümlesine kesinlikle katılıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin oranı %22,5 iken, bu oran yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin oranı %26,2 olarak saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre "Yaşlılar, neşeli, uzlaşılabilir ve iyi huyludurlar." cümlesine verilen yanıtlar açısından yerleşim yeri grupları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($x=3,80$ $x=3,68$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.19).

Çizelge 3.19'da görüldüğü gibi yerleşim yeri değişkeni ele alındığında "Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler." cümlesine katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtlarını veren yaşamının çoğunu büyükşehirlerde

geçirenlerin oranı %17,5 iken yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin oranı ise %23,2'dir. İstatistik analiz sonuçları "Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler." cümlesine verilen yanıtların, katılımcıların yaşamının çoğunu geçirdikleri yerleşim yerlerine göre değişmediğini göstermektedir ($x=3,54$ $x=3,82$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.19).

Yerleşim yeri değişkeni ele alındığında yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin %15,8'i "katılmıyorum", %12'si ise "katılıyorum" cevabı verirken yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin %24,5'i "katılmıyorum", %15,2'si "katılıyorum" yanıtını verdikleri tespit edilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre "Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşılarlar." cümlesine verilen yanıtlar açısından yerleşim yeri grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($x=3,49$ $x=3,35$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.19).

Yukarıda yer alan çizelgeye göre yerleşim yeri değişkeni ele alındığında "Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler." cümlesine "kesinlikle katılmıyorum" yanıtını veren yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin oranı %13,1 iken yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin %8,6'sı aynı yanıtı vermiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre "Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler." cümlesine verilen yanıtlar açısından yerleşim yeri grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. ($x=4,46$ $x=4,76$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.19).

Yerleşim yeri değişkeni ele alındığında "Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler." cümlesine katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren yaşamının çoğunu büyükşehirlerde geçirenlerin oranı %40,9 iken, bu oran yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerde %31,8 olarak saptanmıştır. İstatistiksel analiz sonuçları "Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler." cümlesine verilen yanıtların, katılımcıların yaşamının çoğunu geçirdikleri yerleşim yerlerine bağlı olarak değişmediğini göstermektedir ($x=3,35$ $x=3,49$) ($p>0,05$).

Çizelge 3. 20 Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumuna Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumu	Kesinlikle Katılmıyor		Katılmıyor		Biraz Katılmıyor		Biraz Katılıyor		Katılıyor		Kesinlikle Katılıyor		TOPLAM		- X	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
1. Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalılar.	Evet	42	16,2	93	35,9	27	10,4	33	12,7	40	15,4	24	9,3	259	100	3,031	1,608	1,000	,318
	Hayır	8	10,7	33	44,0	13	17,3	9	12,0	9	12,0	3	4,0	75	100	2,827	1,340		
	TOPLAM	50	15,0	126	37,7	40	12,0	42	12,6	49	14,7	27	8,1	334	100	2,985	1,554		
2. Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalılar.	Evet	13	5,0	22	8,5	14	5,4	34	13,1	109	42,1	67	25,9	259	100	4,564	1,408	2,257	,025
	Hayır	3	4,0	11	14,7	6	8,0	18	24,0	26	34,7	11	14,7	75	100	4,147	1,392		
	TOPLAM	16	4,8	33	9,9	20	6,0	52	15,6	135	40,4	78	23,4	334	100	4,470	1,415		
3. Yaşlıların farklı huyları vardır, onları neyin memnun ettiğini anlamak zordur.	Evet	19	7,3	33	12,7	42	16,2	53	20,5	70	27,0	42	16,2	259	100	3,958	1,500	,929	,354
	Hayır	7	9,3	13	17,3	8	10,7	19	25,3	18	24,0	10	13,3	75	100	3,773	1,537		
	TOPLAM	26	7,8	46	13,8	50	15,0	72	21,6	88	26,3	52	15,6	334	100	3,916	1,510		
4. Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır.	Evet	46	17,8	85	32,8	36	13,9	42	16,2	35	13,5	15	5,8	259	100	2,923	1,502	-1,355	,176
	Hayır	7	9,3	23	30,7	14	18,7	15	20,0	12	16,0	4	5,3	75	100	3,187	1,402		
	TOPLAM	53	15,9	108	32,3	50	15,0	57	17,1	47	14,1	19	5,7	334	100	2,982	1,484		
5. Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler.	Evet	21	8,1	51	19,7	22	8,5	52	20,1	71	27,4	42	16,2	259	100	3,876	1,584	2,976	,003
	Hayır	4	5,3	29	38,7	11	14,7	11	14,7	14	18,7	6	8,0	75	100	3,267	1,464		
	TOPLAM	25	7,5	80	24,0	33	9,9	63	18,9	85	25,4	48	14,4	334	100	3,740	1,579		

Çizelge 3. 20 Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumuna Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumu	Kesinlikle Katılmıyor		Katılmıyor		Biraz Katılmıyor		Biraz Katılıyor		Katılıyor		Kesinlikle Katılıyor		TOPLAM		-	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
6. Yaşlılar, şartlar gerektirdiğinde yeni düzenlemelere uyum sağlarlar.	Evet	21	8,1	41	15,8	46	17,8	78	30,1	55	21,2	18	6,9	259	100	3,614	1,372	-,376	,707
	Hayır	1	1,3	13	17,3	22	29,3	16	21,3	19	25,3	4	5,3	75	100	3,680	1,213		
	TOPLAM	22	6,6	54	16,2	68	20,4	94	28,1	74	22,2	22	6,6	334	100	3,629	1,338		
7. Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.	Evet	29	11,2	76	29,3	54	20,8	74	28,6	21	8,1	5	1,9	259	100	2,988	1,235	1,555	,121
	Hayır	10	13,3	32	42,7	11	14,7	15	20,0	4	5,3	3	4,0	75	100	2,733	1,289		
	TOPLAM	39	11,7	108	32,3	65	19,5	89	26,6	25	7,5	8	2,4	334	100	2,931	1,252		
8. Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır.	Evet	14	5,4	38	14,7	66	25,5	84	32,4	47	18,1	10	3,9	259	100	3,548	1,208	-,075	,941
	Hayır	1	1,3	14	18,7	22	29,3	22	29,3	12	16,0	4	5,3	75	100	3,560	1,157		
	TOPLAM	15	4,5	52	15,6	88	26,3	106	31,7	59	17,7	14	4,2	334	100	3,551	1,197		
9. İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.	Evet	39	15,1	73	28,2	43	16,6	54	20,8	30	11,6	20	7,7	259	100	3,089	1,498	,831	,406
	Hayır	2	2,7	33	44,0	18	24,0	13	17,3	8	10,7	1	1,3	75	100	2,933	1,123		
	TOPLAM	41	12,3	106	31,7	61	18,3	67	20,1	38	11,4	21	6,3	334	100	3,054	1,424		

Çizelge 3. 20 Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumuna Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumu	Kesinlikle Katılmıyor		Katılmıyor		Biraz Katılmıyor		Biraz Katılıyor		Katılıyor		Kesinlikle Katılıyor		TOPLAM		-	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
10. İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.	Evet	19	7,3	41	15,8	48	18,5	68	26,3	65	25,1	18	6,9	259	100	3,768	1,377	1,892	,048
	Hayır	0	0,0	27	36,0	14	18,7	19	25,3	12	16,0	3	4,0	75	100	3,333	1,226		
	TOPLAM	19	5,7	68	20,4	62	18,6	87	26,0	77	23,1	21	6,3	334	100	3,593	1,352		
11. Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.	Evet	46	17,8	106	40,9	37	14,3	39	15,1	23	8,9	8	3,1	259	100	2,656	1,336	1,094	,275
	Hayır	14	18,7	39	52,0	3	4,0	12	16,0	6	8,0	1	1,3	75	100	2,467	1,258		
	TOPLAM	60	18,0	145	43,4	40	12,0	51	15,3	29	8,7	9	2,7	334	100	2,614	1,321		
12. Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir.	Evet	16	6,2	14	5,4	27	10,4	70	27,0	107	41,3	25	9,7	259	100	4,208	1,278	,457	,648
	Hayır	1	1,3	6	8,0	14	18,7	23	30,7	23	30,7	8	10,7	75	100	4,133	1,159		
	TOPLAM	17	5,1	20	6,0	41	12,3	93	27,8	130	38,9	33	9,9	334	100	4,192	1,252		
13. Yaşlılar, “geçmiş hikâyeleri” ile diğer insanları sıkarlar.	Evet	47	18,1	105	40,5	31	12,0	49	18,9	16	6,2	11	4,2	259	100	2,672	1,357	1,340	,181
	Hayır	12	16,0	39	52,0	10	13,3	8	10,7	5	6,7	1	1,3	75	100	2,440	1,157		
	TOPLAM	59	17,7	144	43,1	41	12,3	57	17,1	21	6,3	12	3,6	334	100	2,620	1,319		

Çizelge 3. 20 Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumuna Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumu	Kesinlikle Katılmıyor		Katılmıyor		Biraz Katılmıyor		Biraz Katılıyor		Katılıyor		Kesinlikle Katılıyor		TOPLAM		-	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
14. Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.	Evet	23	8,9	24	9,3	18	6,9	45	17,4	103	39,8	46	17,8	259	100	4,232	1,515	-,869	,385
	Hayır	1	1,3	8	10,7	10	13,3	13	17,3	27	36,0	16	21,3	75	100	4,400	1,317		
	TOPLAM	24	7,2	32	9,6	28	8,4	58	17,4	130	38,9	62	18,6	334	100	4,269	1,474		
15. İyi bir komşuluk için yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.	Evet	57	22,0	86	33,2	36	13,9	33	12,7	32	12,4	15	5,8	259	100	2,776	1,518	,831	,407
	Hayır	14	18,7	31	41,3	14	18,7	7	9,3	4	5,3	5	6,7	75	100	2,613	1,385		
	TOPLAM	71	21,3	117	35,0	50	15,0	40	12,0	36	10,8	20	6,0	334	100	2,740	1,491		
16. İyi bir komşuluk için, yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir.	Evet	19	7,3	20	7,7	50	19,3	62	23,9	69	26,6	39	15,1	259	100	4,000	1,425	1,283	,200
	Hayır	3	4,0	16	21,3	13	17,3	14	18,7	22	29,3	7	9,3	75	100	3,760	1,413		
	TOPLAM	22	6,6	36	10,8	63	18,9	76	22,8	91	27,2	46	13,8	334	100	3,946	1,426		
17. Genelde yaşlılar birbirine benzer.	Evet	29	11,2	66	25,5	44	17,0	60	23,2	45	17,4	15	5,8	259	100	3,274	1,441	,834	,405
	Hayır	6	8,0	22	29,3	20	26,7	12	16,0	14	18,7	1	1,3	75	100	3,120	1,275		
	TOPLAM	35	10,5	88	26,3	64	19,2	72	21,6	59	17,7	16	4,8	334	100	3,240	1,407		

Çizelge 3. 20 Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumuna Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumu	Kesinlikle Katılmıyor		Katılmıyor		Biraz Katılmıyor		Biraz Katılıyor		Katılıyor		Kesinlikle Katılıyor		TOPLAM		-	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
18. Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır.	Evet	15	5,8	19	7,3	13	5,0	33	12,7	124	47,9	55	21,2	259	100	4,533	1,382	,518	,605
	Hayır	5	6,7	2	2,7	7	9,3	12	16,0	39	52,0	10	13,3	75	100	4,440	1,288		
	TOPLAM	20	6,0	21	6,3	20	6,0	45	13,5	163	48,8	65	19,5	334	100	4,512	1,362		
19. Yaşlılar, kişisel görüşlerinde dağınık ve kirlidirler.	Evet	47	18,1	97	37,5	36	13,9	51	19,7	20	7,7	8	3,1	259	100	2,707	1,341	1,159	,247
	Hayır	11	14,7	38	50,7	12	16,0	7	9,3	5	6,7	2	2,7	75	100	2,507	1,204		
	TOPLAM	58	17,4	135	40,4	48	14,4	58	17,4	25	7,5	10	3,0	334	100	2,662	1,314		
20. Yaşlılar, kişisel görüşlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.	Evet	7	2,7	32	12,4	57	22,0	115	44,4	35	13,5	13	5,0	259	100	3,687	1,093	4,186	,000
	Hayır	7	9,3	24	32,0	11	14,7	23	30,7	10	13,3	0	0,0	75	100	3,067	1,236		
	TOPLAM	14	4,2	56	16,8	68	20,4	138	41,3	45	13,5	13	3,9	334	100	3,548	1,157		
21. Yaşlılar, alıngan, huysuz ve aksidirler	Evet	25	9,7	59	22,8	38	14,7	83	32,0	37	14,3	17	6,6	259	100	3,382	1,397	-,612	,541
	Hayır	4	5,3	19	25,3	10	13,3	23	30,7	16	21,3	3	4,0	75	100	3,493	1,320		
	TOPLAM	29	8,7	78	23,4	48	14,4	106	31,7	53	15,9	20	6,0	334	100	3,407	1,381		

Çizelge 3. 20 Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumuna Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumu	Kesinlikle Katılmıyor		Katılmıyor		Biraz Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM		-	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
22. Yaşlılar, neşeli, uzlaşılabilir ve iyi huyludurlar.	Evet	12	4,6	26	10,0	49	18,9	107	41,3	54	20,8	11	4,2	259	100	3,764	1,154	,391	,696
	Hayır	0	0,0	12	16,0	16	21,3	30	40,0	16	21,3	1	1,3	75	100	3,707	1,017		
	TOPLAM	12	3,6	38	11,4	65	19,5	137	41,0	70	21,0	12	3,6	334	100	3,751	1,125		
23. Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler.	Evet	22	8,5	27	10,4	27	10,4	88	34,0	74	28,6	21	8,1	259	100	3,880	1,372	1,137	,256
	Hayır	1	1,3	17	22,7	11	14,7	26	34,7	16	21,3	4	5,3	75	100	3,680	1,224		
	TOPLAM	23	6,9	44	13,2	38	11,4	114	34,1	90	26,9	25	7,5	334	100	3,835	1,342		
24. Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşılarlar.	Evet	16	6,2	49	18,9	45	17,4	100	38,6	34	13,1	15	5,8	259	100	3,510	1,268	2,133	,034
	Hayır	6	8,0	17	22,7	22	29,3	19	25,3	11	14,7	0	0,0	75	100	3,160	1,167		
	TOPLAM	22	6,6	66	19,8	67	20,1	119	35,6	45	13,5	15	4,5	334	100	3,431	1,255		
25. Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler.	Evet	17	6,6	11	4,2	13	5,0	27	10,4	99	38,2	92	35,5	259	100	4,761	1,427	1,247	,213
	Hayır	3	4,0	5	6,7	3	4,0	14	18,7	38	50,7	12	16,0	75	100	4,533	1,236		
	TOPLAM	20	6,0	16	4,8	16	4,8	41	12,3	137	41,0	104	31,1	334	100	4,710	1,389		

Çizelge 3. 20 Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumuna Göre Katılımcıların Yaşlılara Yönelik Tutumları (devam)

Katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri	Yaşlılık Alanında Çalışmaktan Memnuniyet Durumu	Kesinlikle Katılmıyor		Katılmıyor		Biraz Katılmıyor		Biraz Katılıyor		Katılıyor		Kesinlikle Katılıyor		TOPLAM		-	S.S	t	P
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%				
26. Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler.	Evet	29	11,2	64	24,7	37	14,3	41	15,8	55	21,2	33	12,7	259	100	3,494	1,614	1,771	,077
	Hayır	8	10,7	20	26,7	14	18,7	22	29,3	9	12,0	2	2,7	75	100	3,133	1,300		
	TOPLAM	37	11,1	84	25,1	51	15,3	63	18,9	64	19,2	35	10,5	334	100	3,413	1,556		

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların, Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeğindeki “Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalılar.” tutum cümlesine verdikleri cevaplar yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni dikkate alınarak incelendiğinde; yaşlılık alanında çalışmaktan memnun musunuz? sorusuna “evet” yanıtı verenlerin %16,2’si, “hayır” yanıtı verenlerin ise %10,7’si, “Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalılar.” görüşüne kesinlikle katılmıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Analiz sonuçları, araştırma kapsamına alınan kişilerden yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olan ve olmayanların bu tutum cümlesine ilişkin ortalama puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($x=1,68$, $x=1,34$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.20).

Katılımcılar tarafından “Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalılar.” tutum cümlesine verilen cevaplar yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alınarak incelendiğinde, yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmadığını ifade edenlerin %49,4’ünün, memnun olduğunu ifade edenlerin ise %68,0’inin, bu görüşe kesinlikle katılmıyorum cevabını verdikleri saptanmıştır. Bu tutum cümlesine katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtlarını verenlerin yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmayanların içindeki oranı %18,7 iken memnun olanlarda bu oran %13,5’tir. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre katılımcıların “Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalılar.” cümlesine yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların, memnun olmayanlardan daha fazla katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=4,56$, $x=4,14$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.20).

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların, Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeğindeki “Yaşlıların farklı huyları vardır, onları neyin memnun ettiğini anlamak zordur.” tutum cümlesine verdikleri cevaplar yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni dikkate alınarak incelendiğinde; yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların %20,0’sinin, memnun olmayanların %26,6’sının bu tutum cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum cevapları verdikleri saptanmıştır. Analiz sonuçları, yaşlılık alanında çalışmaktan memnun musunuz?”

sorusuna evet ve hayır cevabı veren katılımcıların bu tutum cümlesine ilişkin ortalama puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($x=3,95$, $x=3,77$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.20).

Bulgular yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni göz önüne alınarak incelendiğinde; yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olduğunu ifade eden katılımcıların %17,8'inin "Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır." Cümlesine "kesinlikle katılmıyorum", %5,8'inin ise "kesinlikle katılıyorum" yanıtını verdikleri; aynı tutum cümlesine yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmadığını ifade edenlerin ise %9,3'ünün "kesinlikle katılmıyorum", %5,3'ünün ise "kesinlikle katılıyorum" yanıtını verdikleri görülmüştür. Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni açısından bu tutum cümlesine verilen yanıtlar değerlendirildiğinde, aralarında anlamlı fark olmadığı ($x=2,92$, $x=3,18$) ($p>0,05$) belirlenmiştir (Çizelge 3.20).

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni göz önüne alındığında, "Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler." tutum cümlesine yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olduğunu ifade edenlerin %43,6'sının, yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmadıklarını ifade edenlerin ise %26,7'sinin "katılıyorum-kesinlikle katılıyorum" cevabı verdikleri saptanmıştır. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre "Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler." cümlesine yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olduğunu ifade edenlerin memnun olmadığını ifade edenlere göre daha fazla katıldığı ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=3,87$, $x=3,26$) ($p<0,05$).

Yukarıdaki çizelge incelendiğinde katılımcılardan "Yaşlılar, şartlar gerektirdiğinde yeni düzenlemelere uyum sağlarlar." cümlesine hem yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanlar hem de memnun olmayanların yarısından fazlasının "biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum" cevabını verdikleri görülmektedir (%58,2, %51,9). İstatistik analiz sonuçlarına göre, katılımcıların söz konusu tutum cümlesine katılma durumları yaşlılık alanında çalışmaktan

memnuniyet durumuna göre değişmemektedir ($x=3,61$, $x=3,68$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.20).

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında “Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.” cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum yanıtlarını verenlerin yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanlarda oranı %40,5 iken memnun olmayanlarda oranı ise %56,0’dır. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.” cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olup olmama durumu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=2,98$, $x=2,73$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.20).

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında “Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır” cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların oranı ile memnun olmayanların oranı birbirine yakın iken (%22,0, %21,3) aynı tutum cümlesine yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanlar ile memnun olmayanlardan aynı oranda kişinin “kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum” yanıtını verdiği görülmektedir (%20,0). İstatistik analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır” cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanlar ile memnun olmayanlar arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($x=3,54$, $x=3,56$) ($p>0,05$).

Katılımcıların verdikleri cevaplar, yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni göz önüne alınarak incelendiğinde; yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların %15,1’i, memnun olmayanların ise %2,7’sinin “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.” cümlesine “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını verdiği saptanmıştır. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre katılımcıların “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.” cümlesine verdikleri yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanlar ile memnun olmayanlar arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark yoktur ($x=3,08$, $x=2,93$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.20).

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni göz önüne alındığında; yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların %15,8'i "İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar." cümlesine "katılmıyorum" yanıtını verdiği görülürken, bu oran yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmayanlarda %36 olarak saptanmıştır. Aynı zamanda yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olduğunu ifade eden katılımcıların %25,1'i söz konusu tutum cümlesine "katılıyorum" yanıtını verirken, yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmayanlarda bu oran %16,0 olarak saptanmıştır. Analiz sonuçlarına göre katılımcıların söz konusu tutum cümlesine yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların, memnun olmayanlardan daha fazla katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=3,76$, $x=3,33$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.20).

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni dikkate alındığında "Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler." cümlesine katılmıyorum yanıtını veren yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların oranı %40,9 iken bu oran yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmayanlarda %52 olarak bulunmuştur. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre katılımcıların "Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler." cümlesine verdikleri yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanlar ile memnun olmayanlar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=2,65$, $x=2,46$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.20).

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında "Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir" cümlesine katılıyorum yanıtını veren yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların oranı %41,3 iken, memnun olmayanlarda bu cevabı verenlerin oranı %30,7 olarak saptanmıştır. Ayrıca yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların %6,2'si bu tutum cümlesine kesinlikle katılmıyorum yanıtı verirken memnun olmayanlarda bu oran %1,3'tür. İstatistik analiz sonuçlarına göre "Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir." cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanlar ile memnun olmayanlar arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($x=4,20$, $x=4,13$) ($p>0,05$).

Çizelge 3.20 incelendiğinde “Yaşlılar, “geçmiş hikâyeleri” ile diğer insanları sıkırlar.” cümlesine katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların oranı %58,6 iken, bu oran yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmayanlarda %68,0 olarak bulunmuştur. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar, “geçmiş hikâyeleri” ile diğer insanları sıkırlar.” cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olma ve olmama durumu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=2,67$, $x=2,44$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.20).

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında araştırmaya katılan personellerden yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olan ve olmayanların yarısından fazlasının “Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.” cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği görülmektedir (%57,6, %57,3). Yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanlardan aynı tutum cümlesine kesinlikle katılmıyorum-yanıtını verenlerin oranı %8,9 iken, memnun olmayanlarda ise bu oran %1,3 olarak saptanmıştır. Analiz sonuçlarına göre “Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.” cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olma ve olmama durumu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir fark yoktur ($x=4,23$, $x=4,40$) ($p>0,05$).

Çizelge 3.20’de görüldüğü gibi yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni dikkate alındığında “İyi bir komşuluk için yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.” cümlesine yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların %33,2’si “katılmıyorum” ve %12,4’ü “katılıyorum” yanıtını verirken, memnun olmayanların %41,3’ü “katılmıyorum” ve %5,3’ü “katılıyorum” yanıtını vermiştir. İstatistik analiz sonuçlarına göre “İyi bir komşuluk için yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.” cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanlar ve olmayanlar arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($x=2,77$, $x=2,61$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.20).

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında “İyi bir komşuluk için, yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir” cümlesine yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların %7,7’si “katılmıyorum” ve %15,1’i “katılıyorum” yanıtını verirken, memnun olmayanların

%21,3'ü "katılmıyorum" ve %9,3'ünün "katılıyorum" yanıtını vermiştir. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre "İyi bir komşuluk için, yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir" cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanlar ve olmayanlar arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=4,00$, $x=3,76$ ($p>0,05$)).

Yukarıdaki çizelge incelendiğinde yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkenine göre "Genelde yaşlılar birbirine benzer." tutum cümlesine hem yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların hem de olmayanların yarısından fazlasını "kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum-biraz katılmıyorum" yanıtlarını verdikleri görülmektedir (%53,7, %64). İstatistik analiz sonuçlarına göre "Genelde yaşlılar birbirine benzer." cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanlar ve olmayanlar arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($x=3,27$, $x=3,12$) ($p>0,05$).

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında "Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır." cümlesine yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olan personelin %7,3'ü "katılmıyorum" ve %21,2'si "kesinlikle katılıyorum" yanıtını verirken; yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmayan personelin %2,7'si "katılmıyorum" ve %21,2'si "kesinlikle katılıyorum" cevabı vermiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre "Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır." cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanlar ve olmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($x=4,53$ $x=4,44$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.20).

Yukarıdaki çizelgeye göre yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında "Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirlidirler." cümlesine katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların oranı %55,6 iken, bu oran yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmayanlarda %65,4 olarak saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre "Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirlidirler." cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanlar ve olmayanlar arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=2,70$ $x=2,50$) ($p>0,05$).

Yukarıda yer alan çizelgede görüldüğü gibi yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.” cümlesine kesinlikle katılmıyorum-katılıyorum yanıtlarını veren yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların oranı %15,1 iken aynı cevabı veren yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmayanların oranı ise %41,3’tür. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre katılımcıların söz konusu tutum cümlesine yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların, memnun olmayanlardan daha fazla katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=3,68$, $x=3,06$) ($p<0,05$) (Çizelge 3.20).

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, alıngan, huysuz ve aksidirler.” cümlesine katılıyorum yanıtını veren yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların oranı %14,3 iken, memnun olmayanların oranı ise %21,3 olarak saptanmıştır. Ayrıca yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların %9,7’si söz konusu tutum cümlesine kesinlikle katılmıyorum yanıtını verirken, memnun olmayanlarda bu oran %5,3 olarak saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar, alıngan, huysuz ve aksidirler.” cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olma durumları arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir fark yoktur ($x=3,38$, $x=3,49$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.20).

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, neşeli, uzlaşılabilir ve iyi huyludurlar.” tutum cümlesine hem yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların hem de olmayanların verdikleri cevaplar incelendiğinde iki gurubun da biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum olarak verdikleri cevapların oranlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir (%66,3, %62,6) Yapılan analiz sonuçlarına göre “Yaşlılar, neşeli, uzlaşılabilir ve iyi huyludurlar.” cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olup olmama durumları istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($x=3,76$ $x=3,70$) ($p>0,05$).

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında “Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler.” cümlesine biraz katılıyorum-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum

yanıtlarını veren yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların oranı %70,7 iken memnun olmayanlarda ise bu oran %61,3'tür. Yapılan analiz sonuçlarına göre "Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler." cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olup olmama durumları arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir fark bulunmadığı belirlenmiştir ($x=3,88$ $x=3,68$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.20).

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında "Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşılarlar." cümlesine katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum yanıtını veren yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların oranı %25,1 iken, bu oran yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmayanlarda %30,7 olarak saptanmıştır. Ayrıca yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların %5,8'i bu tutum cümlesine kesinlikle katılıyorum yanıtını verirken memnun olmayanların hiç birinin bu yanıtı vermediği saptanmıştır. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre katılımcıların söz konusu tutum cümlesine yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların, memnun olmayanlardan daha fazla katıldıkları ve aradaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($x=3,51$, $x=3,16$) ($p<0,05$).

Yukarıdaki çizelgeye göre yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında "Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler." cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların oranı %73,7 iken, bu oran yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmayanlarda %66,7 olarak saptanmıştır. İstatistik analiz sonuçlarına göre "Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler." cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olup olmama durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($x=4,76$ $x=4,53$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.20).

Yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alındığında "Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler." cümlesine katılıyorum-kesinlikle katılıyorum yanıtını veren yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların oranı %33,9 iken, bu oran yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olmayanlarda %14,7 olarak saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre "Yaşlılar, diğer insanlarla

aynı oranda sevgi isterler.” cümlesine verilen yanıtlar açısından yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olup olmama durumları arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir fark bulunamamıştır ($\bar{x}=3,49$ $\bar{x}=3,13$) ($p>0,05$) (Çizelge 3.20).

3.3. Katılımcıların Sosyo-demografik Değişkenlere Göre YKTÖ Toplam Puanlarının Karşılaştırılması

Çizelge 3. 21 Katılımcıların Sosyo-demografik Değişkenlere Göre YKTÖ Toplam Puanlarının Karşılaştırılması

SOSYO DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER		YKTÖ Toplam Puan $\bar{X} \pm S / [Q(Q_1 - Q_3)]$
*CİNSİYET	Kadın (245)	90,661 ± 1,742
	Erkek (89)	94,707 ± 3,305
	Test Değeri	t = -2,278
	p	0,033
*MEDENİ DURUM	Bekar (73)	91,027 ± 3,099
	Evli (261)	91,938 ± 1,800
	Test Değeri	t = -0,476
	p	0,634
*AİLE TİPİ	Çekirdek (275)	91,654 ± 1,761
	Geniş (59)	92,135 ± 3,278
	Test Değeri	t = -0,232
	p	0,817
**YAŞ ARALIĞI	18-35 (99)	92,848 ± 2,586
	36-48 (206)	91,189 ± 1,996
	49 ve üzeri (29)	91,862 ± 7,012
	Test Değeri	F = 0,441
p	0,644	
**EĞİTİM DURUMU	İlköğretim (106)	92,792 ± 2,913
	Lise (152)	91,039 ± 2,556
	Lisans ve üstü (76)	91,671 ± 2,180
	Test Değeri	F = 0,459
p	0,632	
**65 YAŞ VE ÜZERİ YAŞLILAR İLE YAŞAMA SÜRESİ	Hiç Yaşamamış (137)	92,109 ± 2,294
	1-10 yıl (118)	91,347 ± 2,657
	11 yıl veya daha fazla (79)	91,683 ± 3,543
	Test Değeri	F = 0,088
p	0,915	
**YAŞLILIK ALANINDA ÇALIŞILAN SÜRE	60 ay veya daha az (129)	91,852 ± 2,153
	61 – 120 ay (136)	91,147 ± 2,717
	121 ay veya daha fazla (69)	92,695 ± 3,586
	Test Değeri	F = 0,268
p	0,765	
*YAŞANILAN YER	Büyük şehir (183)	91,623 ± 2,369
	Küçük şehir (151)	91,880 ± 1,922
	Test Değeri	t = -0,162
	p	0,871

Çizelge 3. 21 Katılımcıların Sosyo-demografik Değişkenlere Göre YKTÖ Toplam Puanlarının Karşılaştırılması (devam)

SOSYO DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER		YKTÖ Toplam Puan $X+S/[Q(Q_1-Q_3)]$
*MESLEK	Yaşlı Bakım Elemanı (279)	91,931 ± 1,794
	Diğer (55)	90,763 ± 2,594
	Test Değeri	t= 0,548
	p	0,584
** ALINAN EĞİTİM TÜRÜ	Hiç Eğitim Almamış (18)	89,879 ± 2,451
	Yaşlı Bakım Eğitimi (233)	92,270 ± 2,021
	Akademik Eğitim (83)	93,444 ± 5,193
	Test Değeri	F = 0,971
p	0,380	
*YAŞLILIK ALANINDA ÇALIŞMAKTAN MEMNUNİYET DURUMU	Memnun (304)	92,977 ± 1,659
	Memnun Değil (30)	88,333 ± 4,270
	Test Değeri	t = 0,956
	P	0,034
* ÇALIŞMA ŞARTLARINDAN MEMNUNİYET DURUMU	Memnun (259)	92,795 ± 1,803
	Memnun Değil (75)	88,093 ± 2,952
	Test Değeri	t = 2,502
	p	0,013

* Bağımsız örneklem t testi

** Tek yönlü ANOVA

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre YKTÖ puanlarının karşılaştırılması Çizelge 3.21’de gösterilmektedir.

Katılımcıların cinsiyetine göre YKTÖ puanları karşılaştırıldığında erkeklerin YKTÖ puan ortalamasının (94,7079 ± 3,3052) kadınlara göre (90,6612 ± 1,7420) daha yüksek olduğu, yani erkek katılımcıların yaşlılara karşı tutumlarının kadın katılımcılara göre daha olumlu olduğu görülmektedir ve cinsiyetler arasındaki ortalama puan farklarının istatistiki bakımdan anlamlı olduğu bulunmuştur (p=0.033).

Katılımcıların medeni durumlarına göre YKTÖ puanları karşılaştırıldığında evlilerin YKTÖ puan ortalamasının (91,9387 ± 1,8005) bekarlara göre (91,0274 ± 3,0997) daha yüksek olduğu, yani evli katılımcıların yaşlılara karşı tutumlarının bekar katılımcılara göre daha olumlu olduğu görülmekle birlikte gruplar arasında anlamlı fark bulunmamaktadır (p>0.05).

Araştırmaya katılan personelin aile tiplerine göre YKTÖ puanları karşılaştırıldığında geniş aileye sahip olanların YKTÖ puan ortalamasının ($91,6545 \pm 1,7611$) çekirdek aileye sahip olanlara göre ($91,6545 \pm 1,7611$) daha yüksek olduğu, yani geniş aileye sahip olan katılımcıların yaşlılara karşı tutumlarının çekirdek ailesi olan katılımcılara göre daha olumlu olduğu görülmekle birlikte gruplar arasında anlamlı fark yoktur ($p>0.05$).

Katılımcıların yaş aralıklarına göre YKTÖ puanları karşılaştırıldığında 18-35 yaş aralığındaki katılımcıların YKTÖ puan ortalamasının ($92,8485 \pm 2,5863$) 36-48 yaş aralığındaki gruba ($91,1893 \pm 1,9966$) ve 49 yaş ve üstündeki yaş grubuna göre ($91,8621 \pm 7,0129$) yüksek olduğu, yani 36-48 yaş aralığındaki grubun yaşlılara karşı tutumlarının diğer gruplardaki katılımcılara kıyasla daha olumlu olduğu görülmektedir ve gruplar arasında anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0.05$).

Çalışmaya katılan personelin eğitim durumlarına göre YKTÖ puanları karşılaştırıldığında ilköğretim mezunlarının YKTÖ puan ortalamasının ($92,7925 \pm 2,9139$) lise mezunlarına ($91,0395 \pm 2,5566$) ve lisans ve üstü mezunlara göre ($91,6711 \pm 2,1808$) yüksek olduğu, yani ilköğretim mezunlarının yaşlılara karşı tutumlarının diğer gruplardaki katılımcılara kıyasla daha olumlu olduğu görülmektedir ve gruplar arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan personelin 65 yaş ve üzeri yaşlılarla yaşama sürelerine göre YKTÖ puanları karşılaştırıldığında hiç yaşamamış olanların YKTÖ puan ortalamasının ($92,1095 \pm 2,2944$) 1 ile 10 yıl aralığında yaşayanlara ($91,3475 \pm 2,6572$) ve 11 yıl ve daha üstü süre yaşayanlara göre ($91,6835 \pm 3,5433$) yüksek olduğu, yani 65 yaş ve üzeri yaşlılarla hiç yaşamayanların yaşlılara karşı tutumlarının diğer gruplardaki katılımcılara göre daha olumlu olduğu görülmekle birlikte bu gruplar arasında anlamlı fark yoktur ($p>0.05$).

Katılımcıların yaşlılık alanında çalıştıkları sürelere göre YKTÖ puanları karşılaştırıldığında yaşlılık alanında 121 ay ve daha fazla süre çalışanların YKTÖ puan ortalamasının ($92,6957 \pm 3,5860$) 60 ay ve daha az süre çalışan ($91,8527 \pm 2,1534$) ve 61 ila 120 ay arası çalışanlara göre ($91,1471 \pm 2,7176$) yüksek olduğu, yani yaşlılık alanında 121 ay ve daha fazla süre çalışanların yaşlılara karşı

tutumlarının diğer gruplardaki katılımcılara göre daha olumlu olduğu görülmekle birlikte bu gruplar arasında anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Çalışmaya katılanların yaşamının çoğunu geçirdikleri yerleşim birimine göre YKTÖ puanları karşılaştırıldığında yaşamının çoğunu küçük şehirde geçirenlerin YKTÖ puan ortalamasının ($91,8808 \pm 1,9228$) büyükşehirlerde geçirenlere göre ($91,6230 \pm 2,3695$) yüksek olduğu, yani yaşamının çoğunu küçük şehirde geçirenlerin yaşlılara karşı tutumlarının yaşamının çoğunu büyükşehirde geçiren katılımcılara göre daha olumlu olduğu görülmekle birlikte bu gruplar arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan personelin meslek gruplarına göre YKTÖ puanları karşılaştırıldığında yaşlı bakım personelinin YKTÖ puan ortalamasının ($91,9319 \pm 1,7945$), meslek elemanlarının puanlarına göre ($90,7636 \pm 2,5940$) yüksek olduğu, yani yaşlı bakım personelinin yaşlılara karşı tutumlarının meslek elemanlarına göre daha olumlu olduğu görülmekle birlikte bu gruplar arasında anlamlı fark yoktur.

Katılımcıların yaşlılık alanında eğitim alma durumuna göre YKTÖ puanları karşılaştırıldığında akademik eğitim aldığını ifade eden personelin YKTÖ puan ortalamasının ($93,4444 \pm 5,1939$), yaşlı bakım eğitimi aldığını ($92,2704 \pm 2,0213$) ve hiç eğitim almadığını ifade eden personele göre ($89,8795 \pm 2,4514$) yüksek olduğu, yani akademik eğitim almış personelin yaşlılara karşı tutumlarının eğitim almayanlara ve yaşlı bakım eğitimi alanlara göre daha olumlu olduğu görülmekle birlikte bu gruplar arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Katılımcıların yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumuna göre YKTÖ puanları karşılaştırıldığında memnun olduğunu ifade edenlerin YKTÖ puan ortalamasının ($92,9770 \pm 1,6595$) memnun olmadığını ifade edenlere göre ($88,3333 \pm 4,2703$) daha yüksek olduğu, yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olan katılımcıların yaşlılara karşı tutumlarının memnun olmayan katılımcılara göre daha olumlu olduğu görülmektedir ve bu gruplar arasındaki ortalama puan farklarının istatistiki bakımdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.034$).

Katılımcıların çalışma şartlarından memnuniyet durumuna göre YKTÖ puanları karşılaştırıldığında memnun olduğunu ifade edenlerin YKTÖ puan

ortalamasının (92,7954 1,8031) memnun olmadığını ifade edenlere göre (88,0933 2,9521) daha yüksek olduğu, yani çalışma şartlarından memnun olan katılımcıların yaşlılara karşı tutumlarının memnun olmayan katılımcılara göre daha olumlu olduğu görülmektedir ve bu gruplar arasındaki ortalama puan farklarının istatistiki bakımdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.013$).

4. TARTIŞMA

Bu bölümde, yürütülen araştırma kapsamında elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılmıştır. Araştırma AÇSHB'na bağlı Ankara'daki huzurevlerinde yürütülmüştür. Bulgular “sosyo-demografik bilgi formu” ve “Kogan Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği” ile elde edilmiş olup katılımcıların yaşlılara ilişkin tutumları değerlendirilmiştir.

Literatürde yaşlı bireylere karşı tutuma yönelik genç bireyler, aileler ve üniversite öğrencileri ile yürütülen çalışmalara rastlanmasına rağmen, huzurevlerinde görev yapan meslek elemanı ve yaşlı bakım personelinin yaşlı bireylere karşı tutumlarını etkileyen faktörleri inceleyen çalışmalar oldukça az sayıdadır.

Konu ile ilgili literatür incelendiğinde yaşlılara karşı tutumu etkileyen değişkenlerin olumlu, olumsuz ve nötr etkileri ile ilgili çeşitli bulgular olduğu görülmektedir. Literatür bulguları ışığında bakılacak olursa bu tutumları etkileyen faktörler yaş, cinsiyet, medeni hal, eğitim durumu, aile tipi, yaşanılan yer, yaşlılarla birlikte yaşama ve çalışma deneyimi, katılımcıların mesleki özellikleri olarak sıralanabilir.

Bu çalışmada gerçekleştirilen araştırmanın bulguları kapsamında;

Araştırmanın sosyo-demografik bulgularına bakıldığında araştırmaya katılan personelin; %73,4'ünün kadın, %26,6'sının erkek olduğu; %29,6'sının 18-35 yaş arasında, %61,7'sinin 36-48 yaş aralığında ve %8,7'sinin ise 49 ve üzeri yaşta olduğu; %15,6'sının bekar ve %78,1'inin ise evli, %6,3'ünün ise boşanmış ya da eşinden ayrı yaşadığı; %31,7'sinin ilköğretim, %45,5'inin lise, %8,4'ünün önlisans, %12,3'ünün lisans ve %2,1'inin ise lisansüstü mezunu olduğu; %5,7'sinin sosyal hizmet uzmanı, %2,1'inin psikolog, %83,5'inin yaşlı bakım elemanı ve %8,1'inin bunların dışında mesleklere sahip olduğu; %54,8'inin yaşamının büyük bölümünü büyükşehirlerde, %45,2'sinin ise küçük şehirlerde geçirdiği; %82,3'ünün çekirdek aile, %15,3'ünün geniş aile ve %2,4'ün ise diğer aile tipine sahip olduğu; %58,4'ünün şimdiye kadar 65 yaş ve üzeri yaşlılar ile beraber yaşadığı, %41,6'sının

ise yaşamadığı; %94,6'sının yaşlılık alanında daha önce eğitim aldığı, %5,4'ünün ise almadığı; %79,3'ünün yaşlılık alanında 1 ile 120 ay arasında, %20,7'sinin ise 120 ay ve daha fazla sürede çalıştıkları; %91,0'inin yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olduğu, %9,0'unun ise memnun olmadığı; %77,5'inin çalışma şartlarından memnun olduğu, %22,5'inin ise memnun olmadığı saptanmıştır.

Katılımcıların Kogan Yaşlılara Karşı Tutum Ölçeğinin puan aralığı 26-156 arasındadır. Puan yüksek ise pozitif, düşük ise negatif tutumun olduğu bulunmaktadır. Yapılan çalışmada katılımcıların YKTÖ'den aldıkları puan ortalaması 91,37'dir ve bu sonuç personelin yaşlılara karşı pozitif tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde; bakım merkezi çalışanları, hemşireler, tıp fakültesi, hemşirelik ve sosyal hizmet bölümü öğrencileri ile gerçekleştirilen ve yaşlılara yönelik pozitif tutumların olduğu saptanan araştırmalar bulunmaktadır (Doherty ve ark. 2011; Adıbelli ve ark., 2013; Santosh ve ark., 2016; Türgay ve ark., 2015 ve Başer, 2017). Damulak ve ark. (2015) ile Strugala ve ark. (2016)'nın gerçekleştirdikleri çalışmalarda ise katılımcıların büyük çoğunluğunun yaşlılara karşı negatif tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Yukarıda görüldüğü gibi literatürde yer alan araştırmaların bazılarının katılımcıların tutum puanları yüksek iken bazılarında ise düşük olmakla birlikte yaşlılara yönelik tutumlarla ilgili araştırmaların daha çok yaşlı bakım personeli haricindeki katılımcılarla gerçekleştirilmiş olması sebebiyle tartışma imkanı kısıtlıdır.

Ölçek maddelerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin en çok;

- Yaşlıların “diğer insanlara göre daha fazla sevgi istediklerine” (\bar{X} : 4,71),
- Yaşlıların “birbirinden farklı özellikleri olduğuna” (\bar{X} : 4,51),
- Yaşlıların “her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamaları gerektiğine” (\bar{X} : 4,47) ve
- Yaşlıların “geçmiş hikayelerinin ilgi çekici olduğuna” (\bar{X} : 4,27) katıldıkları saptanmakta iken;

Araştırmaya katılan bireylerin en az

- Yaşlıların insanları sıkıntıya soktuğu ve rahatsız ettiğine (\bar{X} : 2,61),

- Yaşlıların “geçmiş hikayeleri ile diğer insanları” sıktığına (\bar{X} : 2,62),
- Yaşlıların kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirli olduklarına (\bar{X} : 2,66) ve
- “İyi bir komşuluk için yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insanın olmaması gerektiğine” (\bar{X} : 2,74) katıldıkları saptanmıştır.

Bulgular cinsiyet değişkeni ele alınarak incelendiğinde; “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.”, “Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.”, “Yaşlılar, geçmiş hikâyeleri ile diğer insanları sıkırlar.”, “İyi bir komşuluk için yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.” cümlelerine erkeklerin kadınlardan daha fazla katıldıkları, “Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalıdır.” görüşüne ilişkin kadınların erkeklere oranla daha olumlu tutuma sahip oldukları, “Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler.” cümlesine erkeklerin kadınlardan daha çok katıldıkları ve cinsiyetler arasındaki ortalama puan farklarının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır.

Araştırma bulguları meslek değişkeni ele alınarak incelendiğinde; “Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalıdır.”, “Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır.” ve “Yaşlıların “geçmiş hikâyeleri” ilgi çekicidir.” tutum cümlelerine meslek elamanlarının yaşlı bakım personeline göre daha fazla katıldıkları; “Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.” ve “Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirlidirler.” tutum cümlelerine ise yaşlı bakım personelinin meslek elemanlarından daha çok katıldıkları ve meslek grupları arasındaki ortalama puan farklarının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır.

Sonuçlar yerleşim yeri değişkeni ele alınarak incelendiğinde yaşamının çoğunu büyük şehirlerde geçirenlerin “Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalıdır.”, “Yaşlılar, şartlar gerektirdiğinde yeni düzenlemelere uyum sağlarlar.”, “Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.” ve “Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır.” tutum cümlelerine; yaşamının çoğunu küçük şehirlerde geçirenlerin ise “Yaşlıların evleri kirli, dağınık ve bakımsızdır.” ve “Yaşlılar, alıngan, huysuz ve aksidirler.” cümlelerine daha çok katıldığı saptanmıştır yerleşim

yeri grupları arasındaki ortalama puan farklarının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır.

Bulgular yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu değişkeni ele alınarak incelendiğinde; “Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalılar.”, “İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.”, “Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.” ve “Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşılarlar.” cümlelerine yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olanların, memnun olmayanlardan daha fazla katıldığı ve yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olduğunu söyleyen ve memnun olmadığını söyleyen grupların arasındaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır.

Katılımcıların cinsiyet değişkeni açısından yaşlılığa karşı tutum durumları incelendiğinde, erkeklerin yaşlılara karşı tutum puanı ortalamalarının kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir ve cinsiyetler arasındaki ortalama puan farklarının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.033$). Konu ile ilgili literatür incelendiğinde cinsiyet değişkeninin anlamlı bulunduğu çalışmaların olduğu görülmektedir. Erkeklerin yaşlılara yönelik daha olumlu tutuma sahip olduğunu saptayan araştırmalar mevcut olduğu gibi (Yılmaz ve ark.,2012; Ünalan ve ark., 2012; Koç ve ark., 2013; Arun ve Pamuk, 2014 ve Ceylan ve Öksüz, 2015); kadınların erkeklere göre daha olumlu tutumlara sahip olduğunu belirleyen araştırmalar da bulunmaktadır (Hawkins, 1996; Soderhamn ve ark., 2001; Lambrinou ve ark., 2009; Doherty ve ark., 2011; Güven ve ark., 2012 ve Canlı Özer ve Terkeş, 2014; Afarigan ve Abedi, 2016; Santosh ve ark. 2016; Başer, 2017). Bunun yanı sıra cinsiyet değişkeninin yaşlılara karşı tutumla ilişkisinin bulunmadığını bildiren çalışmalar da mevcuttur (Zampieron ve ark., 2012; Adıbelli ve ark., 2013; Zyerrev, 2013; Coffey ve Whitehead, 2015).

Araştırmaya katılan bireylerin yaşlarına göre yaşlılığa karşı tutumlarına bakıldığında 18-35 yaş aralığındaki katılımcıların yaşlılara karşı tutumlarının diğer gruplardaki katılımcılara kıyasla daha olumlu olduğu görülmekle birlikte gruplar arasında anlamlı fark saptanmamıştır. Literatürde bu bulguyu destekleyen başka çalışmalarda mevcuttur (Hawkins, 1996 ve Zehirlioğlu ve ark., 2015) Bunun yanı sıra yaşın ilerledikçe yaşlılara karşı daha olumlu tutum sergilendiği yönünde

bulgulara ulaşan çalışmalar da mevcuttur (Gomez ve ark. 1995 ; Soderhamn ve ark., 2001; Soyuer ve ark., 2010 ve Yılmaz ve ark., 2012). Buradan katılımcıların yaş gruplarına göre yaşlılara yönelik tutumlarının benzer olduğu sonucuna varılabilir.

Katılımcıların medeni durumlarına göre yaşlılara karşı tutumlarına bakıldığında evlilerin yaşlılara karşı tutumlarının bekarlara kıyasla daha olumlu olduğu görülmekle beraber gruplar arasında anlamlı fark saptanmamıştır. Bu bulgu katılımcıların medeni durumlarına göre yaşlılara karşı tutumlarının benzer olduğunu göstermektedir. Adkins ve ark. (2012), Damulak ve ark. (2015), Strugala (2016) ile Afarigan ve Abedi (2016)'nın araştırma bulguları da bu çalışmanın sonucunu desteklemektedir. Bu çalışmada katılımcıların evli veya bekar olmaları kişilerin yaşlılara yönelik tutumlarını değiştirmemektedir. Her iki grubunda yaşlılara yönelik tutumları benzer niteliktedir.

Araştırmaya katılan personelin aile tiplerine göre yaşlılara karşı tutumlarına bakıldığında geniş aileye sahip olanların yaşlılara karşı tutumlarının çekirdek aileye sahip olanlara kıyasla daha olumlu olduğu görülmekle beraber gruplar arasında anlamlı fark yoktur. Bu bulgu katılımcıların aile tiplerine göre yaşlılara karşı tutumlarının benzer olduğunu göstermektedir. Adıbelli ve ark. (2013) ile Mancılık (2015) da bu bulguyu destekleyen şekilde, çalışmalarında geniş aile tipine sahip katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarının çekirdek ailede yaşayanlara göre daha olumlu olduğunu ancak gruplar arasında istatistiksel anlamda bir farklılık olmadığını saptamıştır. Ayrıca literatürde çekirdek aileye sahip bireylerin yaşlılara yönelik tutumlarının geniş aileye sahip bireylere göre daha olumlu olduğu fakat bu farkın istatistiki bakımdan anlamlı olmadığı belirtilen çalışmalar da mevcuttur (Ayoğlu ve ark., 2014 ve Turan ve ark, 2016).

Araştırmaya katılan personelin eğitim durumlarına göre yaşlılarına karşı tutumları incelendiğinde ilköğretim mezunlarının yaşlılara karşı tutumlarının lise mezunları ile lisans ve üstü mezunlara kıyasla daha olumlu olduğu görülmekle beraber gruplar arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir. Koç (2017) tarafından sosyal hizmet alanında çalışan profesyonellerin yaşlılığa karşı tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada, önlisans mezunu katılımcıların yaşlılara yönelik tutumlarının lisans ve yüksek lisans mezunlarına kıyasla daha olumlu olduğu

ve bunun sebebinin eğitim düzeyi düşük katılımcıların geleneksel Türk aile yapısını muhafaza etme düşünceleri olduğu vurgulanmaktadır. Benzer şekilde, Ünal ve ark. (2012) tarafından yapılan araştırmada, eğitim düzeyi yüksek personelin tutumlarının eğitim düzeyi düşük personele göre daha olumsuz olduğu bulgusuna ulaşılmış ve araştırma sonuçlarında bu durum, yaşlı bakım hizmetinin, eğitim düzeyi yüksek bireyler tarafından vasıfsız iş olarak görüldüğü ve eğitim düzeylerine göre daha üst düzeye sahip bir iş bulma beklentileri ile açıklanmıştır. Araştırma sonucuna paralel şekilde eğitim düzeyi arttıkça yaşlılara yönelik tutumların daha olumsuz olduğu bildiren çalışmalar da mevcuttur (Soyuer ve ark, 2010 ve Güven ve ark. 2012). Bu araştırmanın sonucunun aksine eğitim düzeyi arttıkça yaşlılara karşı olumlu tutumun arttığını saptayan araştırmalar da bulunmaktadır (Courtney ve ark., 2000; Doherty ve ark., 2011 ve Arun ve Pamuk, 2014).

Katılımcıların yaşamının çoğunu geçirdikleri yerleşim birimine göre yaşlılara karşı tutumları incelendiğinde; yaşamının büyük çoğunluğunu küçük şehirde geçirenler ile büyükşehirde geçirenlerin YKTÖ puanları arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir fark bulunamamıştır. Literatürde benzer sonuçlara ulaşan çalışmalar mevcuttur (Hweidi ve Obeisat, 2006; Adkins ve arkç, 2012; (Adıbelli ve ark., 2013 ve Ayoğlu ve ark., 2014).

Araştırmaya katılan personelin 65 yaş ve üzeri yaşlılarla yaşama sürelerine göre yaşlılara karşı tutumları incelendiğinde; 65 yaş ve üzeri yaşlılarla hiç yaşamayanların yaşlılara karşı tutumlarının belirli sürelerde yaşamış diğer gruplardaki katılımcılara göre kıyasla daha olumlu olduğu görülmekle beraber bu gruplar arasında anlamlı fark yoktur. Literatür incelendiğinde yaşlı bir birey ile aynı evde yaşama ile tutum arasında bir ilişki olmadığını saptayan çalışmalar olduğu gibi (Zampieron ve ark., 2012 ve Strugala ve ark., 2016) yaşlı bireylerle birlikte yaşamının tutumları olumsuz yönde etkilediğini bildiren çalışmalar da mevcuttur (Turan ve ark, 2016 ve Seferoğlu ve ark., 2016). Araştırma sonuçlarından 65 yaş üstü yaşlılar ile yaşayan veya yaşamayan grupların yaşlılara yönelik tutumlarının benzer olduğu sonucuna varılabilir.

Katılımcıların meslek gruplarına göre yaşlılığa karşı tutumlarına bakıldığında yaşlı bakım personelinin yaşlılara karşı tutumlarının meslek elemanlarına kıyasla

daha olumlu olduğu görülmekle beraber gruplar arasında anlamlı fark saptanmamıştır. Yapılan literatür araştırmasında yaşlı bakım personeli ile meslek elemanlarının tutumlarını karşılaştıracak bir çalışmaya rastlanmadığı için tartışma imkanı kısıtlıdır. Koç (2017) tarafından sosyal hizmet alanında hizmet veren profesyonel kimselerin yaşlılığa karşı tutumları ve geriatrik yetkinliklerinin tespit edilmesi amacıyla yapılan çalışmada; mesleğe göre yaşlılığa karşı tutum puanları bakımından istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuş ve en yüksekten en düşüğe doğru toplam tutum puanına sahip meslekler; psikolog, sosyal hizmet uzmanı, sağlık servisi çalışanları (doktor, hemşire, diyetisyen ve fizyoterapist), öğretmenler ve çocuk gelişimi olarak sıralanmıştır. Bilindiği üzere huzurevlerinde çalışan meslek elemanı ve bakım personelinin hepsi yaşlılarla ilgilenmekte ve onlarla sürekli iç içe bulunmaktadır. Bu personelin bir kısmı yaşlıların beslenme, temizlik gibi gereksinimlerini giderirken bir kısmı rutin sağlık muayenelerini yapmakta, bir kısmı sosyal açıdan yaşlıları destekleyip sosyal işlevselliklerini arttırırken bir kısmı ise psikolojik incelemelerini yapmakta ve yaşlıların kuruluşa uyum aşamasını yönetmektedir. Buradan çalışmaya katılan personelin sosyal hizmet uzmanı, psikolog, yaşlı bakım elemanı veya diğer mesleklerden olmalarının yaşlılara yönelik tutumları değiştirmede ve tutumların benzer olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Araştırmaya katılan bireylerin yaşlılık alanında eğitim alma durumlarına göre yaşlılığa karşı tutumlarına bakıldığında akademik eğitim aldığı ifade eden katılımcıların yaşlılara karşı tutumlarının yaşlı bakım eğitimi aldığı ve hiç eğitim almadığını ifade eden katılımcılara kıyasla daha olumlu olduğu görülmekle beraber gruplar arasında anlamlı fark saptanmamıştır. Literatürde yaşlılıkla ilgili eğitim almış olmanın yaşlılara karşı tutumu etkilemediğini saptayan bir çok çalışma bulunmakla birlikte (Duru Aşiret ve ark., 2015; Türgay ve ark. 2015; Başer, 2017 ve Koç, 2017) eğitim alma durumunun tutumları olumlu yönde etkilediğini saptayan çalışmaları da mevcuttur (Doherty ve ark., 2011 ve Seferoğlu ve ark., 2016).

Katılımcıların yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumuna göre yaşlılığa karşı tutumlarına bakıldığında memnun olduğunu ifade edenlerin yaşlılara karşı tutumlarının memnun olmadığını ifade edenlere göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir ve bu gruplar arasında ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır. Bu beklenen bir sonuç olmuştur. Yaşlılık alanında

çalışmaktan memnun olan katılımcıların bu sonucu ortaya çıkarmasında mesleki doyumun etkili olduğu düşünülmektedir. Konu ile ilgili literatüre bakıldığında Nilsson ve ark. (2012) 'nın hemşireler ve Zimmerman, ve ark. (2005)'nin huzurevlerinde çalışan bakım personeli ile yaptığı çalışmalarda yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu ile olumlu tutumlar arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Katılımcıların çalışma şartlarından memnuniyet durumuna göre yaşlılığa karşı tutumlarına bakıldığında memnun olduğunu ifade edenlerin yaşlılara karşı tutumlarının memnun olmadığını ifade edenlere göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir ve bu gruplar arasında ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır. Konu ile ilgili literatür incelendiğine; çalışılan yerdeki olumsuz fiziksel şartların, yetersiz ekipman, olumsuz bakım servisi koşulları ve çalışma şartlarının olumsuz tutumla pozitif bir ilişki içinde olduğunu saptayan araştırmalar bulunmaktadır (Nilsson ve ark., 2012 ve Adıbelli ve ark., 2013). Araştırma sonuçlarına göre, araştırmaya katılan yaşlı bakım personeli ve meslek elamanlarından fiziki ve mesleki ihtiyaçları uygun olarak belirlenmiş ve giderilmiş kişilerin daha rahat ve mutlu bir şekilde hizmet verdiğinden dolayı hizmet sundukları yaşlılara yönelik daha olumlu tutumlara sahip olduğu düşünülmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yaşlı bakım alanında çalışan personelin yaşlılara yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacı ile yapılan bu çalışmada, katılımcıların yaşlılara ilişkin tutumlarının pozitif olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Bulgular, katılımcılar tarafından tutum cümlelerine verilen yanıtlar ve sosyo-demografik değişkenler ele alınarak incelendiğinde cinsiyetler, meslek grupları, yerleşim yeri grupları ve yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olduğunu belirten ve memnun olmadığını belirten grupların arasındaki ortalama puan farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır.
- Yaşlılığa ilişkin tutumla ilgili bulgulara bakıldığında, YKTÖ'den alınan puanlara göre; Erkeklerin kadınlara göre; 18-35 yaş aralığındaki katılımcıların diğer gruplardaki katılımcılara göre; evlilerin bekarlara göre; geniş aileye sahip çekirdek aileye sahip olanlara göre; ilköğretim mezunlarının lise mezunları ile lisans ve üstü mezunlara göre; yaşamının büyük çoğunluğunu küçük şehirde geçirenlerin büyükşehirde geçirenlere göre; 65 yaş ve üzeri yaşlılarla hiç yaşamayanların belirli sürelerde yaşamış diğer gruplardaki katılımcılara göre; bakım personelinin meslek elemanlarına göre; akademik eğitim aldığını ifade eden katılımcıların, yaşlı bakım eğitimi aldığını ve hiç eğitim olmadığını ifade eden katılımcılara göre; yaşlılık alanında çalışmaktan memnun olduğunu ifade edenlerin, memnun olmadığını ifade edenlere göre; çalışma şartlarından memnun olduğunu ifade edenlerin, memnun olmadığını ifade edenlere göre yaşlılara yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu saptanmıştır.
- Bu faktörlerden “cinsiyet”, “yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu” ve “çalışma şartlarından memnuniyet durumu” değişkenlerinin buldukları gruplar arasındaki ortalama puan farkının istatistiksel

açından anlamlı olduğu ve bu faktörlerin yaşlılığa yönelik tutumları etkilediği belirlenmiştir.

- Bu faktörler dışında kalan; katılımcıların yaşı, medeni durumu, aile tipi, eğitim düzeyi, yerleşim birimi, yaşlılarla yaşama durumu ve yaşlılık alanında eğitim alma durumlarına göre yapılan analizlerde katılımcıların yaşlılara karşı tutumlarının benzer olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizde bu değişken grupları arasında kısmi farklar bulunsa da bu farklar istatistiki olarak anlamlı olmadığından söz konusu değişkenlerin yaşlılığa yönelik tutumları etkilemediği tespit edilmiştir.

Konu ile ilgili literatür incelendiğinde Türkiye’de gençlerin, yaşlıların, üniversite öğrencilerinin yaşlı bireylere karşı tutumlarını belirlemeye yönelik bir çok çalışma bulunduğu görülmekle birlikte, huzurevlerinde görev yapan sosyal hizmet uzmanı ve psikolog gibi meslek elemanı ve yaşlı bakım personelinin yaşlı bireylere karşı tutumlarını etkileyen faktörleri inceleyen çalışma sayısı oldukça azdır.

Bu çalışma bulguları ve araştırma kapsamında yapılan literatür çalışması kapsamında hizmet sunuculara ve araştırmacılara yönelik öneriler geliştirilmiştir:

- Meslek elemanı ve bakım personelinin yaşlı bireylere ilişkin tutumlarının etkileyen faktörlere dair daha ayrıntılı niteliksel araştırmaların yapılması söz konusu personelin yaşlılara yönelik olumlu tutumlarının artmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Meslek elemanı ve bakım personelinin yaşlılara yönelik tutumlarına ilişkin daha geniş örnekleme gerçekleştirilecek çalışma sayısı artırılmalıdır.
- Yaşlılara yönelik tutum ve ayrımcılık düzeyinin belirlenmesi kapsamında huzurevlerinde çalışan örneklem gruplarının tercih edilmesinin, verilerin kısıtlı olduğu görülen bu alanda, değişkenler arasındaki ilişkinin daha sağlıklı bir şekilde test edilmesine olanak sağlayacağı düşünülmektedir.
- Çalışmanın diğer illerde de uygulanması huzurevlerinde çalışan meslek elemanı ve yaşlı bakım personeli profiline tam olarak ortaya konmasına katkı sağlayacaktır.

- Benzer ölçek ve testlerin AÇSHB'na bağlı yaşlı hizmet kuruluşlarında hizmet veren personele yönelik hizmet içi eğitim programlarında ön test ve son test olarak uygulanması önerilmektedir. Böylelikle tutum profili somutlaştırılmış olacaktır. Ayrıca yaşlılık alanında hizmet verecek personel seçiminde tutum ölçümünün yapılmasının, kişilerden daha yüksek verimin elde edilmesinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Hizmet sağlayan meslek elemanı ve yaşlı bakım personelinin bu alanda yetiştirilmesi adına eğitim modülleri ve içeriklerinin iyileştirilmesi ve ölçüm araçlarının kullanılması önemlidir. Gerontolojik içeriğin fakültelerdeki müfredatta, yaşlı bakım personelinin sertifikasyonunda ve kurumların hizmet içi eğitim programlarında daha geniş yer tutması önem arz etmektedir.
- Tüm yaşlı bakım personeline yaşlılara ve yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumla ilgili empati oluşturmaya dayalı eğitimler verilmelidir.
- Yaşlı bakımı gibi hassas bir hizmetin ilköğretim düzeyinde eğitim almış kişiler tarafından yerine getirilmesinin çeşitli bakım sorunlarına yol açacağı düşünülmektedir. İşe alım süreçlerinde kısa süreli bir yaşlı bakım eğitimi sonrası alınan yaşlı bakım sertifikası dışında bir eğitim şartı aranmadığından bu bireylerin yaşının fizyolojik ve psikolojik durumlarını ve ihtiyaçlarını algılamalarının zor olacağı düşünülmektedir. Yaşlı bakım personeli istihdamına lise eğitim düzeyi veya bu alanda önlisans eğitimi alma kriteri getirilmelidir.
- Yaşlılara iletişime yönelik hizmet içi eğitim sayısı artırılmalıdır.
- Yaşlı bireylere yönelik tutuma ilişkin yaşlı bakım personeline odaklanan Türk kültürüne özgü bir ölçme aracı geliştirilmelidir.
- AÇSHB'na bağlı resmi huzurevlerinde çalışan meslek elemanı ve yaşlı bakım personelinin yaşlılara karşı tutumları belirli aralıklarla değerlendirilmelidir. Bu konuda eylem planlarında hedef ve stratejiler belirlenmelidir.
- Huzurevlerinde çalışan sosyal hizmet uzmanı sayısı kurumda kalan yaşlı sayısına oranlanarak istihdam edilmeli ve artırılmalıdır.

- Yapılan çalışmada çalışma şartlarından memnuniyet durumunun yaşlılığa yönelik tutumları etkilediği gerçeğinden yola çıkılarak meslek elemanı ve yaşlı bakım personelinin fiziksel ve mesleki ihtiyaçlarının belirlenerek çalışma şartlarının ihtiyaçlara göre düzenlenmesinde fayda bulunduğu düşünülmektedir.

ÖZET

Yaşlı Bakım Alanında Çalışan Personelin Yaşlılara Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Ankara Örneği

Yaşam süresi ve kalitesinin artması, doğum oranlarının düşmesi gibi demografik göstergelerdeki eğilimler dünyada ve Türkiye’de yaşlı nüfusun artacağını göstermektedir. Tüm bu demografik değişimler sonucu bakım hizmetleri önem kazanmakta ve yaşlılara hizmet veren bakım kuruluşlarına ihtiyaç artmaktadır. Bu kuruluşlarda yaşlı bireylerle yüz yüze iletişim halinde olan meslek elemanları ve bakım personelinin yaşlılara yönelik tutum düzeylerinin ve bu tutumları etkileyen faktörlerin belirlenmesi bakımın kalitesi açısından önemlidir.

Bu çalışmanın amacı yaşlı bakım alanında çalışan personelin yaşlı bireylere yönelik tutumlarını belirlemek ve bu tutumları çeşitli sosyal değişkenler açısından değerlendirmektir. Araştırma Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı Ankara’daki resmi huzurevinde yapılmıştır. Araştırma evrenini bu huzurevlerinde çalışan meslek elemanı ve bakım personelleri oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gitmeden evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir ve araştırmayı kabul eden 334 kişiye ulaşılmıştır. Veri toplama da literatür incelemeleri sonucu oluşturulan “sosyo-demografik soru formu” ve “Kogan Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği” (YKTÖ) kullanılmıştır. Katılımcıların YKTÖ’den aldıkları puan ortalaması 91,37’dir ve bu sonuç personelin yaşlılara karşı pozitif tutuma sahip olduğunu göstermektedir.

Analizler sonunda cinsiyet, yaşlılık alanında çalışmaktan memnuniyet durumu ve çalışma şartlarından memnuniyet durumunun bakım personelinin yaşlılara yönelik tutum düzeyini etkileyen faktörler olduğu anlaşılmaktadır. Bu faktörler dışında kalan, katılımcıların yaşı, medeni durumu, aile tipi, eğitim düzeyi, yerleşim birimi, yaşlılarla yaşama durumu ve yaşlılık alanında eğitim alma durumlarına göre yaşlılara karşı tutumlarının benzer olduğu, bu faktörlerin yaşlığa karşı tutumları etkilemediği tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Bakım Personeli, Sosyal Hizmet, Tutum, Yaşlı bakımı, Yaşlılık.

SUMMARY

Determination of the Factors Affecting the Attitudes of Care Staff Towards Elders in Elderly Care Field : Ankara Sample

Length of life and quality, the trends in demographic indicators such as falling birth rates indicate that the elderly population will increase in Turkey and in the world. As a result of all these demographic changes, care services gain importance and the need for care institutions serving the elderly increases. Determining the attitudes of the professional staff and care staff who are in face-to-face communication with the elders in these institutions towards the elders and the factors affecting these attitudes is important for the quality of care.

The aim of this study is to determine the attitudes of the personnel working in the field of elderly care towards the elder individuals and to evaluate these attitudes in terms of various social variables. The research was conducted in the official nursing home in Ankara, which is affiliated to the Ministry of Family, Labor and Social Services. The research population consists of professional staff and care staff working in these nursing homes. In the research, it is aimed to reach the whole population without going to sample selection and 334 people who accepted the study were reached. The socio-demographic questionnaire and Kogan's Attitude Toward Old People (KOAP) were used in data collection. The mean score of the participants from the KOAP is 91,37 and this result shows that the staff has a positive attitude towards the elders.

At the end of the analyzes, it is understood that gender, satisfaction with working in the field of old age and satisfaction with working conditions are the factors affecting the attitude level of care personnel towards the elders. Apart from these factors, it was determined that the participants' attitudes towards the elders were similar according to their age, marital status, family type, level of education, accommodation unit, living conditions with the elders and receiving education in the field of old age, and these factors did not affect the attitudes towards the elders.

Key words: Care Staff, Social Work, Attitude, Elderly Care, Old Age.

KAYNAKLAR

- ACIMIŞ N, MAS N, ÖZER A, MAS R, ÖZKÖMÜR E (2006). Türk Görsel Medyasında Yaşlılığın Sunumu. V. Ulusal Geriatri Kongresi Kitabı. Türk Geriatri Vakfı. Antalya.
- ADIBELLİ D (2010). Hemşirelerin Geriatrik Hasta Bakımında Karşılaştıkları Güçlüklerin ve Tutumlarının Belirlenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- ADIBELLİ D, TÜRKOĞLU N, KILIÇ D (2013). Öğrenci Hemşirelerin Yaşlılığa İlişkin Görüşleri ve Yaşlılara Karşı Tutumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 2-8.
- ADKINS DM., MAYHEW SL, GAVAZA P, RAHMAN S (2012). Pharmacy students' attitudes toward geriatric nursing home patients. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 76-81.
- AFARIGAN B, ABEDİ HA (2016). Investigating the relationship between ageism and some demographic aspects in offering nursing care to elder patients of Al-zahra hospital. *International Journal of Medical Research & Health Sciences*, **12**(5), 233-238.
- AKDEMİR N, AKYAR İ. Geriatri Hemşireliği. Erişim Ardesi: [\[http://www.akadgeriatri.org/managete/fu_folder/2009-02/html/2009-1-2-073-081.htm\]](http://www.akadgeriatri.org/managete/fu_folder/2009-02/html/2009-1-2-073-081.htm) Erişim Tarihi: 25/9/2018.
- AKDEMİR N, ÇINAR, F, GÖRGÜLÜ Ü (2007). Yaşlılığın Algılanması ve Yaşlı Ayrımcılığı. *Turkish Journal of Geriatrics*, 215-222.
- ALMENDAREZ B, Ashley J, BALDWIN K, BROOME B, COUNTS M (2003). Handbook of Geriatric Nursing Care. Second Edition. Philadelphia.
- ARPACI F (2005). Farklı Boyutlarıyla Yaşlılık. Türkiye İşçi Emeklileri Derneği Eğitim ve Kültür Yayınları. Ankara.
- ARTAN T (2019). Huzurevlerinde Sosyal Hizmet Uygulamaları. *Yaşlılık ve Sosyal Hizmet*. Nika Yayınevi. Ankara. 211-228.

- ARUN Ö, PAMUK D (2014). Kurumsal Bakım Sektöründe Ageism: Yaşlı Bakım Personelinin Yaşlanma ve Yaşlılığa İlişkin Ayrımcı Tutumlarının Nedenleri ve Müdahale Önerileri. *Mediterranean Journal of Humanities*, **4(2)**: 19-33.
- ASPB. (2017a). *Türkiye'de Yaşlı Bakım Hizmetleri Raporu*. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Ankara.
- ASPB. (2017b). 2016 Yılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Faaliyet Raporu. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Ankara.
- AYOĞLU F, KULAKÇI H, KUZLU AYYILDIZ T, KORKMAZ ARSLAN G, VEREN F (2014). Attitudes of Turkish Nursing and Medical Students Toward Elderly People. *Journal of Transcultural Nursing*, **25(3)**: 241-248.
- BAHAR G, BAHAR A, SAVAŞ H (2009). Yaşlılık ve Yaşlılara Sunulan Sosyal Hizmetler. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 85-97.
- BAŞER G (2017). Huzurevinde Çalışan Bakım Personelinin Yaşlılara Karşı Tutum ve Ayrımcılık Düzeyleri . Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- BAYOĞLU AS (2011). Yaşlanma Sürecinde Sosyal Dışlanmaya Karşı Güçlendirme Temelli Sosyal Hizmet Müdahalesi. (Editör: Y. Özkan) Sosyal Dışlanma ve Aile: Sosyal Hizmet Müdahalelerinde Güçlendirme Yaklaşımı. Maya Akademi. Ankara. 123-136.
- BEĞER T, YAVUZER H (2012). Yaşlılık ve Yaşlılık Epidemiyolojisi. *Klinik Gelişim*, 25-55.
- BULUT E, ÇİLİNGİR D (2016). Yaşlı Ayrımcılığı ve Hemşirelik Bakımına Yansımaları. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 446-449.
- CANLI ÖZER Z, TERKEŞ N (2014). Evaluation of Nursing Students' Attitudes Toward Ageism in Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* , 2512-2515.
- CEYLAN H, ÖKSÜZ M (2015). Sosyal Hizmet Lisans Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Journal of International Social Research*, **8(39)**.

- COFFEY A, WHITEHEAD N (2015). Healthcare assistants' attitudes towards older people and their knowledge about ageing. *Nursing Older People*, (1) 24-30 .
- COURTNEY M, TONG S, WALSH A (2000). Acute-care nurse's attitudes toward older patients: a literature review. *International Journal of Nursing Practice*, 6(2): 62-69.
- ÇAĞLAR T (2019). Yaşlıya Bakım Verenlerle Çalışma. *Yaşlılık ve Sosyal Hizmet* Nika Yayınevi. Ankara. 104-126.
- ÇİLİNGİROĞLU N, DEMİREL S (2004). Yaşlılık ve Yaşlı Ayrımcılığı. *Türk Geriatri Dergisi*, 225-230.
- ÇOHAZ A (2012). Türkiyede'ki Mevcut Bakım ve Rehabilitasyon Hizmetleri. Evde Sağlık ve Bakım Hizmetlerinde Mevcut Durum ve Gelecek İçin Öneriler. İzmir. 331-343.
- DAMULAK P, HALIMATUS M, ANITA R (2015). Attitude towards the Elderly among Healthcare Related Students in Malaysia. *International Journal of Health Sciences and Research*, 248-258.
- DANIŞ MZ (2004). Yaşlıların Evde Bakım Gereksinimleri ve Evde Bakıma İlişkin Düşünceleri. Güç Vak Yayınları. Ankara.
- DANIŞ MZ, GÜNAY G (2019). Yaşlılık Döneminde Karşılaşılan Psikososyal Sorunlar. *Yaşlılık ve Sosyal Hizmet*. Nika Yayınevi. Ankara. 43-66.
- DANIŞ Z, KARA Z, ÇOLAK F, KIRPIK S, AYYILDIZ A (2015). Sosyal Hizmet ve Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Yaşlılara Yönelik Tutumları. *Tarih Okulu Dergisi*, 539-559.
- DOHERTY M, MITCHELL E, O'NEILL S (2011). Attitudes of Health Care Workers Towards Older People in a Rural Population: A Survey Using The Kogan Scale. *Nursing Research and Practice*, 1-7.
- DURGUN B, TÜMERDEM Y (1999). Kentleşme ve Yaşlılara Sunulan Hizmetler. *Türk Geriatri Dergisi*, 115-120.
- DURU AŞİRET G, TÜRTEK KAYMAZ T, CANBOLAT Ö, KAPUCU S (2015). Hemşirelerin yaşlıya ilişkin tutumları. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 17(1): 10-20.

- DUYAN V (2000). Yaşlılık ve Gerontolojik Sosyal Hizmet. *Antropoloji ve Yaşlılık*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayınları.
- DUYAN V (2010). Sosyal Hizmet: Temelleri, Yaklaşımları, Müdahale Yöntemleri". Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayınları. Ankara.
- DUYAN V, SAYAR Ö, ÖZBULUT M (2008). Sosyal Hizmeti Tanımak ve Anlamak. Sosyal Çalışma Yayınları. Ankara.
- EMİROĞLU V (1995). Yaşlılık ve Yaşlının Sosyal Uyumu. Ankara: Şafak Matbaacılık.
- EYHGM. (2010). Bakım Hizmetleri Stratejisi ve Eylem Planı. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Ankara.
- EYHGM. (2012). II. Uluslararası Katılımlı Yaşlı Bakım Modelleri ve Rehabilitasyon Turizmi Kongresi ve III. Geriatrik Fizyoterapi Kongresi. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. İzmir.
- EYHGM. (2018a). Türkiye'de Yaşlılara Yönelik Hizmetler, Kurumsal Yaşlı Bakımı ve Kurumsal Yaşlı Bakımında İllerin Durumu. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Ankara.
- EYHGM. (2018b). Engelli ve Yaşlı Bireylere İlişkin İstatistik Bilgiler. Ankara: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- FADİLOĞLU Ç (2006). Yaşlılığın Toplumsal Boyutu. Meta Basım. İzmir.
- FENGE L (2001). Empowerment and community care-protecting the 'voice' of older people. *Journal of Social Welfare and Family Law* , 527-439.
- GALLEGHER S, BENNETT K, HALFORD J (2006). A comparison of acute and long-term health-care personnel's attitudes towards older adults. *International Journal of Nursing Practice*, 273-279.
- GORMAN M (1999). Development and the Rights of Older People. The Aging and Development Report: Poverty, Independence and the World's Older People.
- GÖÇER Ş (2012). Hacılar İlçe Merkezinde Yaşlılarla Yaşayan Bireylerin Yaşlılık ve Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi. Kayseri.

- GÜVEN Ş, UÇAKAN MUZ G, EFE ERTÜRK N (2012). Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları ve Bu Tutumların Bazı Değişkenlerle İlişkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 99-105.
- HABLEMİTOĞLU Ş, ÖZMETE E (2010). Yaşlı Refahı: Yaşlılar İçin Sosyal Hizmet. Kilit Yayınları. Ankara.
- HAWKINS M J (1996). College Students' Attitudes Toward Elderly Persons. *Educational Gerontology*, 22(3), 271-279.
- HEYCOX K, HUGHES M (2006). Social work students' attitudes towards and interest in working with older people: an exploratory study. *Advances in Social Work and Welfare Education*, 6-14.
- HWEIDI I, OBEISAT S (2006). Jordanian nursing students' attitudes toward the elderly. *Nurse Education Today*, **26**: 23-30.
- İÇLİ G (2008). Yaşlılar ve Yetişkin Çocuklar. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*. 29-38.
- KAĞITÇIBAŞI Ç (1999). Yeni İnsan ve İnsanlar. Evrim Yayınevi. İstanbul.
- KALINKARA V (2016). Temel Gerontoloji Yaşlılık Bilimi. Nobel Yayıncılık. Ankara.
- KAM P (1996). Empowering elderly people: A community work approach. *Community Development Journal* , 230-240.
- KARAKUŞ B (2019a). Türkiye'de Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Dışındaki Kurumların Yaşlı Hizmetleri ve Bu Hizmetlere İlişkin Mevzuat Durumu. Yaşlılık ve Sosyal Hizmet. Nika Yayınevi. Ankara. 307-343.
- KARAKUŞ B (2019b). Türkiye'de Yaşlılara Yönelik Hizmetler ile Bu Hizmetlere İlişkin Kurumsal Yapı ve Mevzuat: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının Yaşlılara Yönelik Hizmetleri. Yaşlılık ve Sosyal Hizmet. Nika Yayınevi. Ankara. 263-305.
- KILIÇCI Y (1988). Yaşlılığın Uyum Sorunları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41-45.
- KINSELLA K, VELKOFF V (2001). An Aging World: International Population Reports. Washington: U.S Government Printing Office.

- KİTE M, STOCKDALE G, WHITLEY B, JOHNSON B (2005). Attitudes Toward Younger and Older Adults: an Updated Meta-Analytic Review. *Journal of Social Issues*, **61**, 241-266.
- KOÇ A, YILDIRIM R, GÜRCÜ M, VEFİKULUÇAY D (2013). Assessing Young Univerwsity Students' Behaviour Regarding Age Discrimination. *The Annals of Eurasian Medicine*, **1(3)**: 49-55.
- KOÇ NE. (2017). Sosyal Hizmet Alanında Çalışan Profesyonellerin Yaşlılığa Karşı Tutumlarının ve Geriatrik Yetkinliklerinin Belirlenmesi: Ankara Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Ankara.
- KORKUT G (2019). Yaşlılık ve Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar. Yaşlılık ve Sosyal Hizmet. Nika yayınevi. Ankara. 147-169.
- KOWAL P, DOWD J (2001). Proposed workinf Definition of An Older Person in Africa for the MDS Project. Definition of An Older Person.
- KÖSE G, AYHAN H, TAŞTAN S, İYİĞÜN E, HATİPOĞLU S, AÇIKEL C (2015). Sağlık Alanında Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 145-151.
- KULAKÇI H (2010). Hemşirelik Lisans Programı Birinci ve Dördüncü Dınıf Öğrencilerinin Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Düşüncelerinin ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi HEmşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 15-22.
- KURT G (2008). Türkiye'de Yaşlılık Olgusuna Sosyolojik Bir Bakış (Sivas İl Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi. Sivas.
- LADITKA S, FISHER M, LADITKA J, SEGAL D (2004). Attitudes About Aging and Gender Among Young, Middle Age, and Older College-Based Students. *Educational Gerontology*, **30**: 403-421.
- LAMBRINOU E, SOUTZİ P, KALOKERINOU A, LEMONIDOU C (2009). Attitudes and Knowledge of the Greek Nursing Students Towards Older People. *Nurse Education Today*, **29(6)**: 617-622 .
- LORETTO W, DUNCAN C, WHITE P (2000). Ageism and Employment: Controversies, Ambiguities and Younger People's Perceptions. *Ageing and Society*. (**20**) 279-302.

- MANCILIK A (2015). Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Müracaatçı Olarak Yaşlılarla Çalışma ve Yaşlılara Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Ankara.
- MCCONATHA J, HAYTA V, RIESER-DANNER L, MCCONATHA D, POLAT T (2004). Turkish and U.S Attitudes Toward Aging. *Educational Gerontology*, 169-182.
- MCCONATHA J, SCHNELL F, VOLKWEIN K, RILEY L, LEACH E (2003). Attitudes towards aging: A comparative analysis of young adults from the United States and Germany. *International Journal of Aging and Human Development*, (51) 206-217.
- NEUGARTEN B, NEUGARTEN D (1964). Age and Ageing Society . *Daedalus*, 199-206.
- NİLSSON A, LINDKVIST M, RASMUSSEN B, EDVARDSSON D (2012). Staff attitudes towards older patients with cognitive impairment: need for improvements in acutecare. *Journal of Nursing Management*, 20(5): 640-647.
- ONARCAN M (2012). Evde Sağlık ve Bakım Hizmetlerinde Mevcut Durum ve Gelecek İçin Öneriler. II. Uluslararası Katılımlı Yaşlı Bakım Modelleri ve Rehabilitasyon Turizmi Kongresi ve III. Geriatrik Fizyoterapi Kongresi. İzmir. 179-186.
- ÖZ F (2002). Yaşamın Son Evresi: Yaşlılık Psikososyal Açıdan Gözden Geçirme. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Kriz Dergisi* 10(2): 17-28.
- ÖZDEMİR Ö (2009). Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Ankara.
- ÖZKAN Y, BAYOĞLU A (2011). Ageism: College Students' Perceptions About Older People. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 107-115.
- ÖZMENLER N (2001). Yaşlılık Çağı Depresyonları. *Duygudurum Dizisi* , 109-115.
- ÖZMETE E (2016). *Türkiye İçin Yaşlı Bakım Modeli Raporu* . Ankara: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- ÖZMETE E (2019). Yeni Yüzyılda Yaşlanma İçin Gündem: Temel Kavramlar ve Yaklaşımlar. *Yaşlılık ve Sosyal Hizmet*. Nika Yayınevi. Ankara. 11-29.
- SAĞLIK BAKANLIĞI. (2000). *Yaşlı Sağlığı*. Ankara: Sağlık Bakanlığı.

- SANTOSH A, KUMAR A, VARADARAIA R (2016). Attitude of Medical Students in Davangere towards Older People and Willingness to Consider a Career in Geriatric Medicine. *National Journal of Research in Community Medicine*, **5 (3)**: 155-159.
- SEFEROĞLU M, YILDIZ D, BÜYÜKKOYUNCU PEKEL N, YILDIZ A, TUFAN F (2016). Attitudes of neurology specialists toward older adults. *Aging Clinical and Experimental Research*, 787-792.
- SERPEN A, PURUTÇUOĞLU E (2017). Social Work Students Attitudes Toward Elderly People: Sample of Ankara University. *International Conference on Research in Education and Science (ICRES)* ICRES Publishing. Kuşadası. 175-182.
- SODERHAMN O, LINDERCRONA C, GUSTAVSSON SM (2001). Attitudes Toward Older People Among Nursing Students and Registered Nurses in Sweden. *Nursing Education Today*, **21(3)**: 225-229.
- SOYGÜR H (2000). Bakımevlerinde Yaşlı Bakımı ve Psikolojik Değerlendirme. *Demans Disizi*, 31-40.
- SOYUER F, ÜNALAN D, GÜLESER N, ELMALI F (2010). Sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve bu tutumların bazı demografik değişkenlerle ilişkisi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, **3(2)**: 20-25.
- STRUGALA M, TALARSKA D, WYSOCKI J (2016). Attitudes towards the Elderly among Nursing Students in Poland – Initial Finding. *Journal of Geriatrics & Geriatric Research*, **(5)**: 1-8.
- SUGETİREN A (2012). Yaşlı Bakımı Hizmetlerinde Uygulama Modelleri ve Yeni Yaklaşımlar. II. Uluslararası Katılımlı Yaşlı Bakım Modelleri ve Rehabilitasyon Turizmi Kongresi ve III. Geriatrik Fizyoterapi Kongresi İzmir. 229-232.
- SUNTOO R (2012). Population Ageing and The Theory of Demographic Transitin: The Case of Mauritius. *University Of Mauritius Research Journal*, 2-18.
- T.C. RESMÎ GAZETE. (2016). *Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ 2016/12*.
- T.C. RESMÎ GAZETE. (1987). *Kamu Kurum ve Kuruluşları Bünyesinde Açılacak Huzurevlerinin Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik*.

- T.C. RESMÎ GAZETE. (2001). *Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği*.
- T.C. RESMÎ GAZETE. (2008). *Özel huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım Merkezleri Yönetmelik*.
- T.C. RESMÎ GAZETE. (2015). *Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşları Tarafından Evde Sağlık Hizmetlerinin Sunulmasına Dair Yönetmelik*.
- TOMANBAY İ (2007). Yaşlılara Yönelik Sosyal Hizmetler . Ankara: Hacettepe Üniversitesi Geriatrik Bilimler Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- TURAN E, YANARDAĞ M, METİNTAŞ S (2016). Attitudes of students of health sciences towards the older persons. *Nurse Education Today*, 53-57.
- TÜİK. (2007). Aile Yapısı Araştırması. Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
- TÜİK. (2013). Nüfus Projeksiyonları, 2013-2075. Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni. Ankara.
- TÜİK. (2015). İstatistiklerle Yaşlılar. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.
- TÜİK.(2017) İstatistiklerle Yaşlılar 2016. [Erişim Adresi: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24644>] Erişim Tarihi: 21/09/2018.
- TÜİK. (2018). İstatistiklerle Yaşlılar 2017. Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
- TÜİK. (2018). Nüfus Projeksiyonları 2018-2080. Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
- TÜİK. (2019a). İstatistiklerle Yaşlılar 2018. Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
- TÜİK (2019b) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları,2018. Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
- TÜRGAY A, ŞAHİN S, ŞENUZUN AYKAR F, SARİ D, ÖZER ZC (2015). Attitudes of Turkish nursing students toward elderly people. *European Geriatric Medicine*, **6**: 267-270.
- UCUN Y, MERSİN S, ÖKSÜZ E (2015). Gençlerin Yaşlı Bireylere Karşı Tutumu. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1143-1149.

- ÜNALAN D, SOYUER F, ELMALI F (2012). Geriatri Merkezi Çalışanlarında Yaşlı Tutumunun Değerlendirilmesi. *Kafkas Tıp Bilimleri Dergisi*, 115-120.
- VEFİKULUÇAY D (2008). Üniversitede Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- YILDIRIM H (2012). Türkiye'deki Bakım Modelleri. II. Uluslararası Katılımlı Yaşlı Bakım Modelleri ve Rehabilitasyon Turizmi Kongresi ve III. Geriatrik Fizyoterapi Kongresi İzmir. 187-201.
- YILMAZ M, ALTINOK M, BADEL P, DARICI M, SUNGUR M (2012). Genç Erişkinlerin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları. *Turkish Journal of Geriatrics*, **15(4)**; 416-423.
- ZAMPIERON A, SARAIVA M, CORSO M, BUJA A (2012). An International Survey On Attitudes Of Renal Nurses Towards Older People. *Journal of Renal Care*, 1-9.
- ZASTROW C (2013). *Sosyal Hizmete Giriş*. Nika Yayınları. Ankara.
- ZEHİRLİOĞLU L, HAKVERDİOĞLU YÖNT G, BAYAT E, GÜNAY B (2015). Hemşirelerin Yaşlılara Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik E-Dergisi*, 10-18.
- ZIMMERMAN S, WILLIAMS CS, REED PS, BOUSTANI M, PREISSE J, HECK E (2005). Attitudes, Stress, and Satisfaction of Staff Who Care for Residents With Dementia. *The Gerontologist*, **45(1)**: 96-105.
- ZUBAROĞLU YANARDAĞ M (2019). Sosyal Hizmet Mesleğinde Gereontolojik ve Geriatrik Boyut Üzerine Bir İnceleme. *Yaşlılık ve Sosyal Hizmet*. Nika Yayınevi. Ankara. 32-42.
- ZYEREV Y (2013). Attitude Towards Older People Among Malawian Medical and Nursing Students. *Journal of Educational Gerontology*, **(39)**: 57-66.

EKLER

EK:1 Aydınlatılmış Onam Formu

Araştırmanın adı: “Yaşlı Bakım Alanında Çalışan Personelin Yaşlılara Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Ankara Örneği”

Sayın Gönüllü,

Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri kapsamında planlanmış olan yukarıda adı yazılı araştırmaya katılmak üzere davet edilmiş bulunuyorsunuz. Bu araştırmada yer almayı kabul etmeden önce, araştırmanın ne amaçla yapılmak istendiğini anlamanız ve kararınızı bu bilgilendirme çerçevesinde özgürce vermeniz gerekmektedir. Aşağıdaki bilgileri lütfen dikkatlice okuyunuz, sorularınız olursa sorunuz ve açık yanıtlar isteyiniz.

Bu araştırma ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı Ankara'daki resmi huzurevinde çalışan meslek elemanı ve bakım personellerinin yaşlı bireylere yönelik tutumlarını belirlemek ve bu tutumları çeşitli sosyal değişkenler açısından değerlendirmek amaçlanmaktadır. Araştırma evrenini Ankara'daki resmi huzurevlerinde çalışan meslek elemanı ve bakım personelleri oluşturmaktadır. Araştırmada tam sayım yöntemi benimsenerek evrenin tamamına ulaşılması planlanmaktadır.

Araştırmada kullanılacak materyali Ankara ilindeki resmi huzurevlerinde görev yapan meslek elemanı ve bakım personeline anket yapılarak elde edilecek veriler oluşturacaktır. Araştırma verilerinin toplanmasında huzurevlerinde çalışan meslek elemanı ve bakım personeline ait sosyo-demografik bilgileri ortaya koymak amacı ile Sosyo-Demografik Bilgi Formu ve yaşlı bakım alanında çalışan personelin yaşlı bireylere yönelik olumlu ve olumsuz tutumlarını belirlemek amacı ile “Kogan Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği Türkçe Formu (Kılıç ve Adıbelli (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan) kullanılacaktır. Anket formları gönüllü katılımcılar tarafından doldurulacaktır.

Anket formlarından elde edilen verilerin analizi SPSS programı kullanılarak değerlendirilecektir. Yaşlı bakım alanında çalışan personelin sosyo-demografik bilgilerinin ortaya konması için gerekli aritmetik ortalamalar alınıp tablolar hazırlanacaktır. Yaşlı bakım alanında çalışan personelin yaşlılara yönelik tutumlarını belirlemek amacı ile personelin tutum ölçeği puanları Anova ve T testi kullanılarak belirlenecek, tutumları etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla regresyon analizi yapılacaktır.

Anket formlarının doldurulma süresi ortalama 5-10 dakika aralığında yer almaktadır. Vermiş olduğunuz bilgiler araştırmacı tarafından gizli tutulacak, herhangi bir surette diğer kişi, kurum/kuruluşlar ile bilgileri paylaşılmayacaktır.

Bu araştırmada yer almak tümüyle sizin isteğinize bağlıdır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz uya da başladıktan sonra yarıda bırakabilirsiniz. Bu araştırmanın sonuçları bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Araştırmadan çekilmeniz ya da araştırmacı tarafından çıkarılmanız halinde, sizinle ilgili veriler kullanılmayacaktır. Ancak veriler bir kez anonimleştikten sonra araştırmadan çekilmeniz mümkün olmayacaktır. Sizden elde edilen tüm bilgiler gizli tutulacak araştırma yayımlandığında da varsa kimlik bilgilerinizin gizliliği korunacaktır.

Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlanmadan önce gönüllülere verilmesi gereken bilgileri içeren metni okudum. Eksik kaldığını düşündüğüm konularda sorularımı araştırmacıya sordum ve doyurucu yanıtlar aldım. Yazılı ve sözlü olarak tarafıma sunulan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anladığım kanısındayım. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğim konusunda yeterince zaman tanındı. Bu koşullar altında, araştırma kapsamında elde edilen şahsıma ait bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını, gizlilik kurallarına uyulmak kaydıyla sunulmasını ve yayınlanmasını, hiçbir baskı ve zorlama altında kalmaksızın, kendi özgür irademle kabul ettiğimi beyan ederim.

Tarih / İmza:

Tarih / İmza:

Katılımcının adı soyadı:

Araştırmacının adı soyadı:

EK:2 Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Değerli katılımcı,

Bu çalışmada, yaşlı bakım alanında çalışan personelin yaşlılara yönelik tutumlarının ve bu tutumları etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Anket sorularına verilen yanıtların doğruluğu araştırmanın sonuçları için önem arz etmektedir. Anket için vereceğiniz tüm bilgiler saklı tutulacak ve bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katılımınız için teşekkür ederim.

Mehmet GÖKDAL

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

- 1) Cinsiyetinizi işaretleyiniz.
 1. Kadın ()
 2. Erkek ()
- 2) Kaç Yaşındasınız?
- 3) Medeni Durumunuz nedir?
 1. Bekar ()
 2. Evli ()
 3. Diğer ()
- 4) Eğitim durumunuz nedir?
 1. İlköğretim ()
 2. Lise ()
 3. Önlisans ()
 4. Lisans ()
 5. Yüksek lisans ve üzeri ()

5) Mesleğiniz nedir?

1. Sosyal Hizmet Uzmanı ()
2. Psikolog ()
3. Sosyolog ()
4. Yaşlı bakım elemanı ()
5. Diğer ()

6) Çalıştığınız Kurumun ismi?

7) Yaşamınızın çoğunu geçirdiğiniz yerleşim birim hangisidir?

1. Büyükşehir ()
2. Küçükşehir ()
3. İlçe ()
4. Köy ()

8) Aile tipiniz hangisidir?

1. Çekirdek Aile ()
2. Geniş Aile ()
3. Diğer (açıklayınız)

9) Şimdiye kadar 65 yaş ve üzeri yaşlı/yaşlılar ile birlikte yaşadınız mı?
(Cevabınız evet ise ne kadar süredir birlikte yaşıyorsunuz?)

1. Evet süredir birlikte yaşadım/yaşıyorum.
2. Hayır hiç yaşamadım ()

10) Yaşlılık alanında daha önce herhangi bir eğitim aldınız mı?

1. Evet ()
2. Hayır () (12 nci soruya geçiniz)

11) Yaşlılık alanında aldığınız eğitimin türü?

12) Yaşlılık alanında ne kadar süredir çalışıyorsunuz?

..... yıl ay

13) Yaşlılık alanında çalışmaktan memnun musunuz?

1. Evet
2. Hayır

14) Çalışma şartlarınızdan memnun musunuz? Hayır ise nedenini belirtiniz.

1. Evet ()
2. Hayır ()

EK:3 Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği

Değerli Katılımcı,

Aşağıda yer alan ölçekte bulunan her bir maddeyi dikkatli bir şekilde okuyarak, size en uygun seçeneği işaretleyiniz. Her bir madde için bir yanıt olmalıdır.

Katılımınız için teşekkürler.

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Biraz katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1-Yaşlılar, kendi yaşlılarıyla aynı mahallelerde yaşamalıdır.						
2-Yaşlılar, her yaş grubundaki insanlarla aynı mahallelerde yaşamalıdır.						
3-Yaşlıların farklı huyları vardır, onları neyin memnun ettiğini anlamak zordur.						
4-Yaşlılar diğer insanlar ile aynıdır, onları anlamak gençleri anlamak kadar kolaydır.						
5-Yaşlılar, kendi bildiğini okur ve değişmezler.						
6-Yaşlılar, şartlar gerektirdiğinde yeni düzenlemelere uyum sağlarlar.						
7-Yaşlıların evleri kirlî, dağınık ve bakımsızdır.						
8-Yaşlıların evleri temiz, düzenli ve bakımlıdır.						
9-İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olmazlar.						
10-İnsanlar yaşlandıkça daha bilge ve akıllı olurlar.						
11-Yaşlılar insanları sıkıntıya sokar ve rahatsız ederler.						
12-Yaşlılarla birlikte olmak huzur vericidir.						
13-Yaşlılar, "geçmiş hikayeleri" ile diğer insanları sıkırlar.						
14-Yaşlıların "geçmiş hikayeleri" ilgi çekicidir.						
15-İyi bir komşuluk için; yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insan olmamalıdır.						
16-İyi bir komşuluk için; yaşadığımız yerde çok sayıda yaşlı insanın olması güven vericidir.						
17-Genelde yaşlılar birbirine benzer.						
18-Yaşlıların birbirinden farklı özellikleri vardır.						
19-Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde dağınık ve kirlidirler.						
20-Yaşlılar, kişisel görünüşlerinde son derece temiz ve düzenlidirler.						
21-Yaşlılar, alıngan, huysuz ve aksidirler.						
22-Yaşlılar, neşeli, uzlaşılabilir ve iyi huyludurlar.						
23-Yaşlılar, genç neslin davranışlarını sürekli eleştirirler.						
24-Yaşlılar, genç neslin davranışlarını anlayışla karşırlarlar.						
25-Yaşlılar, diğer insanlara göre daha fazla sevgi isterler.						
26-Yaşlılar, diğer insanlarla aynı oranda sevgi isterler.						

EK:4 Ölçek Kullanım İzni

Mehmet Gokdal

Kimden: Derya Adıbelli <deryaadibelli@akdeniz.edu.tr>
Gönderme Tarihi: 07 Aralık 2017 Perşembe 16:12
Kime: Mehmet Gokdal
Konu: Re: Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği Türkçe Formu Kullanım İzni Hk.

İzleme Bayrağı: İzle
Bayrak Durumu: İşaretlendi

Mehmet Bey Merhaba,

İlgili ölçeği çalışmanızda kullanabilirsiniz. Ancak, bilgisayarımda kısa süreli teknik bir sorun olduğundan ölçeğin kendisini ve değerlendirme ilkelerini haftasonu gönderebilirim.

Çalışmanızda kolaylıklar ve başarılar dilerim.

Yrd. Doc. Dr. Derya Adıbelli
Akdeniz Üniversitesi
Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi

7 Ara 2017 11:10 tarihinde Mehmet Gokdal <Mehmet.Gokdal@aile.gov.tr> yazdı:

EK:5 Kurum İzin Yazısı

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

Sayı : 73595336-605.01-E.126207
Konu : Mehmet GÖKDAL

01/12/2017

MÜSTEŞARLIK MAKAMINA

Ankara Üniversitesi Sosyal Hizmet A.B.D.'nin ilgi yazısı ile Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Mehmet GÖKDAL'ın; Doç. Dr. Ayşe Sezen SERPEN'in danışmanlığında "Yaşlı Bakım Alanında Çalışan personelin Yaşlılara Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Ankara Örneği" konulu tez çalışmasını Ankara Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bağlı huzurevlerinde yapabülme talebi bildirilmiştir.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 24/11/2017 tarih ve 122871 sayılı yazısı ile olumlu değerlendirildiği bildirilen söz konusu araştırmanın 30/12/2018 tarihine kadar ilgili İl Müdürlüğü koordinesinde, kuruluş müdürlüğü denetiminde, sağlık personellerinin refakat ve yönlendirmesi ile ses-görüntü kaydı alınmaksızın, iş akışını aksatmayacak şekilde gönüllülük esası çerçevesinde, araştırma sonuçlarının herhangi bir yerde yayınlanmadan önce Kurum izni alınması ve araştırma bitiminde birer örneğinin Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğüne, Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığına ve ilgili İl Müdürlüğüne gönderilmesi koşulları ile gerçekleştirilmesi hususunu;

Olurlarınıza arz ederim.

Abdülkerim GÜN
Daire Başkan V.

OLUR
01/12/2017

Dr. Hakkı ÖZTÜRK
Müsteşar Yardımcısı V.

EK :
1- Yazı

*Bu belge elektronik imzalıdır. İmza ile suretinin sahası görmek için <https://bya.aile.gov.tr/EvvelDogrulama> adresine girerek (Pccx/Xw-tx51eS-PtNf5Z-3ncy/0v-bC9)cYDt) kodunu yazınız.

EK:6 Etik Kurul İzni

GİZLİ
T.C
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu Başkanlığı

23 Ocak 2018

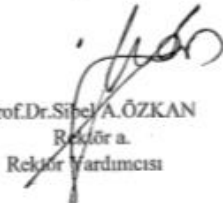
Sayı : 56786525-050.04.04/4561
Konu : Etik Kurul Kararı Hakkında

Sayın Mehmet GÖKDAL
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü

İlgi: 12/12/2017 tarihli başvurunuz.

“Yaşlı Bakım alanında Çalışan Personelin Yaşlılara Yönelik tutumlarını etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Ankara Örneği” başlıklı tez çalışması ile ilgili olarak Ankara Üniversitesi Etik Kurulunun 08/01/2018 tarihli toplantısında alınan 01/18 sayılı kararın bir örneği ilişikte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Sibel A. ÖZKAN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EKLER:
Karar Örneği (1 sayfa)

GİZLİ

Ankara Üniversitesi Rektörlüğü 06100 - Tandoğan/ANKARA
Telefon : 0 (312) 60 40 / 2101
Faks : 0 (312) 212 60 49

Ayrıntılı Bilgi İçin

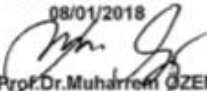
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ALT ETİK KURULU
KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi : 08/01/2018
Toplantı Sayısı : 01
Karar Sayısı : 18

18-Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencilerinden **Mehmet Gökdağ**'ın "Yaşlı Bakım alanında Çalışan Personelin Yaşlılara Yönelik tutumlarını etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Ankara Örneği" başlıklı tez çalışması ile ilgili 12/12/2017 tarihli "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelenmiştir.

Yapılan görüşmeler ve incelemeler sonucunda, **Mehmet Gökdağ**'ın "Yaşlı Bakım alanında Çalışan Personelin Yaşlılara Yönelik tutumlarını etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Ankara Örneği" başlıklı yüksek lisans tez araştırma projesinin, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

ASLININ AYNIDIR
08/01/2018

Prof. Dr. Muharrem ÖZEN
Ankara Üniversitesi
Etik Kurulu Başkanı

ÖZGEÇMİŞ

Adı / Soyadı: Mehmet GÖKDAL

Doğum Yeri / Doğum Tarihi: Osmaniye / 20.06.1989

e-posta: mehmetgokdal@windowslive.com

EĞİTİM BİLGİLERİ:

PROGRAM	BÖLÜM / ANA BİLİM DALI	YIL
Yüksek Lisans	Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı	2016-2019
Lisans	Selçuk Üniversitesi – İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi – Kamu Yönetimi Bölümü	2006-2011
Lisans	Selçuk Üniversitesi – Fen-Edebiyat Fakültesi – Sosyoloji Bölümü (Çift Anadal programı)	2009-2011

İŞ DENEYİMİ:

1. Maliye Bakanlığı, Konya Vergi Dairesi Başkanlığı (Gelir Uzman Yardımcısı)
(Konya, Temmuz 2012 – Eylül 2013)
2. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Uzmanı)
(Ankara, Eylül 2013 – halen devam ediyor)

STAJ DENEYİMİ:

Pembe Hayat LGBTİ + Dayanışma Derneği (2017)

İLGİ ALANLARI:

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri, Toplumsal Cinsiyet

